

«ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ ②

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1980

ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ

Περιοδική "Έκδοση
Πανελλήνιου Συλλόγου
Μαγουλιανών"

• ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

• ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

ΣΧΟΛΕΙΑ
ΚΟΙΝ. ΧΩΡΟΙ

• ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

• ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ
ΚΑΜΠΙΝΓΚ
ΣΑΝΑΤΟΡΙΟ

• ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ
ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

• ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

ΕΘΚΚΛΗΣΙΑ
ΣΑΤΥΡΕΣ
ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ
ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

• ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ
ΚΑΙ ΝΕΤΑΝΑΙΟΙ

• ΣΥΛΛΟΓΟΙ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

• ΔΩΡΙΣΤΕΣ

ΕΤΕΡΓΕΤΕΣ

• ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
—Ο Πλάτων των Μαγουλιάνων
Φωτ. 17.2.80
—Η δράση των Κολοπανών
φωτ. 17.2.80
(Από τη γεωπραγική Ασχετική
Αθηλιανού Λλεξισπούλου)

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1980 — ΤΕΥΧΟΣ 2

Ε Κ Δ Ο Σ Η

Πανελλήνιος Σύλλογος
Μαγουλιανών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ — ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Διοικητικό Συμβούλιο

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Στάθης Κ. Κόλλιας

Τηλ. 5730.346

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Πλάταιν Όγδυσις 10

Αθήνα

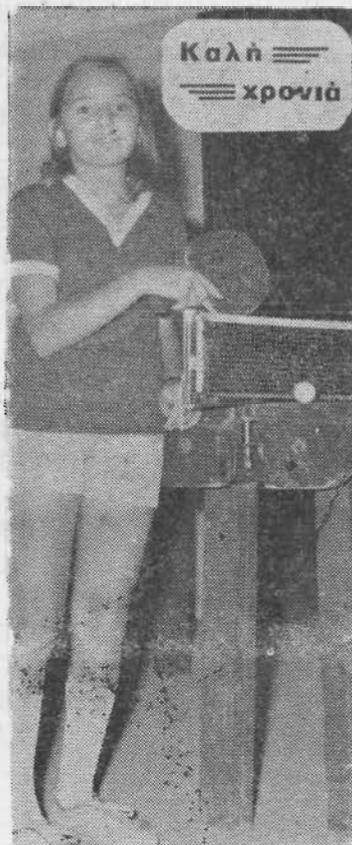
Στάθης Κ. Κόλλιας

Τηλ. 5730.346

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Πλάταιν Όγδυσις 10

Αθήνα

Τό Δ. Σ. τοῦ Συλλόγου
εὗχεται σ' ὅλους τοὺς
Μαγουλιανίτες τό 1981
νὰ είναι χαρούμενο, εὐ-
τυχισμένο καὶ πάντοτε
δημιουργικό

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ	
ΣΥΝΤΑΞΗΣ	3
ΣΤΟ ΜΟΝΙΜΟ ΚΑΤΟΙΚΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ	4
ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ	7
Ο ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟ-	
ΔΙΚΟ ΜΑΣ	9
Η ΠΑΝΔΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΠΑΙΝΕΙ	10
ΟΙ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ	11
Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΤΩΝ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΩΝ	12
ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ — ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ	17
ΗΟΤΕ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΚΤΙΣΘΗΚΑΝ ΤΑ ΜΑ-	
ΓΟΥΛΙΑΝΑ ΣΤΗ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΉΟΥ	
ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ	18
ΣΤΑΛΑΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ	19
ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ	20
ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ — ΤΟ ΛΑΕΤΡΙ — Η ΚΑ-	
ΡΥΔΙΑ	23
ΜΙΑ ΑΞΙΕΠΑΙΝΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	24
Η ΠΛΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΓΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ	
ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ	25
ΚΑΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΓΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟ-	
ΝΟΜΙΑ	27
ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ	29
ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ	32
ΣΚΟΡΠΙΣΜΕΝΑ ΔΩ ΚΑΙ ΚΕΙ	34
ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ	38
ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΠΑ - ΓΡΗ-	
ΓΟΡΗ	39
ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΙΣΣΑΣ	43
ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩ-	
ΡΙΟΥ ΜΑΣ	46
Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑΟΓΟΥ	47
ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΥΜΠΛΑΤΡΙΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ	
ΣΥΛΛΑΟΓΟ	48

ΣΥΝΤΟΜΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η κυκλοφορία του Β' τεύχους του Περιοδικού των Συλλόγου, έγινε μὲ σημαντική καθηστέργηση, γιατί δὲ στάλθηκε στή Συντακτική Έπιτροπή, παρ' όλες τις προτροπές της, ή απαραίτητη, γιὰ τὴν ἔκδοσή του όλη.

Οι Μαγουλιανίτες, ἀρκέστηκαν στήν ἔκφραση, κάποιων εὐχῶν πρὸς τὸ Δ.Σ. των Συλλόγου γιὰ συνεχεῖς καὶ δελτιομένες ἐκδόσεις, ἀμέλησαν ὅμως ἢ διστασαν — πλὴν ἐλαχίστων — γὰ στείλουν πρὸς δημοσίευση, τὰ γραπτά τους κείμενα καὶ τὸ ἄλλο πλούτιο διλούς, ποὺ γνωρίζουμε ὅτι ἔχουν στὴ χέρια τους.

Οι εὐχὲς ὅμως μόνες τους, δὲν φθάνουν γὰ ἐκδόσουν ἔνα περιοδικό. Χρειάζεται: απαραίτητα νὰ συνοδεύονται: καὶ ἀπὸ τὶς πέντες ἑκείνων ποὺ τὶς στέλνουν, γιὰ γὰ πιάσουν τόπο. Γιὰ γὰ συνεχίσει: τὸ περιοδικὸ ἀπρόσκοπτα τὴ κυκλοφορία του, χρειάζεται: διπλωδήποτε, γὰ προστεθεὶ στὸ συνηθισμένο μελάνι τῆς Συντακτικῆς του Έπιτροπῆς καὶ τὸ μελάνι τῶν ἀλλών Μαγουλιανίτων, τὸ πιοτικὰ καλύτερο.

Στὸ περιοδικὸ «ΛΙΑΣΚΟΒΑ» των Συλλόγου Γλανιτσιωτῶν, ποὺ εἶναι: ἔνα σικτὸ θηραυροφυλάκιο γράμματων καὶ πατριωτικῶν παραναταθηκῶν, διάσηκα πρὸ καιροῦ, ὅτι τὸ πρόσβλημα τῆς Συντακτικῆς του Έπιτροπῆς, δὲ δρίσκεται: στήν ἔξεύρεση, τῆς όλης, ἀλλὰ

στήν ἐπιλογὴ τῆς.

«..βλη ἔχουμε ὅση θέλουμε, ἔγραψε ὁ συγκατηγός. Οἱ συμπατριῶτες μᾶς ἔχουν στείλει ἔνα σωρό, τόμους ὀλόκληρους. Τὸ πρόσβλημά μας δρίσκεται: στήν ἐπιλογὴ τῆς κατάλληλης πρὸς δημοσίευση. Τῆς κάθε φορὰ ἐπίκαιρης καὶ ἐκείνης ποὺ δὲν ξεφέύγει διπὸ τὴ γραμμὴ ποὺ χάραζε καὶ ἀκολουθεῖ τὸ περιοδικό μας.»

Τὴ Συντακτικὴ Έπιτροπὴ τοῦ δικοῦ μας περιοδικοῦ, θὰ μπορεῖ γὰ σκέπτεται: καὶ γὰ ἐνεργεῖ ἀνάλογα μὲ ἐκείνη τοῦ «ΛΙΑΣΚΟΒΑ» — ποὺ διανέει τὸ πέμπτο χρόνο τῆς ὑπαρξίῆς του, σὲ συνεχῆ τρίμηνη ἔκδοση — ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ φιλοτιμηθοῦν, ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Μαγουλιανίτες, γὰ τῆς στείλουν γιὰ τὸ περιοδικό, μιμούμενοι τοὺς φίλους Γλανιτσιωτῶν, ἔνα σωρὸ όλη, τόμους ὀλόκληρους.

Τὸ μποροῦν, ἀρκεῖ γὰ θελήσουν γὰ δοῦν τὸ Σύλλογο, τὸ Χωριό καὶ τὸ Συγχωριανό, μὲ περισσότερη ἀγάπη καὶ καταδεξιά.

“Λν τοῦτο δὲ συμβεῖ, γὶ Συντακτικὴ Έπιτροπὴ ποὺ δὲν εἶναι: ἀστείρευτη, θὰ ἀναγκαστεῖ, μὲ χωρὶς κανένα δάρος στὴ συγείτηση, τῆς. γὰ σταματήσει: τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Στάθης Κ. Κόλλιας

ΣΤΟ ΜΟΝΙΜΟ ΚΑΤΟΙΚΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

«...Τὸ Χωριό μας, σὺ τὸ κρατᾶς ἀκόμια
ἔρθε. Σὺ κρατᾶς τὴν φωτιὰν σου ἀναμψένη
καὶ τὸ παραθύριον σου φωτιστό. Σὺ
κρατᾶς ἀκόμια τὴν πόρταν σου ἀγοιχῆ
τὸ ξένον καὶ τὸ στρατολάτην. Γιατί νὰ
μὴ κρατᾶς καὶ τὴν πρώτην σελίδα τοῦ πε-
ριοδικοῦ;...»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ»

Τεύχος 1

Σελίδα 21

Αγαπητὲ Συγχωριανέ,

—Σήμερα, δὲν θὰ τοῦ γράψουμε γιὰ τὸ νερό,
γιὰ τὸ δρόμο, γιὰ τὸν "Άγιο Λαζαρέα, γιὰ τὴν ἐπέ-
κταση τῆς Ηλασίας, γιὰ τὴν διάνοιξην ἀγροτικῶν
δρόμων, γιὰ τὴν έγχιουργίαν αἰθουσας Ιατρείου, γιὰ
τὴν μεταφορὰν τοῦ νεκροταφείου καὶ γιὰ τὸ φωτισμὸ-
τοῦ χωριού.

Γιὰ ὅλα αὐτά, καὶ γιὰ τὰ ἄλλα μεγάλα προβλή-
ματα, ποὺ χρειάζονται: προγραμματισμό, σχεδίαση καὶ
μεγάλες δαπάνες, εἶναι ὑπεύθυνο τὸ Κοινωνικὸ Συγ-
θύσιο, τὸ δποτο, ὁποτεδήποτε θελήσει, μπορεῖ νὰ
ἀξιοποιήσει: τὴν συμβούλην, καὶ ὅλη τὴν ήθική, μεσολα-
θητική καὶ κατὰ τὸ δυνατὸ σίκουροική ἐγίσχυση τῶν
μελῶν τοῦ Συλλόγου.

Σήμερα, θὰ τοῦ γράψουμε γιὰ τὸ νοικοκύρεια τοῦ
χωριού, ποὺ δὲν χρειάζεται: μεγάλες δαπάνες καὶ ποὺ
μπορεῖ νὰ τὸ κάνεις καὶ μοναχός του.

Τὸ χωριό, τὸ κάθε χωριό, θέλει: σιγύρισμια δπως
καὶ τὸ σπίτι: γιὰ νὰ φανεῖ νοικοκύρειμένο. Λύτο τὸ
ξέρουν κακά οἱ κάτοικοι: τῶν ἀλλων χωριῶν τῆς Η-
πείδας μας καὶ ιδιαίτερα τῆς Ήπείρου.

"Αγ τύχεις καὶ περάσεις ποτὲ ἀπὸ τὸ χωριὰ τῆς
Ήπειρου, θὰ μείνεις κατάπληκτος ἀπὸ τὴν πάστρα
τους καὶ ἀπὸ τὴν διαφράδα τους. Τὰ σπίτια τους, εἰ-
ναι: παλιὰ σὴν τὰ δικά μας. Εἶναι: δημος τόσο κακά ἀ-
σθετωμένα, ποὺ τὸ χωριό ἀστραποθοίλας: ἀπὸ μα-
κριά. Οἱ καλές τους εἶναι: καθάρες καὶ ἀσπρισμένες,
οἱ κήποι τους καλοφραγιλένοι: καὶ τὰ μπαλκόνια τους
γειωτά λουλούδια.

Οἱ δρόμοι τους ἀστράφτουνε. Η πλατεία τους τὸ
ἴδιο. Τὸ ίδιο καὶ τὰ μαργαρίτικα τους, οἱ δρύσεις τους,
οἱ μάντρες τους, τὸ σχολειό τους, οἱ ἐκκλησίες τους
καὶ τὰ ξωκλήσια τους.

Σὲ κάθε ξάγναντο καὶ σὲ κάθε δρυσούλα, ὁ ντό-
πιος καὶ ὁ ξένος, δρίσκει: ἔνα δέντρο γιὰ ίσχιο καὶ
ένα παγκάκι: γιὰ νὰ σταθεῖ νὰ ξανασάνει. "Έχουνε φυ-
τεριμένα δέντρα παντοῦ καὶ δις εἶναι: κρυπτένα στὸ

πράσιγο. Σὲ κάθε δρόμο, σὲ κάθε κήπο, σὲ κάθε δρύ-
ση.

"Ενα ἔβδομαδιατο περιοδικὸ τῆς Αθήνας, ξανε
κάποτε μιὰ ἔρευνα στὰ χωριὰ τῆς Ήπείρου.

«—Καλά... Πῶς τὰ καταφέρνετε καὶ διατηρεῖ-
τε τὸ χωριό σας τόσο καθαρό; ρώτησε ἡ συνερ-
γάτιδα τοῦ Περιοδικοῦ ἔνα γέρο Ήπειρώτη.

—Σκεπθήκαμε, ἀποκρίθηκε ὁ γέρος, πῶς τὸ κά-
θε σπίτι ἔχει τὸ νοικοκύρη του. Τὸ χωριό μας
μας ποιὸν ἔχει; Είπαμε ὅλους μας. "Αμα ἔνας
περαστικός, ποὺ θὰ μας γυρέψει νερὸ γὰ τεδι-
ψάσει, δρεῖ τὸ σπίτι μας δρώμικο, δὲ θὰ πέσου-
νε τὰ μοῦτρα μας σὰ νοικοκυραίοι; "Ε... Τὸ ίδιο,
θὰ πέσουνε τὰ μοῦτρα μας ἀμα δρεῖ καὶ τὸ χωριό
μας δρώμικο. "Υστερα... γιατί νὰ πάμε στὰ σπί-
τια μας τὰ παπούτσια μας γειωτά λάσπες, ἀφοῦ
μποροῦμε νὰ τὰ πάμε καθαρά;

—Καλά... ρώτησε ἡ συνεργάτιδα. Ήσιδες ἀπο-
φασίζει ἔδω, πιὰ δουλειὰ πρέπει νὰ γίνει καὶ
πιὰ δχι; Ήλια πρώτα καὶ πιὰ μετά; Η Κοινό-
τητα;

—Κοινότητα εἰμιαστεί δλοι μας καὶ ὁ Πρόεδρός
μας μαζί, ἀποκρίθηκε ὁ γέρος. Ξέρουμε ἀπὸ
μοναχοῖ μας, πῶς ἀμια δὲ φροντίσουμε τὸ χωριό
μας, θὰ δρωμίσουμε. Ποιοι θὰ μας τὸ φροντί-
σουν; Οἱ κοινοχωριανοί; Εκεῖνοι ἔχουνε τὸ δι-
κό τους. Έδω ποὺ καθόμιαστε στὸ μαργαρίτη, λέμε: άγντε... μπρὸς τώρα... πάμε καὶ γιὰ κατ-
μάδα δουλειά. Η δροσή γέμισε κακοτράγκαλα ἐ-
κείνο τὸ δρόμο καὶ χρειάζεται: καθάρισμα. "Η...
ἐκείνη, ἡ μάντρα ἔπεισε καὶ θέλει: σήκωσι. Θὰ
σκοτωθοῦμε κακιμιὰ γυγτιά. "Ασε ποὺ θὰ γί-
νουμε ρεζίλι: τόσοι νοματέοι, σὲ κάνα ξένο ποὺ
θὰ τύχει: γὰ τὰ δεῖ ἔτσι. Καὶ ξεκινήσεις καὶ κα-
θαρίσουμε τὸ δρόμο ἢ φτιάνουμε τὴ μάντρα καὶ
τὴν ἀσθετικόγυρη. Τὸ ίδιο γίνεται καὶ μὲ τὸ
φύτεια καὶ μὲ τὸ πότισμα καὶ μὲ δλεῖς τῆς δου-
λειές. Λύτο εἶναι: δλοι.

—Νέους ἔχει τὸ χωριό;

—Μπά... λίγους... πολὺ λίγους... ἀπάντησε ὁ γέ-
ρος. Οἱ πολλοὶ πήραγε τῶν διματιῶν τους. Φτω-
χός ὁ τόπος διλέπεις... Τοῦτο: ἔχουνε φτιαγμένο
ἔδω καὶ ἔνα Σωματεῖο. «ΤΟ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ
ΟΜΙΛΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» Απὸ κοντά τους καὶ
μετά οἱ γεροντότεροι καὶ ὅλο κάτι κάνουμε.
Δὲν κάνετε κάτι, κάνετε θαύματα του εἶπε ἡ

συνεργάτιδα και συνέχισε:

— Μίλη δουλειά, σας μικρή και σαν φαίνεται, χρειάζεται χρήματα για να γίνει. Αύτά τα χρήματα που τα δρίσκετε;

— Δίνει η Κοινότητα, απάντησες δι γέρος. "Επειτα, ωτοι που πήρανε τών δικαιωμάτων τους διπό το χωριό, έχουνε φτιαγμένη στήγη Αθήνα μιαδι 'Αδελφότητα. Μᾶς στέλγουνε και ωτοι λεφτά. Τους παραγγέλνουμε και τους λέμε. Έμεις έδωσαν το χωριό, άποφασίσαμε να φτιάξουμε ωτό το πράγμα και μᾶς λείπουνται τώρα λεφτά. Να τα δρείτε και να μᾶς τα στείλετε. Αύτοι μᾶς τα στέλγουν και έπειτα το φτιάγουμε.

Και η συνεργάτιδα του περιοδικού, τελείωσε έτσι την κουβέντα της με το γέρο Ηπειρώτη.

— Ηώς γοιωθετε δταν γοικοκυρεύετε το χωριό σας;

— Το σπέτι μας γοικοκυρεύουμε χυρά μου, τις άποκριθηκε έκεινος. Το κακιαρώνουμε, ωτό είναι δλο. Στο Μωριά λέγε. «Η καλή γοικοκυρά υπό την αύλη της φαίνεται». Έμεις έδωσαν λέμε. «Η αρχοντιά του χωριού μας, είναι η πάστρα του και τα γοικοκυρεμένα σοκκάκια του.»

Αγαπητέ Συγχωριανέ,

Σου γετεκέρησις ωτό το διάλογο, για να δεις με ποιές σκέψεις και με ποιές ένεργειες, πίγκανε το πολιτισμό στόν τόπο τους, οι κάτοικοι του Ηπειρώτικου αύτου χωριού.

Γιατί να μήν κάνουμε και μετις το ίδιο; Τι μᾶς λείπει; Τι παραπάνω έχουμε έκεινοι διπό μᾶς;

Λέγεται διπό στόιμα σε στόια, πώς έμεις οι Μαγουλιανίτες δε γνωνεύοιστε μεταξύ μας. Ηώς ζηλεύεις δι ένας τη προκοπή του δλλου. Ο ένας τη προκοπή του παντού του δλλου. Ηώς λοξοκυτταζόμαστε. Ηώς δταν δούλιες διπό μακριά συγχωριανό μας, στρίδουμε δρόμο για να μήν του πούλιε καληγρένα και πώς δλα αύτά, έμποδιζουμε το χωριό μας να πάει μπροστά.

Έμεις αύτές τις κατηγορίες, τις γυρίζουμε πίσω με άγανάκιηση. Οι Μαγουλιανίτες, μπορει να είναι λίγοι ιδιόρρυθμοι, είναι όμως καλοσυγάπτοι, ευαίσθητοι, φιλόξενοι, φιλότιμοι και προσθευτικοί. Ναι, είναι άλληθεια, πώς δέν το φροντίζουμε το χωριό μας τώρα τελευταία δσο πρέπει. Μπορει και να ξαποσταθούμε. Είναι καιρός να ξαναρχίσουμε. Να άναψουμε πολιτισμό. Καλά κάτσαμε. Τα ζετάκια μας για περιμένουν, γιατί άρχισανε σιγά - σιγά να άργησεθησαν. Τα πεύκα τους ξεράνθινονται και ξεραίνονται. Και με τι φιλότιμο. Θα άντεκρύζαμε έκεινους που τα φύτεψαν, τους πατεράδες μας και

τους παππούλγρές μας, ότι γινότανε να σηκωθούν άπο τη Παναγία;

— Ήως τα καταντήσατε έτσι μωρέ; Θα μᾶς ρωτάγανε. Φάγαμε τα γύχα μας για να τα φυτέψουμε και πέσανε οι πλάτες μας κουβαλώντας το νερό λάτα - λάτα διπό το Κολοπανά για να τα ποτίσουμε.

— Τι χωριό είναι αυτό μωρέ; άγρηστοι είσαστε; Σας το άφησαμε το πρώτο και το καλύτερο, το καλύτερο του Μωριά και θαλήθηκατε να το κάνετε το τελευταίο;

Μᾶς περιμένουν τα σπασμένα παγκάκια της πλατείας και του δρόμου, δι κήπος της Έκκλησίας που θέλει καθάρισμα, οι δεντροστοιχίες που υπάρχουν και χάνονται και έκεινες που πρέπει να γίνουν άκρια, μᾶς περιμένουν οι δρύσες, οι δρόμοι, οι μάντρες, τα ρέματα που πέλουν καθάρισμα και ένα σωρό άλλες δουλειές, που δλοι μας τις ξέρουμε και που πρέπει να γίνουν.

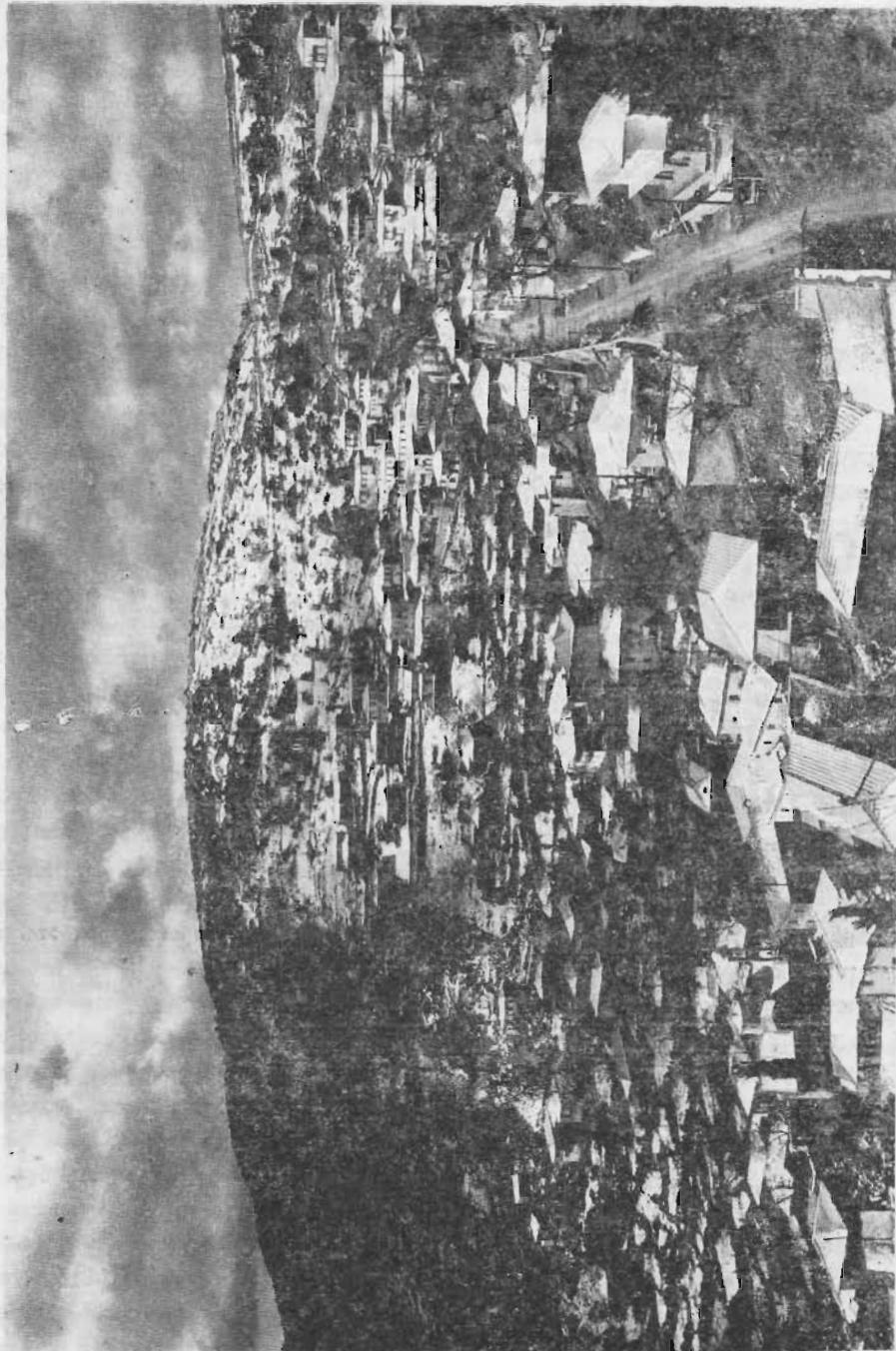
Έμεις ζλαχει να ζούμε μακριά. Σύ δημος που ζεις καθηγητεινά στο χωριό, μπορεις να δάλεις τις δουλειές στη σειρά. Μπορεις να δάλεις τα μικρά έργα που πρέπει να γίνουν και τους μαστόρους που θά τα φτιάξουν. Μπορεις και πρέπει να δάλεις το νερό στο αύλακο. Μπορεις, παρέα με το συγχωριανό, με τη Κοινότητα και με τόν, γιατί δχι; ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟ ΟΜΙΔΑΟ ΜΑΓΟΥΛΑΝΩΝ που θά φτιάξεις, για φέρεις τόν πολιτισμό στο χωριό μας. Στό χέρι σου είναι, άρκει να το θέλεις. Άρκει να πεις, να... πρέπει να γίνει... και να το άποφασίσεις. Άρκει να το κουβεντιάσεις καθαρή και άντρικα με τους άλλους, στά καρφενεία, στη ταξίδια, στο Κουτιπούρη, στο Μπράγι, και στο Ιωσήφ.

Είμαστε δέσμοι, πώς κανένας δε θά πει δχι στόν άλλο, γιατί σάν το Μαγουλιανίτικο φιλότιμο, δέν είναι κανένα.

Από μᾶς, θά δρεις δση συμπαράσταση, θέλεις. Θά δρεις τη ψυχή μας δλγη. Θά δρεις τη προσωπική μας δουλειά τα Σαββατοκύριακα που θά μᾶς χρειαστείς και τόν δδολό μας, άκρια και ότι τόν στερήσουμε άπο τα παιδιά μας.

Με πατριωτικούς χαρετισμούς
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟ

„Από τη Φωτογραφία της Αγκεϊς
Αἰγαλιανού, Αλεξανδρούπολης“

Φωτ.: 17.2.1980

ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Αγαπητοί προσ.

Μὲ τὶς εὐχές τοῦ Συλλόγου τὴν Μαγούλαντιθν.
Ξλαρά καὶ τὸ Περιστικό σας καὶ ἔργοιμι νὺ σας συγ-
χρῆ γι αὐτὴ τὴν ἀπαραίτητη ἔκδοση, Συιτλήρω-
σε ἔνα κενὸ τὸ περιστικό σας αὐτό, γὰρ νὰ μεταδώσε-
τε παντοῦ, όπου δὲν γνωρίζουν τὰ Μαγούλιανα, τὴν
διτσρφιά τους.

Εὕχοιται νὰ γίνη, κατὸ δὲ ἐνας ταχυδρότερος καὶ νὰ φέρηνη μητρύματα χαρᾶς, εἰρήνης, προσόδου καὶ ἀγάπης, πρὸς τὸ χωριό καὶ μεταξὺ σας, σ' ὅλους τοὺς Μαργουλιανῖτες.

Νὰ γίνη, κατὸ σύνδεσμος καιλὸς καὶ νὺ τὰς φέρῃ
ἀκόμια πιὸ κοντὰ καὶ τὸν ἔνα πρὸς τὸν ἄλλον καὶ πρὸς
τὸ γνωστό.

Σάξ χαίρετω μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην

+ O. Г. М. Θεόφιλος

12

²Αγαπητοί φίλοι,

Η γέρα τὸ πολὺ ὡραῖο περισσόντος Η αγελληγίου
Συλλόγου Μαχρούλαιαν: τῶν. Σᾶς εὐχαριστῶ καὶ σᾶς
εὐχωρια: ἀποδοτικὴ δραστηριότητα γίνεται τὰ ὡραῖα Μα-
χρούλαια.

Φ(λ)(x) = x

Κόστας Σπ. Σπηλιόπουλος
Βουλευτής Αρκαδίας.

★

²Αγαπητοί μου ἔν Χριστῷ συμπαρεῖτε ταῦτα.

Μὲν μεγάλη, χαρὰ καὶ διαθετὰ συγκίνηση, ξέλιθα
τὸ πρῶτο πεῦχος τοῦ Ηεριοδικοῦ «Μαργούλικα» καὶ
διὰ τῆς παρουσίας του. Σπεύδω νὰ τὰς ἐκφράσω τὰ
ελλιξιρινὴ του συγχαρητήρια. Γιὰ τὴ μεγάλη ἔμπινεν-
ση καὶ ἀπόφαση πού εἶχατε, γιὰ προσθεῖτε στὴ σύντα-
ξη ἑνὸς πνευμιτικοῦ μέσου, διὰ τὴν παστολὴν τῶν
προσθλητών καὶ πολυπλόκων θειάτων τῆς ιστορί-
κης καὶ ἀγκαπημένης πατριόδος μας.

Ομολογώ πράγματι, οτι ἔλειπε ἔνα τέτοιο ἔργο
ἀπὸ μακροῦ καὶ εὐχαριτεῖ πως ὁ Παντοδύναμος Θεός,
τὰς χαρᾶς κάθε ὄγκεια καὶ πνευματική δύναμη,
πρὸς εὐδόσωσιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ πολυτίμου ἔργου
ας, γιὰ ἔνα καλύτερο πελλού τοῦ τέποι πάς.

Μετ' εὐγένων καὶ πατριώτερων γενεσίων

Τερεύς Σπυρίδων Βασιλείου Κογδύλης.
Γ.Σ. Σχές ἀποστέλλω δι' ἐπιταγῆς δού. 1.000.

— Χαιρετίζω μὲ ένθουσιασμὸν καὶ χαρὰ τὸ Περιδικό τας «ΤΑ ΜΑΓΟΥΑΙΑΝΑ». Elyia: ένα πνευματικὸν ιστορικὸν ζεύγινηρα τῶν έκλεκτῶν παιδιῶν ἀπὸ τὰ χρυσύλλογα Γορτυγίας, τὰ δύοσιν εἶναι: ἄξια τιμῆς καὶ γραμμιτιστύνης, γιὰ τὴν ἀξιέπαιγνη πρωτοβουλίᾳ τους καὶ περγάλη τους προσπάθεια.

Τὸ ἔσκινημα τοῦ Περιοδικοῦ σας είναι: σοδαρό
καὶ σημαντικό, γι' ἀποστολή του είναι μεγάλη, — εί-
ναι: αὐτὸς ποὺ λείπει: σὲ πολλὰ χωριὰ — μὰ γιὰ τὰ
Μαχούλιανα, ἵταν μᾶ ἐπιταχτικὴ ἀγάγη.

Τὸ διατάξοντες τηνέστερον οὐκέτι πάθοντα — λαογρα-
φικὸν διάλεκτον Μαχουλίανων, πρέπει γὰρ πλουτίσει
τὶς τελείδες τοῦ Ηερισδικοῦ σας. Θρύλοι καὶ ίστορίες,
κάστρα καὶ θίγλες, ιστορικὲς σπηλαῖς ήτοι τις πο-
λειώτιστρες — ἀπόρθητα ταινιούρια τῶν αἰλεψτῶν καὶ
τῆς σκλαβωτιάνης. Ἑλληνικῆς φυλής — περιμένουν
τὴν ίστορικὴν πενιγματικὴν, τους ἀπὸ τὶς τελείδες του.

Τὸ χωρὶς Μαγνοῦλιανα, ἔπαιξε πρωτεύοντα ρόλο
τὴν προετοιμασία τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Λγέδειξε ση-
μαντικούς ἀνθρώπους τὰ διάφορες ἐποχές, μεγάλου
κύρους. Λγέδειξε πολιτικούς, στρατιωτούς, ἐπιστή-
μονες, καθηγητές. Πανεπιστημίου, ὅχι μόνο τὴν Ἑλ-
λάδα, ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐρώπην.

Τὸ τόπο των πράξεων καὶ τὰς γνώσεις τὸν αλάθος.

"Οἱα καὶ τὰ, πρέπει νὰ διατεθοῦν καὶ νὰ διαφύλαχθοῦν ὅποια ἡγεμονία καὶ τὴν ἀράνεια τοῦ κρόνου. Εἶναι τέλος τηνῆς καὶ μετεργεράνειας γιὰ τὸ χωριό σας καὶ ἐπᾶσι τῶν ιδίων καὶ τὰ ποὺ ἀγαπέρουμε καὶ τὰ ὅποια ἔχετε ἵεργι μποκρέώτη νὰ τὰ φέρετε στὸ Ιερόν: καὶ φέρετε.

Ἐγώ δέσμιες ἐκπίδει, οὐτὶ τὸ περιόδικό ταξ Ήτὶ
ἀνταποκριθεὶς στὴν ασθαρή καὶ ἵερη ἀποστολή του, νὰ
διερύσει τὸ ἀρθρόν Ιστορικό — Ασχοραφικὸν ὅλως
τοῦ χωριοῦ Μαγουλιάνων γι' αὐτό, κάνω καὶ τὴν θερ-
μῇ παράλληλῃ σὰν Κοντοχωρίωνδε Λαστέος, πρὸς δι-
λούς τοὺς ἀπανταχοῦ Μαγουλιάνητες. νὰ ἀγκαλιά-
σουν σὰν ἵερό διαγγέλλο τὸ περιόδικο «ΤΑ ΜΑΓΟΥ-
ΛΙΑΝΑ» καὶ νὰ τὸ ὑποστηρίξουν μὲ κάθε δύναμι καὶ
στηνούσικὴ προσπολύταια, γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖσι στὶς δι-
πλανές της ἐκδόσεις του.

Έκτος αύτου, νὰ διατεθούν ότι: ξηγγραφα, φωτογραφίες, έπιστολές έστορικων προσώπων, έπιστημονικών, παλιών Μαγουλιανιτών και οι άτομικές περιουσιαλογές της παράδοσης, στη συντακτική έπιτροπή του περιοδικού. Πολλά από αυτά που άναφέραμε, θά πάρχουν σὲ οικογενειακά άρχεια Μαγουλιανιτών.

Πιστεύω, πώς ή παράκλησή μου γιὰ τὸ περιοδικό «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ» θὰ δρεῖ άνταπόκριση από τους άπανταχού Μαγουλιανίτες, γι' αὐτὸ δηλώνω και έγώ, ότι προσφέρω, ότι όλικό δρίσκεται στὸ ἀρχεῖο μου, από τὴ συλλογὴ ποὺ ξεχωρίζει σχετικὰ γιὰ τὰ Μαγουλιανά — παλαιὰ ξηγγραφα, έπιστολές, φωτογραφίες κλπ. κλπ.

Τέλος, δὲ τίτλος του περιοδικου σας, μου θυμίζει τούς στίχους:

«Ἡ Λάστα τὰ Μαγουλιανά
τὰ δυὸ λεβεντοχώρια»

Εύχαριστη γιὰ τὴν ἀποστολὴ του περιοδικου σας.

‘Ο φίλος σας
Γεώργιος Δ. Ηετρόπουλος — Σαγιάς
ἀγρότης ἐρευνητής
Καρδούνι Γορτυγίας.

★

Αγαπητοί φίλοι,

Τὰ «ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ» ή τριμηνιαία ἔκδοση, του Συλλόγου μας, γέμισε χαρά και συγχίνηρι δόλους τους Μαγουλιανίτες εἰτε ζούγε στὸ χωριό εἰτε μακριὰ ἀπὸ αὐτό. Εντύπως μούκανε πώς μικρὰ παιδιὰ του χωριοῦ μας τὸ «άρπαξαν» κυριολεκτικὰ γιὰ γὰ τὸ διαβάσουνε γιὰ γὰ δούνε τὰ δια τὰ έκει μέσα γράφονται. Τὸ ἀνέκδοτο καταχωνιασμένο ήμερολόγιο του «Παπᾶ - Γρηγόρη», ποὺ ήρθε στὴν ἐπιφάνεια ἀπὸ φιλοτικη προσπάθεια συμπατριώτη μας (και μαθαίνω δὲ τι θὰ ξῆγι συνέχεια) εἶναι ένα πολύτιμο γενοκοινιόντο ἀπὸ όπου πολλοὶ ἀπὸ μας θὰ δροῦνε στοιχεῖα γιὰ χρονολογίες, γεγονότα κλπ. Εἰστορικὰ σὲ δικά μας, άγαπητα πρόσωπα ποὺ σήμερα δὲν ζούγε.

Η ἔκδοση: αὐτὴ ἀποτελεῖ κατάκτηση: προγραμματισμένου εκσπούδη νέων ἀνθρώπων ποὺ χειρίζονται: διπεύθυνα τὰ του Συλλόγου μας.

Τὸ ξεντύπο — πολυγραφημένο αὐτὸ κτυπήσεις τὴν ευαίσθητη πλευρὰ δλων μας γιὰ ότι ἀφορᾶ τὸ χωριό μας. Μὲ τὴν ἔκδοση: αὐτὴ μπήκατε στὴ καρδιὰ τῶν συμπατριώτων μας. Κτυπήσατε μὲ ἐπιτυχία τὸ στόχο σας.

Δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια.

Μὲ ἀγάπη

Τάκης Ι. Δημητρακόπουλος

Γεωπόνος

Μαγουλιανά

★

Αγαπητοί πατριώτες,

Κατ’ ἀρχὰς σᾶς συγχαίρω γιὰ τὸ ἀπερίσπαστο ἐνδιαφέρον ποὺ ἔχετε γιὰ τὸ χωριό μας και γιὰ τὴν ἔκδοση του περιοδικοῦ. Νὰ εἰσαστε καλά.

Τώρα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε γὰ προσθέσω κάτι, στὰ δσα ξηγραφε στὸ Α΄ τεῦχος του περιοδικοῦ, γιὰ τὸ ξωκχληράκι μας του Προφήτη Ἡλία, ὁ συγχωριανός μας Θανάσης Ρ. Κόλλιας.

“Ιωὼ και νὰ μὴ γνωρίζουν οἱ πολλοὶ πατριώτες, ότι τὸ ἔξωκκλήσι του Προφήτη Ἡλία, δὲν εἴγαι ἐρειπωμένο πιά. Μὲ δική μου πρωτόδουλία και μὲ όλην δούτιεια τῶν παιδιῶν μου, του ἀγεψιοῦ μου Ἀποστόλου Γεωργίου Μπουργά, Κων) νου Χαρ. Γιαδή και Χρυσούλας ΙΙ. Γόντικα, φτιάξαμε τὸ ἔκκλησάκι ἀπὸ τὴν ἀρχή, τοίχους, σκεπή, ταβάνι, πόρτες, παράθυρα. “Ἐγινε και τὸ χώρισμα του Ιεροῦ. Πόρτες σιδερένιες και τιμέντα, ζώσεις ὁ κύριος Χρήστος Κοσμόπουλος. “Ολα τὰ όλικα, ἀπὸ τὸν Ἀγιοράκι μέχρι τὸ Προφήτη, τὰ μετέφερα μὲ τὰ ἄλογά μου. Και δύο Σδορνιώτες δούτιγραν, ὁ Παναγιώτης Μάρκος και Εύσταθιος Κρατηριένος. Οἱ πατριώτες μας Βασίλειος Καγελλάπουλος και Κων) νου Μ. Μπουργάς δούτιγραν στὴν ἐπισκευὴ του ἔξωκκλησίου.

Αύτὰ δὲκα ξηγναν πρὸ διετίας περίπου και τελείωσε τὸ καλοκαίρι του 1978, ὅπότε ἔγινε λειτουργία μὲ τὸ Παπά - Θοδωρή τὸ πατριώτη μας.

“Οταν κατέβετε στὸ χωριό, δξίζει τὸ κόπο γὰ τὸ ἐπισκεφθῆτε.

Αύτὰ γιὰ ξηγηρέωτη σας.

Μὲ εὐχές

Θεόδωρος Μπουργάς και ἡ γυναίκα του Ἀγγελική Μαγουλιανά

★

Αγαπητοί φίλοι,

“Ελάθου τὸ περιοδικό «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ»

Μαζὶ μὲ τὰς εὐγχαριστίας μου, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε και τὰ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια μου, τόσον διὰ τὴν καλαισθήτον ἐμφάνισίν του, δσον και διὰ τὴν ἐνδιαφέρουσα κύτον δληγη.

Πρέπει γὰ εἰσθε ὑπερήφανοι: και ἔσεις και οἱ ἀκλειτοὶ συνεργάται: σας διὰ τὴν ἔκδοσιν του περιοδικοῦ.

Θὰ πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια, ώστε τὸ ἐν λόγῳ περιοδικὸν γὰρ μὴν γίνη χωρὸς προσολῆτῆς η διαφημίσεως μόνον ὡρισμένων τοπίων...

Δὲν εἶναι ὑπερόσκλη γὰρ ὑπεγνωμίσω, ὅτι δὲν ἔχομε πολλά, περιοδικά, σήμερον, τὰ ὅποια γὰρ σέωνται τὴν ἀποστολήν των καὶ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὅποιους ἀπευθύνονται.

Δυστυχῶς τὰ πολλὰ περιοδικά, ἀρκοῦνται: μόνον εἰς τὸν τίτλον τοῦ ἔξωφύλλου μὲ κτυπητὰ χρώματα, ἐγὼ ἐσιτερικῶς ἀσφυκτιοῦν μὲ εἰκόνας τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων τοῦ ἀγνθρώπου καὶ μὲ ὅλην ἀσχετον πρὸς τὸν τίτλον τοῦ ἔξωφύλλου.

Τὸ περιοδικὸν τοῦτο τιμᾶ τὸ ἀγαπημένο μας χωρὸς (ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ). Δι' αὐτὸς ὅλος πρέπει γὰρ θογοθύμωμε διὰ γὰρ ἀνταποκριθῆ τοῦ σκοποῦ δι' οὐ ἐκυκλοφόρησε.

Ἐκφράζω τὴν εὐχήν, ὅπως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιοδικόν, καταστῇ συχνὸν ἀνάγγωστια τῆς Νεολαΐας τοῦ χωριοῦ μας, ἵσως μάλιστα γὰρ ὑπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ Μαγουλιανῖτες, ωρίμου τῆλειας διὰ τοὺς ὅποιους γὰρ συγχρήτιστοι δὲν θὰ ἦτο ἀναφελῆ.

Καὶ πάλιν συγχαρητείν εἰλικριγῶς.
Μὲ ἀγάπην
Ἄπ. Κ. Πολιτόπουλος

★

Ἀγαπητοί Συμπατριώτες,

Μὲ μεγάλη γκράφη πῆρα σὲ κάθε χέρι μου «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ». Έκείνο ποὺ μοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση, εἶναι: διὰ τὸ ωρεῖο αὐτὸς διδιλλαράκι σας, μοῦ τὸ «ἀρπάξανε» κυριολεκτικὰ τὰ τρία κορίτσια μου, τὰ ὅποια μὲ παρακαλέσανε γὰρ σᾶς εἰδοποιήσω, γὰρ μὴ ἐγχάστε τὴν συνέχεια γὰρ μᾶς τὸ στέλνετε καὶ σὲ μᾶς, γιατὶ αὐτὸς ποὺ πήραμε, μᾶς τὸ ἔδωσε ὁ συμπατριώτης μας κύριος Τάκης Δημητρακόπουλος.

Ἐμμαθα διὰ τὸ ἔδιο ἐνδιαφέρον δείξανε καὶ στὸ χωριό μας καὶ περιμένουν μὲ ἀνυπομονησία καὶ τὸ δεύτερο τεῦχος.

Ἀπὸ τὴν σίκογένειά μου καὶ ἀπὸ μένα προσωπικά, ἔχετε θερικὰ συγχαρητήρια γιὰ τὸ ἔργο σας αὐτοῦ.

Μὲ πατριωτικούς χαιρετισμούς
Θεόδωρος Κόλλιας
Εστία — Μοτέλ Βυτίνας
Καρδίνα

Ο ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

• Λάθαμε τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ τριμηνιαίου περιοδικοῦ «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ» ποὺ ἀρχισε γὰρ ἐκδίδη δ Σύλλογος Μαγουλιανιτῶν Ἀθηνῶν (ιηγῶν Όκτωβρίου, Νοεμβρίου Δεκεμβρίου 1979). Γραφεῖα σύνταξης Ηλιατεία Όμονοίς 10. Είγαται μιὰ ὥραία, καλλιτεχνικὴ ἔκδοση, μὲ πλούσιο περιεχόμενο ἀπὸ τὴν τοπικὴ ιστορία, λαογραφία κλπ. Διευθύνεται ἀπὸ συντακτική ἐπιτροπή μὲ ὑπεύθυνο τὸν κ. Στ. Κ. Κόλλια.

Θερικὰ συγχαρητήρια γιὰ τὴν ὥραια πρωτοδουλία τοῦ Συλλόγου Μαγουλιανιτῶν.

Ἐφημερίδα «ΑΡΚΑΔΙΑ»
10 Ιανουαρίου 1980

★

• «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ» Τριμηνιαῖο περιοδικὸν τοῦ Παγελληγίου Συλλόγου Μαγουλιανιτῶν. Μὲ πλούσια ποικιλία βληγῶν, θυμητά: ἐπικελημένο καὶ ἐνημερωτικὸ γιὰ τοὺς Μαγουλιανῖτες κυκλοφόρησε τὸ πρῶτο τεῦχος τῶν μηνῶν Όκτωβρίου — Νοεμβρίου — Δεκεμβρίου. Ήραιστατη, δουλειὰ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου Μαγουλιανιτῶν μὲ ὑπεύθυνο στὴ σύνταξη τὸν κύριο Στάθη Κόλλια.

Ἐφημερίδα «Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ»
1 Φεβρουαρίου 1980

★

• «ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ» Τριμηνιαῖο περιοδικὸ τοῦ Παγελληγίου Συλλόγου Μαγουλιανιτῶν. Τεῦχος 10 — Δεκέμβριος 1979. Στὶς 76 σελίδες του περιλαμβάνονται ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες ἀναφερόμενες στὸ δημορφό καὶ εἰδουλλιακὸ χωρὶς τῆς ἐπαρχίας μας Μαγουλιανῶν. Περιέχονται: ἐπίσημη λαογραφικὴ κείμενα, τοπικὰ πραγμάτια καὶ μορολόγια, θυμιστοφίες πατριωτῶν καὶ ὑπέροχες φωτογραφίες ποὺ διπεικούνται στοτελιγκής τοποθεσίες τῶν Μαγουλιάνων. Τέλος προσάλλεται: γιὰ δραστηριότητα τοῦ Συλλόγου. Εἶναι πράγματι ἔνα θυμητό περιοδικό, ἀρκετὰ ἐπικελημένο καὶ μὲ πλούσια βληγή. Η συντακτικὴ ἐπιτροπή, ποὺ τὴν ἀποτελοῦν τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου, ὀμολογούμενα πρέπει γὰρ ἐργάζθηκε ἐπίμονα. Τῆς δέξιας ὅχι μόνον ἔπαινος ἀλλὰ καὶ ὁ θυμικατέρος μας. Η προσπάθειά της ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Ἐφημερίδα «ΛΑΔΩΝΑΣ»
17 Ιανουαρίου 1980

ΠΑΝΑΡΚΑΔΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΧΡΟΝΑ 1956 - 1980

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟ ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

'Απονέμεται **ΕΠΑΙΝΟΣ** στόν ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΩΝ - Κατά τήν γιορτή τῶν 'Αρκαδικῶν Γραμμάτων (27 Γενάρη 1980) - στήν Αἴδουσα τῆς Π.Ο.Ε. (Τζώρτζ και Σολωμοῦ - 'Αδίνα) γιά τήν Συμβολή του στ' 'Αρκαδικά Γράμματα μέτην εύκαιρια ἡτῆς ἐκδόσεως, μέσα στὸ 1979, τοῦ ἔργου του:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ»

σὲ ἀναγνώριση τῆς Πνευματικῆς Δραστηριότητάς του πρός ὄφελος τῆς Γενετείρας μας 'Αρκαδίας

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γ. ΒΑΛΚΑΝΑΣ

Ο ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Φ. ΒΑΓΕΝΑΣ

Ο Γ. ΓΡΑΜ.

ΕΚΕΙ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑΡΕ·Τ·ΚΑ

—Τὰ Μαγούλιανα, ἔχουν τὸ ζηγλευτό προγόμιο, νὰ διαθέτουν μεγάλη περιφερειακή ἔκταση. Μέσα σ' αὐτήν, ἀπλόχερα ἡ φύση σκόρπισε τὶς ποικίλες ὄμορφιές της.

Ἐλατόφυτα θψώματα, πράσιγοι λόφοι, γραφικὲς χαράδρες, δασικὰ φαράγγια, κρυστάλλινα ξωδρύσια, ἀναστοπαρτες δουνοπλαγιές, πλατανόφυτες ρειματές, ρουμάνια ἀπὸ πράσινο πουράρι, δράχοι στολισμένοι μὲ τὴν μελιτσίνα, τὸ γάδρο, τὸ μελιό ἢ τὸ διαθυπράσινο κισσό, ἐκτάσεις ἀπὸ ἀμπέλια κιρπους καὶ χωράφια, συγκέντουν τὴν ὠραιότητα τοῦ Μαγουλιανίτου τοπίου.

"Ολα αὐτά, ὁ ζευγιτεμένος Μαγουλιανίτης τὰ ἔχει κλείσει μέσα στὴν ψυχὴ του μὲ ζέχωρη ἀγάπη, γιατὶ εἰς καὶ τὸ καθένα τους ἔνα κοιμάτι ἀπὸ τὴν ζωὴ του μὲ εὐχάριστη ἀνάβιντη.

Καὶ εἶναι οἱ ὄμορφιές αὐτές, σφιχτὴ δεμένες, μὲ τὰ πρόσωπα τὰ ἀγαπητά που φεύγοντας ἀφῆσε πίσω του.

Μακριὰ ἀπὸ τὸν ὄμορφο τόπο του, μέσα στὴν κάθε τοῦ καλοκαιριοῦ τὴν ζευγιτείαν, μὴ μπορώντας νὰ ὑρεῖν στὶς γάργγες θρύσες τῆς Κορφοζούλιας, τοῦ Παύρου, τοῦ Καμπέα, τῆς Λαγίας Ἐλεούσας, τῆς Σφυρίδας, τοῦ Ζερδοῦ ἢ τῆς Κρυαλόρυτης, νοσταλγοῦ καὶ θλιψιοπόλεος, ταξιδεύει κοντά τους, μὲ διηγήδη τὴν ἀνάμνηση καὶ τὸν πόθο, ἢ ἀλλοτε, σὲ δίκλεις τοποθεσίες, τὰ τόσα ἔχει ἀγαπητεῖ.

Σὲ ένα τέτοιο ὄμορφο φανταστικὸ περίπατο, σὲ προσκαλῶ ἀγαπητὲ Μαγουλιανίτη, ὅπου καὶ ἀν δρισκεσταὶ καὶ δὲν ἀμφιθάλλω, δι: θὰ μὲ ἀκολουθήσεις πρόθυμια.

Ἐκα λοιπὸν νὰ δηγούμε κατὰ τοῦ Κατσαροῦ καὶ νὰ ροδολίσουμε στὰ Βουναρέτικα.

Οχιτώρηγις εἶναι, ἐποχὴ τρύγου.

Παίρνουμε λοιπὸν τὸ στενὸ δροιλάκι που διηγεῖται Βουτσούλι. Βαδίζουμε ἀνάλαρφα γιατὶ εἶναι διὰ ὄμορφα γύρω καὶ ὁ φθινοπωριάτικος ήλιος, μᾶς δίνει δύναμιν καὶ κέφι.

Κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰ τῆς Ίτιᾶς, μπροστὰ στὴ δρόση, σταματοῦμε, παίρνουμε μὲν ἀνάστα καὶ ἀποθαυμάζουμε τὴν ἀπεραντούγη, που ἀπλώνεται μπροστά μας.

Τι γὰρ πρωτοκαμαρώσεις!

Κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας, τοῦ Ηπατέτη ὁ ὄμορφος δράχος, μὲ τὰ ἀφηρένα λιγοστὰ φτωχοχώραφα, ἀριστερὰ του Φούκα οἱ πλευρες μὲ τὴν φηλὴ κερασιά, λίγο πιὸ κάτω, ἡ ρειματιὰ τῆς Λαγκάδας, κυλάει ἀργά — ηρεμει τὸ λιγοστὸ νερό της.

Προχωροῦμε κατηφορίζοντας τὸν τόσο γνώριμο δρόσιο, ἀγναντεύοντας τὶς ἀπέραντες ἐκτάσεις τοῦ Σπαρτέων. "Λγίου Μηλιανοῦ καὶ τ' ἄλλα θεργατιά. Φτέρες, Μηλιές, Κηφωτίες καὶ ξαγνυντίζουμε στὰ Βουναρέτικα.

Τοῦτο τὸ Βεργασιό, είναι σχετικὰ κοντὰ στὸ γηροτί. Η πτλάκ του ὄνομασία είναι: «Ἀλέξη, Μάντρα».

Ηταν, ὅπως μισοῦ είχε μία γερόντισσα Μαγουλιανίτισσα, τὸν παῖδα καιρό, ἔνας μεγαλοάηπελουργός που ὄνομαζόταν Ἀλέξης, ήσως ἀπὸ τὸ σόι τῶν Λαλεξόπουλων. Είχε πολλὰ ἀμπέλια στὴν τοποθεσία τούτη καὶ ἀπὸ αὐτὸν πήρε τὸ θεργασιό τὸ ὄνομά του.

Αργότερα τὰ ἀμπέλια αὐτὰ μιοιράστηκαν, ἐπίκριναν, μὲν οἱ ἔργατικοι Μαγουλιανίτες τὰ καλλιεργούμενα μὲ πολλὴ φροντίδα.

Στὸ σκάψιο μάλιστα ἔφταχγαν μεγάλα κουτρούλια που ἔπαιργαν τὸ σχήμα μικρών δουνών. Είναι πιθανόν νὰ ὄνομασία Βουναρέτικα, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση, νὰ ὄφελεται σ' αὐτό. "(Οπως καὶ ἂν ἔχει σημασία, κύριο εἶναι μια λεπτομέρεια που δὲν μπορεῖ νὰ μάς σταματήσει τὸν περίπατο καὶ προχωροῦμε.

Σταματοῦμε στὴν Αχλάδα του Λαλεξόπουλου καὶ παρατηροῦμε... Φυσικὰ καὶ ἀδιατὰ ἔρχονται οἱ νοσταλγικὲς ἀναμνήσεις. Κάποτε, πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, κάθισε τέτοια ἐποχή, σ' αὐτὸν τὸ θεργασιό, ζωες καὶ σ' θάλα, γινόταν ὁ τρύγος ἔνα χρονύμενο μεγάλο ταπητό. Τι γὰρ πρωτοθυμήθεις;

Τὸ θεργασιό διλόκληρο ἔθοιτε σὸν μελίσσι: ἀπὸ τοῦ καρπούλιενες φωνές, τὰ γέλια καὶ τὰ τραγούδια τῶν τρυγητῶν.

Απὸ τοῦ Μποϊκα μέχρι τοῦ Νταγιάντα, ἀπὸ τοῦ Κουμπούρη μέχρι τοῦ Τζουάνη καὶ Σελιντάγα, ἀπὸ τὴν ἀλληλη μεριά του Ηπαχαγλῆ μέχρι τοῦ γέρο - Κανελλῆ, οἱ ἔργατες τρυγώντας τὸν εὐλογημένο καρπό, τὰ καρασούδια, τὶς δασπρωτεές, τὶς δολίτσες, τὰ ἀγ-

τονύχια και τὰ μυρωδάτα φιλέρια, θρησκείαν τὰ τραγούδια του τρύγου, γεμίζοντας τὰ κοφίνια και μεταφέροντάς τα στις πατητήρες, γιὰ νὰ τὰ κάνουν μουσικό και γλυκό υπαίθριο, που θὰ ζέσταινε και θὰ ἔφερε τὸ κέφι! στις μέρες τῆς βαρυχειμωνιᾶς στὰ σπίτια τῶν Μαγουλιανίτων.

Κι' ἐνώ κάνω αὐτὲς τὶς σκέψεις, ποθῷ νὰ ἀγτικρύσω και πάλι τὰ ἀγαπητὰ πρόσωπα τῶν τρυγητῶν και νὰ ἀκούσω και τώρα τὰ γλυκὰ τραγούδια του τρύγου, μὰ τοῦ κάκου!

Τὰ δημόπελια στὰ Βουναρέικα δὲν είναι ὅπως τότε. Λίγα, θσα ἔχουν τὴν τύχη νὰ είναι: ἀκόμη κοντά κάποιος ἀπὸ τὰ ἀφεντικά τους, είναι φροντιστικά. "Εξουν τὸ καρπό τους και περιμένουν τὶς διμορφες ὥρες του τρύγου.

Τὰ πολλὰ δημιουργικά, είναι ἐγκαταλειμένα, ξερηλα, ἀκλαδα και πνιγμένα μέσα στὰ ἀγριόδαστα. Στέκουν ἐ-

κεῖ, μὲ τὸ παράπονο τῆς ἐγκατάλειψης, κλείνοντας μέσα τους διμορφες ιστορίες μᾶς ἐποχῆς που πέρασε πιά!

Και σᾶν στοχάζομαι αὐτά, μὲ συνεπαίρνει τὸ παράπονο και πάρων τὸ δράμα τῆς ἐπιστροφῆς...

"Αγαπητὲ Μαγουλιανίτη, που μὲ συντρόφεφες γιὰ λίγο σ' αὐτὸν τὸν νοσταλγικό, μελαχροικὸ περίπατο, ἀν δὲν μποροῦμε νὰ ξαναγυρίσουμε τὶς διμορφιὲς που μᾶς πέρασαν, ἀν δὲν μποροῦμε νὰ ξαναδοῦμε τὰ πρόσωπα τὰ ἀγαπητά που μᾶς ἔφυγαν γιὰ πάντα, ἀν δὲν μποροῦμε νὰ ξαγαζήσουμε τὶς ὥραιες ἡμέρες μᾶς περασμένης ζωῆς, ἀς κρατήσουμε τουλάχιστον μέσα μᾶς τὶς διμορφες ἀναμνήσεις κι ἀς κλείσουμε στὴ καρδιά μας αὐτὸν που ὁ χρόνος δὲν μπορεῖ νὰ ἀφαιρέσει, σῆτε οἱ ἀποστάσεις νὰ μείωσουν: «τὴν ἀγάπη μας γιὰ τὰ Μαγουλιανά».

"Ενας Μαγουλιανίτης

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΤΩΝ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΩΝ

—Στὴ πλατεία του Φωτάκου και πάνω ἀπὸ τὴ μεγάλη δρόση, του Κολοπανᾶ, δρίσκεται ὁ φημισμένος Πλάτανος τῶν Μαγουλιανῶν, τὸ καυχητικό, τὸ στολίδι και τὸ σύμβολο ὅλου του χωριοῦ.

Ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους που συναντᾶς σὲ κατοικημένες περιοχὲς τῆς πατρίδας μας, ὁ Μαγουλιανίτης πλάτανος, είναι: στενὰ δειμένος μὲ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων του χωριοῦ, μὲ τὶς λαχτάρες τους, τὶς χαρὲς και τὶς λύπες τους, τὰ δάσαγα και τοὺς καύμιούς τους.

—Παιδάκι: μου... φωνάζει ἡ Μαγουλιανίτισσα νοικοκυρά του Πάνω και του Κάτω χωριοῦ. Η γύγινε νὰ πεις τοῦ μπάριπα σου, νὰ βθεῖ στὸ σπίτι που τὸν χρειάζομαι.

—Ποῦ είναι θειά;

—Στὸ καφενεῖο στὸν πλάτανο...

Τὶς γλυκειές μέρες τῆς "Αγοιξῆς" που λάμπει ὁ γῆλος και λυώνουν τὰ χιόνια, τὰ παιδιά του Σχολείου, καθαρίζουν τὴν πλατεία ἀπὸ τὰ φύλλα του Πλάτανου...

Στὴ ρέα του και κάτω ἀπὸ τὰ δακτύσκια κλωνάρια του, γίνονται: τὰ μεγάλα γιορτάσια του χωριοῦ. Έκει, σέρνει τὸν πρῶτο τῆς χορό, μὲ τὴν καρδιὰ γε-

μάτη εύτυχία, μὲ τὸ νυφικὸ και μὲ τὸ πέπλο τῆς και μὲ τοὺς συγχωριαγοὺς δῆλους γύρωθε τῆς, ἡ Μαγουλιανίτισσα κοπελιά που παντρεύτηκε στὸν Αγιάγην. Έκει, γύρω τους και κάτωθε του και οἱ γυμναστικές ἐπιδειξεις του Σχολείου και οἱ παιδικοὶ χοροὶ στὶς θητικὲς γιορτές. Έκει και τὸ πανηγύρι τοῦ Δεκαπενταύγουστου.

Ἀπὸ τὶς ἀπέραντες φυλλωτιξεις του, χλιδεῖς τὰ πουλιά ξυπνοῦν μὲ τὰ γλυκά τους τιτιβίσιμα τὸ χωριό και στὰ δασειὰ κλωνάρια του, ἀκουητιπάνες ἀμέτρητα τὰ γελιδόνια, που σκίζουνε πάνω ἀπὸ τὶς σκηνὲς τῶν σπιτιών και ἀπὸ τοὺς κήπους, τὸ Μαγουλιανίτικο Οὐρανό.

—Λαζαρὸς νοικοκύρη; Τὸ λέει ὁ Γκιώνης στὸν πλάτανο, λέει τὶς γλυκειές καλοκαιριτικες υγκτιὲς ἡ Μαγουλιανίτισσα στὸ σύντροφό της.

—Παλιόπαιδο..., ὁ γονιὸς στὸ διπλό παιδί. Θὰ σὲ κρεμάσω ἀπὸ τὸ πιὸ φηλὸ κλαρὶ του πλάτανου...

—Ο Γέρο Μαγουλιανίτης, καθισμένος στὸν ίσκιο του τὰ καλοκαιριά, περιμένει: νὰ φαγεῖ μὲ τὸ λεωφόρειο τὸ ξενιτελέο του παιδί και τὰ μουντὰ φθινοπωρια και τοὺς διαρεισθενες κειμένες, ἀκουητιπισμένος στὸ

μπαστούνι του, ξοιλογιέται στα χτυπημένα άπό τὸ ἄγράς: γηινά κλωνάρια του, τὰ γιέρτια τῆς ὀρφάνικῆς του καὶ τοὺς καῦμούς του.

Ξενοδοχεῖο «Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ» Καρφενείο ⁽¹⁾ ΠΛΑΤΑΝΟΣ διαδέξεις στὸ χωριό. Στενὰ δεμένος καὶ μὲ τὴ Μαγουλιανίτικη λεθεντιά. «...Χόρευα καὶ δάριγχα τὸ πόδι στὴν κορφὴ τοῦ Πλάτανου...» μούλεγε κάποτε ὁ μπάριπα Λιάς ὁ Φανῆς.

Στὸν πλάτανο τοῦ χωριού του, ἀκουομπισμένη, καὶ δῆτι, ἡ νοσταλγία τοῦ ξενιτελένου Μαγουλιανίτη.

— Ήδη δρεθοῦμε;

— Τὸ καλοκαίρι στὸν πλάτανο...

«...Λίγο ἀκόρια καιρὸ καὶ θὰ ρῦθ στὸ χωριό μας Χαριτίσιμα τὰ δῆλους. Νὰ μοῦ φιλήσετε τὸν πλάτανο...» γράψει μὲ παράπονο ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό, στοὺς γέρο γονιούς του.

Στὴν Ἐκκλησία στὸν Πρόδρομο

θὰ ρῦθ νὰ προσκυνήσω

καὶ κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανο

τὰ μάτια μου νὰ κλείσω

γράψει ἡ Ἀντωνία τοῦ μπάριπα Κώστα τοῦ Μπέτα.

Στὸν Πλάτανο τῶν Μαγουλιάνων καὶ ἡ ἀναπόληση τοῦ παλιοῦ ϕίλου καὶ παρατείρεται. «Οταν τυχαίνει, ἀκουμπάει, στὴ λαχτάρα του νὰ τὸν ἀγκαλιάσει, στὸ χοντρό του κοριό, τὸν φίλονες καὶ κλαίει. Κάθεται στὸν ίσκιο του καὶ συλλογιέται, τὸ καφφενείο τοῦ πλάτανου, μὲ τὰ χίλια πεντακόσια ποτὰ τὴ μέρα. Ἀγαθιμέται τὶς θρυχες καὶ γαληγεμένες μέρες ποὺ πέρασε στὸ χωριό. Τὶς φεγγαρόλουστες καὶ σαγγαγευτικὲς νυχτιὲς μὲ τὰ τριζήνια. Τὰ μαντολίνα στὶς θυμωνιές, τὶς καντάδες στοὺς δρόμους καὶ τὰ κάποια του τῆς καρδιᾶς φτερουγίσικα...

Κόρη Μαγουλιανίτισσα...

Θυμιᾶσαι ποὺ σὲ φίληρα

στὸν Πλάτανο ἀπὸ κάτω

καὶ δάλαιμε καὶ μάρτυρες

τὰ φύλλα τοῦ Πλατάνου;

Τώρα τὰ φύλλα πέσανε

καὶ ποιές θὰ μαρτυρήσει;

Γύρω στὸν ἐνάιων αἰῶνα ἡ ζωὴ του. Η χρονολογία ποὺ φυτεύτηκε μᾶλλον δὲ γράφεται πουθενά. Τὴν πρώτη, ἡ τὸ πολὺ τὴ δεύτερη δεκαετία μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μοῦ είναι πεὶ ἡ θειὰ Οὐρανία, ὁ μπάριπα Ἀνδρέας ὁ Φυσιούγκης καὶ ὁ πάππα - Γιάννης. Τὸ 1840, ἐπιμένει ὁ ἀντιπρόδερος τῆς κοινότητας Γιώργης Δημόπουλος. Ένάιων αἰώνας ζωὴ. Μὲ τὶς ρῖζες του στὶς πηγὲς τοῦ Κολοπανᾶ καὶ μὲ τὴ φρούτιδα τῶν Μαγουλιανῶν, μεγάλωσε, φήλωσε καὶ θέριεψε. 29 μέτρα τὸ ὅ-

ψος του, 5.20 μ., ἡ περίμετρος τοῦ κοριμοῦ του (Αἴρ. Λλεξόπουλος).

Στὰ ἀρχεῖα τῶν Μαγουλιανῶν καὶ τῶν ἀμέτρητων φίλων τοῦ χωριοῦ, δὲ μπορεῖ, παρὰ νὰ δρίσκουται καὶ ἀλλα στοιχεῖα καὶ ἀκάμια, κείμενα καὶ ποιήματα γραψιμένα γιὰ τὸν Πλάτανο τῶν Μαγουλιάνων. Σήμερα, γνωστὰ είναι δύο ποιήματα. Η σάτυρα «ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ» ποὺ γράφτηκε ὅταν ἔσπασε ἔνα μεγάλο κλωνάρι τοῦ πλάτανου, ἀπὸ τὸ δαρὸ φροτίο του χιονοῦ καὶ τὸ ποίημα «Ο ΓΕΡΟ ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ».

Ο ποιητὴς τῆς σάτυρας είναι: άνώνυμος. Ο ἀντιπρόδερος τῆς Κοινότητας Γιώργης Δημόπουλος, Ισχυρίζεται πὼς τὴν ἔχει γράψει ὁ σατυρογράφος τῆς ἐποχῆς, Μαγουλιανίτης Βασιλῆς Καρρᾶς, πατέρας τοῦ Γιώργη, καὶ Πάνου Καρρᾶ. Ο Θανάσης Γύντικας (Καραβίδας) μοῦ είναι πεὶ, πὼς πρέπει νὰ τὴν ἔχει γράψει ὁ τότε δάσκαλος τοῦ Βαλτεσινίκου Στάθης Βραχγύδης. Άλλοι παλιοί Μαγουλιανίτες ποὺ τοὺς είχαν ρωτήσει, πιθανολογοῦσαν πὼς τὴν ἔχει γράψει: κάποιος Βαλτεσινιώτης, χωρὶς νὰ ξέρουν ποιός. Η ἐπικρατέστερη κατὰ τὴ γνώμη μου ἐκδοχή, πρέπει νὰ είναι ἡ τρίτη καὶ τὸ δημοτικό τοῦ ποιητῆ, που δὲν τὸ δρήκα πουθενά γραψιμένο, θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ ἀνάμεσα στοὺς μικτόρους τοῦ γειτονικοῦ Βαλτεσινίκου, που δούλευαν στὴν περιοχὴ καὶ που γγώριζαν καλὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τοῦ χωριοῦ.

Λγιωστῇ παραμένει ἀκόρια καὶ ἡ ἀκριβῆς χρονολογία τῆς γραφῆς της. Στὸν τάφο τοῦ Αθ. Καρπακῆ, ποὺ δούλευεται στὸν περίδολο τῆς Εκκλησίας του "Αγιος Δημήτριος στὸ χωριό, γράφονται οἱ χρονολογίες τῆς: γέννησης καὶ τοῦ θανάτου του, 1879 — 1929, ποὺ μαρτυροῦν, δτι ἡ σάτυρα στὴν δύοια ἀναφέρεται: καὶ τὸ δημοτικό του, γράφτηκε πρὸ τοῦ 1929. Μὲ μὰ λογική ἐλαστικότητα 10 — 20 χρόνων, ἀπὸ τὸ 1929, χρονολογία θανάτου τοῦ Μαγουλιανίτη γιατροῦ, θὰ πρέπει: νὰ τοποθετήσουμε τὴ δημιουργία τῆς σάτυρας γύρω στὸ ἔτος 1910, ὅταν δηλαδὴ ὁ Πλάτανος είχε ήλικία 70 χρόνων περίπου.

Αν κάποιος Μαγουλιανίτης γγωρίζει: ἀκριβέστερα στοιχεῖα γιὰ τὸ δημοτικό τοῦ ποιητῆ τῆς σάτυρας, γιὰ τὴν ἀκριβῆ χρονολογία τῆς γραφῆς της καὶ γιὰ τὴν κατάσταση ποὺ δροσέται τότε τὸ χωριό (πληθυσμού, τουριστική, κοινωνική δραχή αλπ.) παρακαλῶ νὰ τὰ στείλει στὴ συντακτική ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ, γιὰ νὰ δημοσιευθοῦν στὸ τρίτο του τεύχος.

Η σάτυρα είναι: καλοπροσωπίστη καὶ στοὺς στί-

χους ιγρε διαχρίνεις, τὸ ἔσφυτασμα τοῦ πατριαρχικοῦ τρόπου ζωῆς, τῆς μικρῆς Μαγουλιαγίτικης κοινωνίας, ἀπὸ τὰ γενιτεριστικὰ στοιχεῖα ποὺ ἔμπασε στὴν περιοχὴ δ τουρισμός, τὸ συγαισθηματικὸ δέσμῳ τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ μὲ τὸν πλάτανό τους καὶ τὴν πρόθεση γὰ διασκεδασθεῖ ἢ λύπη τους.

Τὴν μεταφέρω στὸ περισσικό, ἔτσι, δπως σύζεται μέχρι σήμερα.

ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

Τρ' ἔχεις καῦμένε Πλάτανε
ποὺ γέργεις τὰ κλωνά σου
Ταράχτηκε τὸ σῶμα σου
ρραγίστηκε ἢ καρδιά σου;

Ποὺ ἥρουνα καμάρι τοῦ χωριοῦ
ἀπέλαυση στοὺς ξένους
Ἐλύπηρες τοὺς ζωντανοὺς
καθὼς καὶ πεθκιμένους.

Μήπως μᾶς ἐδαρέθηκες
καὶ θές γὰ μᾶς ἀφήσεις;
Παρακαλοῦμε πλάτανε
γὰ μᾶς τὸ μαρτυρήσεις.

Ἄφου θέλετε γὰ τὰς τὸ πῷ
γὰ τὰς τὸ μολογήσω
θέλω γὰ φύγω γιὰ καλὰ
γὰ μῆ γυρίσω πίσω.

Πρῶτα ἥραν στὸν ἵσκιο μου
ἄγδρες σὸν τὰ λιοντάρια
Τώρα κάθονται τίμιμηνες
μὲ τὰ γυμνὰ ποδάρια.

Ἀκοῦ κουδέντες ἀτειμεῖς
ἀπὸ κύτην τὸ σόμα
καὶ ἀλειμένες πάγιτσε
κάθε λογιῶνε θρόμβα.

Ποῖνας οἱ πρῶτοι γέρουντες
οἱ φουστανελλοφόροι
ποὺ ἐφγιῆσαν τὸ χωριό
γιατροὶ καὶ δικηγόροι;

Καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ
Οἱ γοινοκυρειμένες;

Βαρέθηκαν οἱ κλῶνοι μου
κύτες τὶς κουρεμένες.

Πρῶτα καθόνταν σεθαστοὶ
καὶ δῆλοι μυαλωμένοι
Τώρα ἔρχονται καὶ κάθονται
ἄλλοι ξεκουτιασμένοι.

Γιὰ κύτο καὶ γὼ ἀποφάσισα
γὰ τὰς ἐγκαταλείψω
καὶ μὴ σᾶς πανοφαίγεται
δὲ Ήλι γυρίσω πίσω.

Ἄφήσατε τὰ σχέδια
παῦτε τὶς κουταλάρες
Τώρα δὲν πιάνουν οἱ εὐχές
οὕτε καὶ οἱ κατάρες.

Ἐσεῖς ἔπρεπε γὰ κλαῖτε
καὶ ἀνοργάνες γὰ μὴ λέτε.

Γιὰ μιλάτε τοῦ Κουρπέση
κύτος ξέρει γὰ τὸ δέσιε.

Πέστε καὶ τοῦ γέρο Λαγγελῆ
γὰ φέρει μιὰ πριχίλ γερή.

Γιὰ ρωτάτε τὸ γέρο Βρούδα
μήπως θέλει σ' άλλη γούδα.

Εἴπανε καὶ στὸν Πανούλη
τῷ πιπωτῷ θέλετε δέσμῳ οδλοι.

Ἐσύ τι λές κυρ Καρπακλῆ;
κύτο τὸ δινοιγμα δὲν κλεῖ.

Καὶ δ Πριόδολος φωνάζει.
Τι στεκότε δῆλοι μὲ νάζι;

Γιὰ μιλάτε τοῦ Τζαδάρα
γὰ στηλώτες κύτη τὴν Κλάρα.

Ρωτήσανε τὸ Μπούκουρα
Τώρα κάνει γιὰ κούτσουρα.

Εἴπανε καὶ τοῦ Τζιουάνη
Τώρα γιὰ σημάρια κάνει.

Σὺ τι λές γέρο Καρυώρη;

Νὰ τὸν δέστε μὲ τὸ ζόρι.

Γράψετε καὶ τοῦ Βαρδάτου
εἰν̄ ἀνάγκη γράψετε κάτου.

Γὰ νὰ δοῦμε τὶ θὰ γένει
γράψετε καὶ τοῦ Δημιούργη.

Πέστε τὸ Ἀλέξη νὰ τὸν ψάλλει
εἶχε αὐτὸς γερὸς κεφάλι.

Κατσαρὲ τὶ λέσ καὶ σύ;
στὴ ρῖζα ρίχτε του κρασί.

Σὺ τὶ λέσ κυρὸς Σοφοκλῆ;
Κρεμάστε του ἔνα χαιριαλί¹
τυλίξτε του καὶ μὲ τσερότο
καὶ θὰ θρέψετε καὶ μὲ τὸ πρώτο.

Του χωριοῦ οἱ γυναικούλες
μιὰ φωνὴ ἐδάλκην σῦλες;
λατανεία γιὰ νὰ γένει
ὁ Παππᾶς εἰ περιμένει
καὶ δὲ δάνει τὰ φελόνια
γιὰ νὰ δροῦμε στὰ ἀλώνια
καὶ εὐχέλαιο νὰ κάνει
γιὰ νὰ γειάνει τὸ πλατάνι;

*Ω! ἀλησιμόνητε Πανέλλη,
γιατὶ ἔσενα δὲ σὲ μέλει
νὰ φωνάξεις ἀπὸ τὸ ιυνῆια
γιὰ τοῦ πλάτανου τὸ κρίτια;

Σᾶς συλλυποῦμεις ἀπὸ καρδιὰ
φίλοι Μαγουλιαγίτες
Παρηγοριά νὰ κάνεται
καὶ φτιάξτε τυγχανίτες
νὰ τὶς ἀλείψετε μὲ μέλι
φτιάξτε καὶ μιὰ προσφορὰ
γιὰ τὴ μνήμη τοῦ Πανέλλη.

Ο ἀλυτος δεσμὸς τοῦ ξενιτεμένου Μαγουλιαγίτη
μὲ τὸ Πλάτανο τοῦ χωριοῦ του, φαίνεται καὶ στὸ
ποίημα «Ο ΓΕΡΟ ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΛΑΤΑ-
ΝΟΣ» ποὺ γράφτηκε στὶς 15 Αύγουστου 1970, ἀπὸ
τὸν ἀείμινητο Κώστα Αναστ. Καλόστακα (Τατιάκο).

Τὸ ποίημα, γραμμένο μὲ μαῦρα γράμματα σὲ
χρυσαφένια πλάκα, εἶναι ἀκούμπιστιμένο στὸ κοριτσί²
τοῦ Πλάτανου, ἀπὸ ὅπου τὸ μεταφέρω στὸ περισσότερο.
γιὰ μεγαλύτερη διάδοση καὶ ψύλαξη.

«Ο ΓΕΡΟ ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ»

Μαγουλιαγίτη Πλάτανε
στολίδι τοῦ χωριοῦ μας
ὅπου καὶ ἀν θρισκόμαστε
δὲ γ φεύγεις ἀπὸ τὸ νοῦ μας

Θὰ θέλαιμε νὰ μάθουμε
ἀφ’ ὅπου θίσουν στὰ νειδάτα σου
κι’ ἀκόμη μέχρι σήμερα
Τι ἔχουν δεῖ τὰ μάτια σου.

Χρόνια μὲ δέρνουν οἱ καιροὶ³
τὰ χιόνια, τὸ χαλάζι
οἱ ἀστραπὲς οἱ κεραυνοί
μὴ μένα δὲ μὲ νοιάζει.

Εἶδα πολλούς στὸν ίσκιο μου
ποὺ πέργαχαν τὴν θρα
μὲ φουστανέλλα ἀστραφτερή
μὴ δὲν ὑπάρχουν τώρα.

Εἶδα κορίτσια δημορφά
νυφούλες στολισμένα
ποὺ χόρευαν στὸν ίσκιο μου
κι’ θίσαν εύτυχισμένα.

Εἶδα τὶς νύχτες νὰ γυργούν
ζευγάρια ἀγκαλιασμένα
καὶ τῆς καρδιᾶς τους τὸν καυτὸ⁴
ἔλεγκνα σὲ μένα.

“Ολοι περάσαν κι’ ἔφυγαν
καὶ δέγι ξαναγυρίζουν
σὰν τοὺς θυμάτια θλίβουμε⁵
τὰ μάτια μου δακρύζουν.

Κι’ ὅσοι κι’ ἀν περάσουνε
στὸν ίσκιο μου ἀπὸ κάτου
μένειντε θλίψιο συντροφιῶν
τὸ ἀγκαλια Φωτάκου.

Τὴ φήμη τοῦ Πλάτανου τῶν Μαγουλιάνων, πού
είγαι τὸ καύχημα, τὸ στολίδι καὶ τὸ Σύμβολο θλου
τοῦ χωριοῦ, πρέπει νὰ ξεπεράσει τὰ στενά Λραδι-
κὰ σύνορα.

Ο Μαγουλιαγίτης Πλάτανος, πρέπει νὰ γίνει ὁ
πρεσβευτής καλῆς θέλησης τοῦ χωριοῦ, σ’ ὅλο τὸν
Ἐλλαδικὸ χώρο. Καὶ θὰ γίνει, ἂν τὰ κείμενα καὶ τὰ
ποιήματα τῶν Μαγουλιαγίτων, τὰ γραμμένα γι’ αὐτόν,
δοῦν τὸ φῶς τῆς δημιούργησας, στὸ περισσότερο
τοῦ Συλλόγου καὶ ἀλλού.

Μαρίνος Θ. Μπουργάς

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΡΦΟΕΥΛΑ

Άπο το Φωτογραφικό Αρχείο
Αΐρηλιανού Αλεξοπούλου

Φωτ.: 17-2-1980

(...πηγαίνεις στὸ Σανατόριο καὶ στὸ Βαλτεσινό; Στοῦ Μελίσση: τὸ ρέμια, στὸν Ἀγιοιάρια,
στὸ Κοκκινόδραχο, στὴ Στερά, στοῦ Μούρεση, καὶ στὸν Ἀγὰλιά; Στοῦ Μιχάλπενη, στὸ Στενὸ
καὶ στὸ Κοτζιλόσούν· Θὰ συναντήσεις στὴ στράτα του, τὴ Κορφοζηλιά, τὸ Ηπλιό χωριό καὶ
τὴν Ἐκκλησία του, τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ποὺ τὴν κράτησε ἀπειραχτῇ ἀπὸ τοὺς καιρούς,
ἡ πίστη τῶν Μαγουλιανιτῶν καὶ ἡ ἐλπίδα... Τὸ παλιό χωριό καὶ τὴν Ἐκκλησία του, ποὺ
περιμένουν νὰ γραψεῖ στὸ περὶ θεῖ, ἀπὸ τοὺς Μαγουλιανίτες, ἡ ἱστορία τους...).

ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

Προτού προχωρήσω στήν άφηγματη τῶν στοιχείων καὶ ἀναμνήσεων ποὺ συγκέντρωσε κατὰ τὴν 12 χρονι ἔχεδον ἐφημερία μου στὰ Μαγούλια, θὰ γίθελα νὰ ἀπευθύνω θεριδὸν χαιρετισμὸν στοὺς ἀπανταχοὺς Μαγούλιανίτες καὶ ιδιαίτερα τίς θεριές μου εὐχαριστίες στὸ Δ.Σ. τοῦ Πανελλήνιου Συλλόγου Μαγούλιαντῶν, πρώτα γιὰ τὴν ὥρακά του προσπάθειαν νὰ ἔκδοσει ἔνα περιοδικὸν καὶ ὅτερα, γιατὶ μὲ θυμήθηκε νὰ μισθὼ τὸ στελέτι.

Μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ, τὰ Μαγούλιανα με στὴ συγκατικὴ ἐπιτροπὴ, διὶς ὄλικὸ ἔχομε, γιὰ μπαίνουν σὲ μιὰ νέα δυναμικὴ καταπὴ τῆς ἴστορίας τους. Χρέος λοιπὸν ὅλων μας εἶναι, νὰ παραδώσουν νὰ διατυθεῖ. Θὰ ἔλεγα ἀκόμη τὸ τεῦχος τοῦ Λύγούστου, νὰ ἔκδοθει σὲ τύπο λευκώματος, μὲ διάφορες φωτογραφίες ἀπὸ τὸ χωριό.

Τὰ Μαγούλιανα τὰ γνώρισα στὶς 9 τοῦ Μάρτη 1962, γιορτὴ τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, διὰν γιὰ πρώτη φορὰ λειτουργησα σὰν Ἐφημερίος Μαγούλιανον, στὸν Ιερὸ Ναὸ Τίμου Προδρόμου. Ἀπὸ καίνη τὴν ἡμέρα, ἔγινα καὶ ἐγὼ Μαγούλιανίτης. Λγάπηρος καὶ τὸ τόπο καὶ ὅλους τοὺς Μαγούλιανίτες, γιατὶ καὶ αὐτοὶ μὲ ἀγάπησαν καὶ μὲ περιέβαλαν μὲ καλωσύνη.

"Ἄκουσα ἀπὸ γεροντέτερους (Φώτιο Φούκα, Οὐρανία Ηλακοκεφάλου, Ἀνδρέα Ζούζελο, Ἀθανάσιο Γόντικα (Καραδίδη), πολλὲς ἴστορες σχετικὰ μὲ τὸ γενναῖο τὸ χωριό. Τὶς συγκέντρωσε καὶ σκέψευσ νὶ γράψω ἔνα μικρὸ φυλλάδιο, γιὰ νὰ διατυθεῖ ἡ παράδοση, τοῦ χωριοῦ καὶ νὰ τὴν μαθαίνουν οἱ νεότεροι. Μου ζήτησε ὁ δάσκαλος Ἰωάννης Ἡλιάκης, γηιτόρδος τοῦ Πάγου Κοσιάδελου, νὰ συνεργασθοῦμε γιὰ τὴν ἔκδοση, ἑνὸς λευκώματος μὲ θέμα «Μαγούλιανα — Ἐκκλησίες». Μετὰ τὴν ἀναχώρησή μου ἀπὸ τὰ Μαγούλιανα, ἡ ὑπόθεση στραμάτησε ἀφοῦ δ. κ. Ἡλιάκης κρατᾷ τὸ ὄλικὸ ποὺ τοῦ παρέδωσε (τὸν παρακαλῶ, ἔχει διαδάσει τὸ περιοδικὸ νὰ ἐπικοινωνήσει μαζὶ μου). Μέσα ἀπὸ αὖτὸ τὸ ὄλικό, θὰ προσπαθήσω νὰ γράψω ὅτι θυμιται:

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ : Προτοῦ ἀναφερθοῦμε στὶς ἔκλογκές ποὺ ἀκουσα ἀπὸ στόματα γεροντότερων, καλὸ θὰ εἴγαι, νὰ δοῦμε τί λέγει οἱ ἀρειγγεῖς τοῦ θέματος:

(1) Τάτος Γρετσόπουλος, στὸ 6.όλιο του «Η Λα-

χιεπισκοπὴ Δημητριάνης καὶ Ἀργυροκάστρου» ἔκδοση 1950 σελίδα 221 ὑποσ. ΠΙ γράφει: «Τὰ Μαγούλιανα, κατὰ πάσαν πιθανότητα, συνωκίσθησαν ἐξ Ἑλληνικῶν ἢ ἔξελληρηςμένων πληθυσμῶν, κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἀλβανῶν τοῦ ὁπλινοῦ, ἀν καὶ τὸ ὄνομα φαίνεται ὑπὸ Βλάχων κληροδοτηθέν, εἰς τὸν ἐν ἀρχῇ συνοικισμὸν Μαγούλιανα τῆς Κορφοξύλιας, ἣτις ὑπῆρχε ἀρχικῶς πόλις καὶ ἡρημώθη δραδύτερον».

Ο Θάνος Βαγενᾶς, στὸ 6.όλιο του «Μικρὸ χρονικὸ Μαγούλιανων» σελίδα 34 γράφει: «...Οἱ εἰδικοὶ γλωσσολόγοι μελετηταὶ, οὐ πρέπει γὰ τραπούν πρὸς ἐπιμολχία τῆς λέξεως καὶ τὸν συγδυασμὸ τῆς μὲ τὰ τοπωνύμια «Μαγούλα», «Μαγούλας» κλπ., ποὺ προέρχονται ἵσως ἀπὸ τὴν Σλαβικὴ λέξη «ΜΑΣΙ».

ὑπὸια σημαίνει «λόφος», «ύφωμα» κλπ. δοθέντος ὅτι ἡ τοποθεσία τῶν Μαγούλιανων τῆς Ἀρκαδίας δρίσκεται: σὲ φηλὸ σημεῖο». Κατὰ ἀλληρ ἔκδοσήν, «ΜΑΣΙΛΑ» σημαίνει κάτοικος λόφου.

Η ΑΡΔΑΟΣΗ:

Ἀπὸ ὅταν ἀκουσα ἀπὸ τὴν Οὐρανία Ηλακοκεφάλου καὶ τὸν Θανάση Καραδίδη, ὁ ὄποιος φημένων γιὰ τὸ ἴστορικό του μνημονικό, τὸ χωριὸ πήρε τὸ ὄνομά του ὡς ἔξης:

Στὴν σημερινὴ θέσῃ τοῦ χωριοῦ, λόγω τοῦ γεροῦ τοῦ Κολοπαγᾶ, κατοικοῦσε ὁ τσοπάνης Ἀνδρώνης. Πυκνὰ δάση καλύπτουν τὴν περιοχὴ καὶ ἡταν θαυματούσι μέρος γιὰ κρύπτη. Μάλιστα λέγανε ὅτι τὰ δάση, ἡταν ἀπὸ σπάρτα. Τὰ πέντε χωριά ποὺ εὑρίσκοντο κατὰ μῆκος περίπου τῆς σημερινῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Τρίπολης — Ηύργου: «Ἄγιος Ἀθανάσιος», «Άγιος Κωνσταντίνος» (Λεισάδης). «Άγιος Ιωάννης (Καρπένε)». Πετροδούνιο καὶ Κατεύποδας, λόγω τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Αλκαίων Τούρκων (γιατὶ ἡταν πέρασμα ἐκεῖ) ἐγκατέλειψαν τὰ χωριά τους καὶ ἔκτισαν τὰ Μαγούλιανα. Η περιοχὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλοὺς λόφους καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πέντε προσαγαγερθέντων χωριῶν, μοίρασαν ἀνακινεταῖς τους τοὺς λόφους, ποὺ τοὺς ἔλεγαν στὴ δική τους γλώσσα «Μάγουλα». Τὸ χωρισμα, τὸ ἔλεγαν «λιανά» δηλαδή, χώρισαν τὰ Μάγουλα καὶ τὰ ἔκχαναν λιανά, ἀφοῦ χώρισαν τὰ Μάγουλα καὶ τὰ ἔκχαναν λιανά, ἀρχισε ἀνακινεταῖς τους ἡ φαγούλαρα, γιατὶ μερικοὶ, πήραν Μάγουλα προνομοῦσα (ἐννοεῖ διπήγεμα, δὲν τὰ ἔπιαγε ὁ Βοριάδης). Οἱ ἀδικημένοι, φώναζαν γιὰ κάνουνε πάλι τὰ Μάγουλα λιανά καὶ ἀπὸ τὶς πολλὲς γκρίνιες τους, ἐπειδὴ τὸ ἔλεγαν πολλὲς φορές, ἐπεκράτησε γιὰ λέγεται: ἡ περιοχὴ Μαγούλιανα ἄγγωστον γιατὶ ἀργότερα ἀνεδιοισθεῖ ὁ τόνος καὶ ἐπεκράτησε, ἀργότερα ἡ περιοχὴ,

λέγεται Μαγούλιανα.

“Αλλη παράδοση λέγει: στὸ χώρισμα τῶν λόφων «Μάγουλα» ἔπαιξε σημαντικὸς ρόλος ὁ μεγαλοτεύλιγχος Ἀνδρώνης. Αὐτὸς ἔδωσε τὰ καλλίτερα Μάγουλα στοὺς φίλους του. Οἱ ἀδικηθέντες ἔλεγαν «οἱ Μαγοῦλες τοῦ Ἀνδρώνη, ἔκαγαν τὰ Μάγουλα λιανά», διπος ἥθελαν (φαίνεται ὅτι ὁ Ἀνδρώνης εἶχε μεγάλα καὶ

ροδοκόκκινα Μάγουλα).

Στὸ ἐπόμενο σημείωμα μας, θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὶς ἐκκλησίες τοῦ χωριοῦ καὶ πρῶτα μὲ τὴν «Παναγία», γιατὶ ὀνομάσθηκε «Παναγία ἡ Μαγουλιάνιτσα».

Τερεύς Παναγιώτης Σμαΐης

ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΚΤΙΣΤΗΚΑΝ ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ ΣΤΗ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ

Τὰ Μαγούλιανα, κτίσθηκαν μεταξὺ τοῦ 1530 καὶ 1600 μ.Χ. Τότε, στὴ γύρω περιοχή, κυριαρχοῦσαν οἱ Λαζαλοὶ Τοῦροι: — Λλαγοὶ χριστιανοὶ ποὺ ἀλλαξοπίστησαν — ποὺ ἦσαν ὁ φόδος καὶ ὁ τρόπος τῶν κατοίκων της. Αὐτοὶ ἦσαν ἡ αἰτία, ποὺ ἀνάγκασε πέντε χωριά μαζί, νὰ κτίσουν τὰ Μαγούλιανα στὴ τοποθεσία ποὺ δρίσκονται, ποὺ δεσπόζει τῆς περιοχῆς καὶ ποὺ τότε καλυπτόταν ἀπὸ πυκνὰ παρθένα δάση. Τὰ πέντε χωριά ἦσαν: ‘Ο ‘Αγιος Ἀθανάσιος (κάστρο), ὁ ‘Αγιος Κωνσταντίνος (λειβάδι), ὁ ‘Αγιος Ιωάννης (Καμπέας), τὸ Ηετροδούνι καὶ τὸ Μεγίστου ἡ Κατσίποδας.* Τότε, στὸ χῶρο τῶν Μαγουλιάνων, κατοικοῦσε λόγο ἔνας τεσπάνης λεγόμενος Ἀνδρώνης. Λέγεται, πώς δὲν ωρτήσαν τὸν Ἀνδρώνη, ποὺ ἔχει κτίσει τὸ καλύθι του, κατὸς ἀπάντησε: ἀπέναντι, σὲ καίνο τὸ μάγουλο, ἐννοσώντας τὸ μαρό βύψωμα, ὅπου σύμερα ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας, τὸ ὅποιο ἦταν τὸ μόγο γυμνὸ καὶ ἔφωτο. Λύτη εἶναι καὶ ἡ ἐπικρατέστερη ἐκδοχή, γιὰ τὸ πᾶς πῆραν τὸ ὄνομά τους τὰ Μαγούλιανα. Η πρώτη οἰκογένεια τοῦ κατούργιου χωριοῦ ἦταν τοῦ Ντάνισκα.

Τὸ χωριό ἀναπτύχθηκε γρήγορα καὶ ἔγινε πραγματικὸς κεφαλοχώρι. πρωτεύουσα ἀργότερα τοῦ Δή-

μου Μυλάσουτος, καὶ πρόσφερε στὸ ἔθνος, διαν τὸ κάλεσμα ἡ στιγμή, τόσα πολλά, ὅσα λίγα ἀλλα χωριά.

Γιὰ τὴ προσφορὰ τῶν Μαγουλιάνων στοὺς ἔθνους ἀγῶνες, θὰ τὰς γράψω μία ἄλλη φορά.

Γεώργιος Λπ. Δημήπουλος
‘Αγιτιπρεδρος Μαγουλιάνων.

* Τὰ κείμενα ποὺ ἀναφέρονται στὴ περεία τοῦ χωριοῦ μέσα στὸ χρόνο, σὲ ιστορικὰ γεγονότα, τοπωνύμια, χρονολογίες κλπ., δὲν ἐλέγχονται: σὲ δόκιμος ἀπὸ τὴ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ. “Οσοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνωστες ἔχουν ἀντίρρηση, γιὰ τὴν ἀπόλυτη Ιστορικὴ τους ἀκρίβεια, παρακαλοῦνται νὰ στείλουν γιὰ δημοσίευση στὸ περιοδικό, τὰ δικὰ τους στοιχεῖα, ποὺ θὰ προέρχονται ἀπὸ ἀκριβέστερες κατὰ τὴ γνώμη τους πηγές.

Τὸ κατὰ τὸ δυνατὸ «ἀπόλυτο» τοῦ κάθε φορὰ «συγκεκριμένου» ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, τὸ ἐναποθέτει στὸν εἰδικὸ τοῦ μέλλοντος, ποὺ θὰ σκύψει γιὰ νὰ μελετήσει μία μία, τὶς ἀναφερόμενες σ’ αὐτὸ διάφορες γραφές.

ΣΤΑΛΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ

ΜΕ ΒΑΡΕΣΕ Η ΝΥΦΗ ΜΟΥ

Ο Παππούλης μου ο γέρο Γιαννάκος ο Γόντικας, ήτανε ένας πολὺ καλδες γέρος, φιλότιμος και πολὺ ψωμοδότης. Ήμπει τὰ έγγρονα του μάς αγάπαγε πάρα πολύ. "Οι και νὰ τὸ φιλεύσουν, ἔπειτα νὰ μᾶς τὸ φέρεις και νὰ μᾶς τὸ μοιράζεις σὲ δλα. Είμαστε ἐπτά και μπορῶ νὰ πῶ πώς μᾶς εἶχε μεγαλωμένα.

Κάποτε, ἔπλευνε η μάννα μου και δὲν εἶχε μαγερεύμενό τίποτα. Βράζεις δυὸς αὐγὰ νὰ τὰ φάεις ο Παππούλης μου. Λύτρας, ἀν δὲν ἔδινε πρώτα σ' ἐμιᾶς, δὲν ἔβανε τίποτα στὸ στόικα του. Η μάννα μᾶς μᾶς ἔκανε γόνηρια νὰ φύγουμε. Ήσου νὰ φύγουμε έμεινες. Αναγκάστηκε νὰ σκαριπιλίσει η τὸ Γιώργη η τὸν Άλέκο. Άλιεστα πεισμένεις ο γέρο Γιαννάκος, τὰ πετάεις δλα γάλιον και φεύγεις γιὰ τὴν ἀγορά. Στὸν ἀνίφορο, στὴ σκάλα του Μπουζιάκου, τὸν διέπει η γριὰ μπουζιάκιανα ἀπὸ τὸ μπαλκόνι.

—"Ελα ἀπάνου μπάριπα Γιαννάκο νὰ σου φτιάξω καφέ..."

—Δένεις ζερχουμιας, φέρτονέ μου κάτου...

Και τὸν ἔφτιαξε και τοῦ τὸ πῆγε. Καφέ εἴχανε λίγα σπίτια τότε.

Τὸν εἶδε η γριὰ Μπουζιάκια στενοχωρημένο και τὸν ρωτάει.

—Τὶ ζεχεις μπάριπα Γιαννάκο;

—Μὲ δάρεσε η Θεοδώρα, η νύφη μου...

Τίποτα ἄλλο δὲν τῆς εἶπε. Η γριὰ Μπουζιάκιανα, πάνει ἀπάνου και τὸ λέεις στὸ Μπουζιάκο. Λύτρες αιγαστύγηρε. Μιλάει τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Μήτου. Τὸ σπίτι του Μήτου, ητανε αὐτὸ ποὺ ἔχεις ἀγοράσεις. Δῆμος ο Δάσκαλος. Ο γέρο Γιαννάκος, ηπιε τὸ καφφέ του και ἔψυχε γιὰ τὴν ἀγορά. "Ητανε καλοκαίρι.. Ήσαντε πολλοί παραθεριστές.

Ο Μπουζιάκος μὲ τὸ Μήτου, τὸ πήρανε σοθαρά τὸ πράια, ποὺ δάρεσε τὸ Γιαννάκο η Θεοδώρα, γιατὶ τὸ Γιαννάκο, τὸν εἴχανε πρώτο μπάριπα και σεβαστὸ πολύ. Βγήκανε στὴν ἀγορά. Ο Γιαννάκος καθότανε στὸ πλάτανο μὲ τὸ Λάσκαρη και δλίους πολλούς. Αρχίσανε νὰ τὸν ρωτάνε.

—Γιατὶ μπάριπα Γιαννάκο σὲ δάρεσε η Θεοδώρα; Λύτρες τοὺς ἀπαντάεις:

—Άφους μὲ δάρεσε, μὲ δάρεσε...

Λύτροι ἐπιμένανε νὰ μάθουνε τὸ λόγο. Σὲ μιὰ στιγμή, τοὺς λέεις:

—"Επιασε τ' δηνα παιδί, τὸ δάρεσε... "Επιασε τ' ἄλλο, τὸ δάρεσε... "Ε... μένανε δάρεσε..."

Τὸ σκάσανε τότε στὰ γέλοια και ἀπὸ κείνη τὴ μέρα, ζειεινε ίστορική στὸ χωριό η κουβέντα τοῦ γέρο Γιαννάκου, τοῦ Παππούλη μου.

Μὲ δάρεσε η Θεοδώρα, η νύφη μου...

Τὸ λέεις και η παροιμία. «Τοῦ παιδιοῦ μου τὸ παιδί, τόχῳ δυὸς φορές παιδί.»

Γιάννης Γόντικας — Τζιουάνγκης.

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΠΑΠΑ - ΜΑΗΣ ΠΑΠΑΣ

Θὰ σᾶς γράψω κάτι πολὺ παλιό, ποὺ τὸ εἶχα ἀκούσεις ἀπὸ τὸ Παππούλη μου τὸ Γιαννάκο. Θὰ σᾶς αναφέρω, πώς ζήγινε παππάς ο Πάππα - Μάης.

Λεγότανε Γεώργιος Μάης. "Ητανε τερζής. "Εφτιάχνει μπανιοδράκια, καπότες, γελέκια. Σινάρια ηξερε και κάτι σταυρώματα. Κάποτε λουπόν, πέρασε ἀπὸ διὸ ο Στρατηγὸς Ηλαπούτας και τὸν πόναγε τὸ μάτι του ὑπερβολικά. Λέεις στὴν ἀγορά:

Βρε παιδιά, μήπως ξέρεις κανεῖς νὰ μου σταυρώσει τὸ μάτι μου, μποφέρω... Τοῦ λέεις ο γέρο Παπούλης. Κάτι καταλαβαίνεις ο Γιώργης ο Μάης.

Τὸν φωνάζουνε. Δένεις τοῦ εἴπανε ποιδίς τὸ θέλεις. "Οταν ἀντίκρυσε τὸ Στρατηγὸς Ηλαπούτα μὲ τὶς γιαταγάνεις και τὰ καριοφύλια, ἐφοδίθηκε και τοῦ λέεις:

Στρατηγέ μου, δὲ ξέρω τίποτα.

Αύτὸς τὸν ἐπίεισε γιατὶ ἐπόναγε πάρα πολύ. Τὶ νὰ κάνεις ο Μάης, ἀρχίσε και τὸν σταύρωνε. Μάλιστα τοῦ ἔβαλε και μπαρούτι στὸ μάτι μὲ φόδο και τρόιο και ἔψυχε ο Στρατηγός. Τὸ σταύρωμα πέτυχε. Ζηγινε καλὰ ο Στρατηγός.

Κάποτε, ξαναγύρισε στὸ χωριό. Ο Μάης ζταν ἀκούεις τε πώς ζερχεταις ο Στρατηγὸς στὰ πάνω ἀλώνια, τέσκως γιὰ τὸ σπίτι. "Οταν κατέδηκε ο Ηλαπούτας

στήν άγορά, ξέρητες άμεσως για δρει τὸ Μάγη, τὸ σωτήρια του διπώς τόν ελεγε. Τοῦ εἶπανε. Τώρα ητανε ἐδῶ, θὰ πῆγε στὸ σπίτι... Τὸ σπίτι του ητανε στὸ οἰκόπεδο ποὺ ἀγόρασε ὁ Σπύρος τοῦ Κουσουρῆ και ἔφτιασε σπίτι. "Ο Μάγης εἶχε χρυστεῖ στὸ μπόγειο. Ηγέτης ὁ Στρατηγὸς και φωνάζει. Γιώργαινα... Γιώργαινα... Βραίνει στὴ πόρτα ἡ Γιώργαινα. Βλέπει και αὐτὴ τὸ Στρατηγό. "Ο Μάγης τῆς εἶπε τῆς γυναικας του. "Αγ ξέρθει και μὲ ζητήσει κανεὶς γιὰ πεις δὲν είμαι ἐδῶ.

Στρατηγὲ μου δὲν εἶναι ἐδῶ. Τῆς λέει ὁ Στρατηγός. Μου εἶπανε στήν άγορὰ δτι εἶναι ἐδῶ. "Ο Μάγης τ' ἀκούγει ὅλα αὐτά. Σὲ μιὰ στιγμὴ τῆς λέει τῆς γυναικας του.

Μωρὴ τ' ἄχει και τὰ δυὸ μάτια του ἀνοιχτά;
Ναι τοῦ λέει αὐτή.

Τότε δηγαίνει ὁ Μάγης. Τὸν ἀγκαλιάζει ὁ Στρατηγὸς και τὸν φιλάει και τοῦ λέει.

Τι καλὸ γὰρ τοῦ κάνω ρὲ Μάγη ποὺ μισοῦ ξενιάζει τὸ μάτι... Ποιὸ τσιφλίκι γὰρ σου χαρίσω...

Τόσο τούχος του Μάγη. Τοῦ λέει τοῦ Ηλαπούτα. Νὰ μὲ κάνεις Παππᾶ στοῦ Παπαδᾶ.

Εἶχε γνωριμίες στοῦ Παπαδᾶ ποὺ πίγγαινε γιὰ καπότες και γελέκια. "Ετοι ξεγίνε Παππᾶς ὁ ιιώργης ὁ Μάγης.

Περάσανε λίγα χρόνια και ξαναγύρισε στὰ Μαγούλιανα. Παππάδες ησαντες ὁ Πάππα - Γρηγόρης και ὁ Πάππα - Δημήτρος. Πάντως τὸν Πάππα - Μάγη, δὲν τὸν εἶχανε σὲ μπόληψη οἱ ἄλλοι παππάδες.

Αὐτὸ δὲν εἶναι σάτυρα. Είναι γεγονός.

Δὲ τὰ γράφω και τόσο καλλιγραφικά. Δὲν ξέρω καλλιτέρα. "Οταν μὲ ξετελγεῖ πατέρας μου στὸ σχολεῖο, ἐγὼ πίγγαινα γιὰ φωλιές...

Μὲ ἀγάπη,
Γιάννης Γόντικας - Τζουάνης

ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ο ΣΠΑΡΤΟΣ

—Τὰ πρῶτα φθινοπωριγά σύννεφα, ξύσανε ἀπὸ παντοῦ τὸ Μαγουλιανίτικο οὐρανό. Ξεπροβάλλανε ἀπὸ τὰ Καρίνια, τοῦ Καρπέα, τὰ Βουναρέττα και τὸ Σημαντεράκι, ἀφήσανε τὴν μολυδένια τους διπισθαφυλακή πάνω στὸ χωρὶο και συνεχίσανε ὅλο φούρερα τὴν πορείαν τους, κατὰ τὴν Κορφοξύλια, τὸν Λαγιοτάπια και τὸ Μιχάλπετη πέρα.

"Ο ζευγολάτης τοῦ χωρὶου, ρίχγει τὰ μάτια του κατὰ τὸν οὐρανό, τὰ ἀγγαντεύει και συλλογίζεται...

—Φάνουνε και τὰ πρωτοσέρβχια και θὰ πρέπει γιὰ έτοιμαζόμαστε σιγὰ σιγὰ γιὰ τὸ σπαρτό. Τὰ κασόνια θὰ θέλουνε και τοῦ χρόνου γέμισμα και ὁ μπλέχτης τὸ ίδιο. Δόξα τοι ὁ Θεός, ή φετεινὴ χρονιὰ καλὴ πῆγε. Δώδεκα φροτώμιατα σήκωσα ἀπὸ τὸ ἀλώνι. Θ' ἀχουνε τὰ παιδιά ψωμί και τὰ ζάφγγα. Χειμώνας έρχεται...

Η σιρίνει τὸ δρόμο και ἀνηγοριζει σιγὰ - σιγὰ γιὰ τὸ σπίτι.

—Γυναικα... μου φαίγεται πώς θ' ἀρχίσου-

χε τὸ σπαρτό. "Εξω μαύρισε ὁ οὐρανός. Θ' ἀγουριεί δροχγή. Λύριο θὰ έτοιμάσω τὸ ἀλέτρι. Ήτα πάνω τὶς λαϊκαριές στὸ Πέτρο γιὰ μπάλωμα και τὸ οὐρι στὸ Λάμπη. Τὸ χαλάσσαιε πέρσυ στὴ πλευρὰ, στὶς Κορφές.

—Νὰ πᾶς και τὸ ξυνιάρι και κείνο τὸ γκατιά μὲ τὸ στραβὸ στηλιάρι.

—Καλά... Σύ νὰ έτοιμάσεις τὸ σπόρο. Νὰ τόνε περάσεις κόσκινο και γιὰ τόνε ξεπαστρέψεις ἀπὸ τὰ σκισσάλα.

Κάθησανε στὸ φτωχικὸ τους τραπέζι. Ή λάιμπα καὶ πάνω στὸ τζάκι και τὰ παιδιά, καθιστημένα ἐνα γύρω τους, τρώγει γιὰ δράδου και ἀκούνε.

—Ποσ θὰ ρίξουμε φέτος στάρι πυρά;

—"Α... φέτος θ' ἀμαστε μαχριά. "Έχουμε τέσσερα μεροδούλεια στοῦ Μιχάλπετη, ἐνα στὸ Κοτσιλοσούνι πέντε, δύο στοῦ Μούρεση ἑφτά, δύο στὸ Στενὸ ἐννιά, τὸ χωραφάκι στὰ Βουναρέττα, δέκα, δύο στὸ Μπρίνο δώδεκα και ἐνα στὸ Κάκαδο, δεκατρία μεροδούλεια.

—Δεκατρία μεροδούλεια... Θὰ τὰ ρίξουμε και δτι πει ὁ Θεός.

—Μὲ ποιόνε θὰ σειπριάσουμε φέτος. Θὰ

σειμπριάσσουμε πάλι μὲ τὸ Μῆτσον;

—Ξέρω καὶ γώ... Ηλιοφορίου μοῦ φαίνεται καίνο τὸ παλιομούλαρο π' οὐχεῖ. Θὰ σκοτωθεῖ ἡ φοράδα μας. Δὲ κάνει δημος νὰ τὸν ἀφήσουμε. Θὰ τὸν ρωτήσω αὔριο. Που νὰ θὰ σπείρει φέτος!

—Φέτος ἔχουμε σειρά τὰ χωράφια του στὸ Βάλτο καὶ στὸ Καλύβι. Ποιός ξέρει... Θὰ ρίξει καὶ πουθενά ἄλλοσ!

“Ολη τὴν νύχτα ἔδρεχε ἀστακάτητα. Τὸ ἵδιο καὶ τὸ πρωΐ. Οἱ κότες κακαρίζανε στὸ κατώ, ἀλλὰ ποὺ νὰ δροῦνε ἔξω! Τὸ γερό, κατεβασίες ὅλοκληρες, κύλαγε στούς στενούς δρόμους του χωριού καὶ τράβαγε θυλὸς γιὰ τὸ ρέμια. Τὰ δέντρα, οἱ κήποι, τὰ κερκιμύδια, ὅλα εἴχανε γίνει μιύσκεια.

Η νοικοκυρά, καθισμένη, στὴ κάρια του σπιτιού, κοσκίναγε σὲ μιὰ κουρελοῦ τὸ σπόρο, ποὺ τὸν εἴχανε ἀπὸ τὸ ἀλόνι! κιόλας ἔσχωρισμένο καὶ διαλεμένο σπιρὶ σπιρὶ. Που τὸν εἴχανε πλυμένο γιὰ νὰ καθαρίσει ἀπὸ τὴν κοκολή καὶ φυλαχίενο γιὰ τούτη τὴν ὥρα. Μετὰ τὸ κοσκίνισμα, θὰ τόνε ρυντίσουμε μὲ τὴν ἀλογόπετρα καὶ θὰ τόνε δάλουνε στὸ ταχκί, γιὰ νὰ είναι: ἔτοιμος γιὰ τὸ χωράφι.

Ο νοικοκύρης, στὸ κατώ: κάτιο σιγυριότανε.

Ἐβγάλε πιὸ ἔξω, γιὰ νὰ τὰ ἔχει εῦκαρια, τὴν ἀλετροπόδα, τὸ ὑγί, τὰ φτερά, τὴν σπάθη, τὸ σταύρο:, τὸ κουλούρι, τὸ ζυγό, τὸ χειρόνι καὶ ὅλα τὰ κοινάτια του ἀλετριοῦ. Εκκρέμιασε ἀπὸ τὸ πατερὸ τὶς λαιμαριές καὶ τὴ δίτσα μὲ τὴ φουκέντρα. Εστηγλιάρωσε τὸ ξυνιάρι καὶ τὸ γκαστρά. Σιμάζεψε τοὺς ντορδάδες, τὸ καρπό που θὰ φάνε τὰ ζά καὶ τὰ σατέρια που θὰ τοὺς ρίχνουν πάνω τους ὅταν θὰ ξαποσταίγουν κατὰ ποὺ θ' ἀνα: ἰδρωμένα.

Βρήκε καὶ τὴ κασιάρα. Που ξέρεις... μπορεῖ καὶ νὰ χρειαστεῖ! Καὶ μετά, μὲ τὰ χρειαζούμενα γιὰ τὸ χωράφι σύνεργα, πού θέλανε φτιάξειμο, ροδόλισε γιὰ του Φουύκα τὸ σιδεράδικο.

Ο οὐρανὸς ἔδρεξε καὶ τὶς ἐπόμενες μέρες τόσο πολύ, ποὺ ἡ γῆ χόρτασε γερό. Η εὐλογημένη ὥρα του σπαρτοῦ εἶχε φθάσει:

—Πήγες κατὰ του Μιχάλπεη Βασιλη;

—Είχα πάει σιαπίσω χθὲς καὶ πετάχηγκα ίσαμε τὴ Στερά.

—Τί εἶδες, πάει;

Ηάσι.

—Σιτάρι θὰ ρίξεις στὴ Στερά;

—Λέω νὰ τῆς ρίξω κανὰ σπιρὶ. Ρόδι: τῆς

εἶγα ριμένο πέρσυ.

★

Πρώτη μέρα του σπαρτοῦ καὶ στὰ σπίτια του χωριοῦ, ἔνυπνήσανε προτοῦ ἀκόμια φέξει. Ο νοικοκύρης, μὲ τὸ φαγάρι: στὸ χέρι, κατεβαίνει στὸ κατώ: γιὰ νὰ δάλει τοὺς ντορδάδες στὰ ζά. Θ' ἔχουμε σκληρή δουλειὰ στηρίκερα καὶ πρέπει νὰ φάνε καλά, γιὰ γ' ἀνα: δυναμικότερά.

Η νοικοκυρά πάνω, κάνει τὶς στεργές της δουλειές. Βάγει τὸ φαΐ στὴ τέσσα, τὸ τυρί στὸ θυγόλι: καὶ τὸ φωλιό στὸ τράστο. Γιορκίζει τὶς θυρέλες, τὴ τσίτσα καὶ τὸ μπουκάλι μὲ τὸ ρακί που θὰ τοὺς στηλώνει μιὰ στάλια καὶ ἀπὸ μετά, χωρίζει τὸ φαΐ καὶ τὸ φωλιό τῶν παιδιῶν.

—Νὰ μὴ σᾶς πάρει ὁ ὄπνος καὶ δὲν πάτε σχολεῖο... νὰ προσέχετε τὴ φωτιὰ νὰ μὴ καοῦμε... νὰ προσέχετε τὸ παιδί... νὰ τὸ ξεφασκιώσετε... γιὰ μὴ τὸ ἀφήσετε κατουρημένο καὶ συγκαεῖ... νὰ τὸ ταΐσετε... τὰ μάτια σας δεκατέσσερα νὰ μὴ τὸ ξεπλακιάζετε... Στὴ τέντερη, σᾶς ἔχω τὸ φαΐ ταξ καὶ στὸ συρτάρι: τὸ φωλιό σας. Νὰ μὴ τσακωθεῖτε... νὰ κλείστε τὸ σπίτι νὰ μὴ μιᾶς γδύσουνε σὶ γύφτισσες ποὺ περνάνε... γ' ἀγοίχτε τὶς κότες, γιὰ τὶς ταΐσετε καὶ τὸ δράου προτοῦ κουριάσουνε νὰ τὶς μετρήσετε. Νὰ δάλετε γερὸ στὸ κορίτο... νὰ κλείστε τὴ κούρνια... νὰ μαζέψετε τὸ αύγρα ἀπὸ τὶς φωλιές... νὰ φέρετε γερό... νὰ διγάλετε ἀγερα... νὰ δικαΐασετε γιὰ γ' ἀσατε διαβατιμένα... γ' ἀσατε φρόνιμα...

“Ολο ἔλεγε στὰ παιδιά καὶ ὅλο μάζευε καὶ τὰ τελευταῖα χρειαζούμενα. Τὶς μπόλκες, τὸ τσεμπέρι: της καὶ τὶς παλιοπαγτόφλες της γιὰ τὸ δρόμο.

Νύχτα ἀκόμια καὶ οἱ ἀγκυραχγητὲς του χωριοῦ, ἔχεινάνε ἀπὸ τὸ σπίτι. Σ' ὅλους τοὺς δρόμους ποὺ φέρνουνε στὰ χωράφια του χωριού, θλέπεις τὴν ζέια ζωγραφιά. Τοὺς ἄντρες καὶ τὶς γυναῖκες γιὰ τραβᾶνε ἀπὸ τὸ καπίστρο τὰ φορτωμένα ζά καὶ μὲ συνταιριασμένα τὶς γίδες καὶ τὰ πουλάρια, γιὰ τραβᾶνε κατὰ τὴ Ζερχοῦ, τὸ Βάλτο καὶ τὴν Έλά, κατὰ τὸ Φασογέρι καὶ τοὺς Στρούγγους, κατὰ τὴ Κλεισούρα, τὴ Κορφοξύλια καὶ τὸ Σανατόριο, κατὰ τοὺς Μελίσσι τὸ ρέμια, τὸν Άγιομάρα, τὴ Στερά, τοὺς Μιχάλπεη, τοὺς Μούρεση, τὸ Κοτσιλοσύνη καὶ τὸ Στενό, κατὰ τὰ Καμνιά, τὸ Λειδάδι, τοὺς Καμπέα, τοὺς Κατσίποδα, τὸ Ηετροβούνι, τὴ Σέλλα καὶ τὸ Ζαρζί, κατὰ τὸ Μπρίνο καὶ τὸ Κάκαδο, κατὰ τὰ Βουναρέικα, τὸν “Άγιο Νι-

κόλα, τις Μηλιές, τὰ Κούτσουρα καὶ τὶς Κηφωτίες, καὶ κατὰ τὴν Ἀγιάλεούσα, τὴν Σφυρίδα, τὴν Κεχρινά, τὸ Γαῦρο, τὸν Ἀγιώργη καὶ τὸν Ἀγιομλιανό.

—"Ολο τὸ χωριό, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ζεῖ τοῦτος τὶς μέρες, τὴν ἔγνοια καὶ τὸ παιδεμό τοῦ σπαρτοῦ.

Στὸ χωράφι φθάνουνε μὲ τὸ γλυκοχάραμα. Εεφορτώουνε τὸ ζά, δένουνε πάρα πέρα τὶς γίδες καὶ τὰ πουλάρια, πρεμπίνε στὴ κορομηλιὰ τὰ τράστα καὶ τὶς βαρέλες καὶ ζέχγουνε τὰ ζά.

"Ολα πιὰ εἶναι ἔποιμα. Ὁ ζευγάς κάνει τὸ σταυρό του, πιάνει μὲ τὸ ἀριστερὸ τὴ βίτσα μὲ τὴ φουκέντρα καὶ μὲ τὸ δεξεῖ τὸ χερούλι τοῦ ἀλετροῦ καὶ...

— "Α... ντέ Τσίλα... ντέ Κώτσο... φωνάζει στὰ ζά καὶ μπάζει τὸ ζευγάρι στὸ χωράφι. Πρῶτα τραβάει τὶς αὐλακιές καὶ μετά, ἀρχιγάδει γὰρίχει τὸ σπόρο στὴ γῆ, ἀπὸ τὸ τράστο ποὺ κρέμασε στὸν ἀριστερὸ του ὄμιο. Φρεσού... κάνουνε τὰ σπιριὰ τους σταριοῦ, καθίως φεύγουνε ἀπὸ τὴ γούφτα του καὶ ἐκείνος, ὅλο προσχωράει καὶ ὅλο σπέρνει τὸ σπόρο στὸ νεόπλο χῶμα, μὲ τὴ τόσο γνήριμη καὶ χαραχτηριστική κίνηση, τοῦ χεριοῦ του.

— Θεούλη μου, κάνε γὰρ φυτρώσει καλὸ καὶ νὰ γίνουνε τὰ σπιριὰ στὰ στάχυα του, χοντρὰ σὰν τὸ καρύδι, π' οὕχουμε διαλιένο στὸ σπόρο, παρακαλείεται ή νοικοκυρά. Κάνε γὰρ πᾶνε γαλά: οἱ κόποι μαζ.

Τὰ ζά, τραβάνε καρτερικὰ τὸ ἀλέτρι καὶ τὸ δνί, σχίζει διατείλα τὴ γῆ καὶ ἀγαποδογυρίζει τὸ δρεπένο χῶμα.

— "Α... Τσίλα... ίσια Κώτσο... φωνάζει κάθε τόσο ὁ ζευγάς στὰ ζά καὶ τὰ τσούζει μὲ τὴ βίτσα.

Οἱ σκαλιστάδες ξωπίσω του, ὁ σέιμπρος μὲ τὴ γυναικα του καὶ ἡ κυρὰ του χωραφιοῦ, ἀκολουθήνει τὸ ζευγάρι καὶ σπορπάνε μὲ τὰ ξυνιάρια καὶ τὸ γκαστρά, τὶς γοντρές αὐλακιές.

Ἡ μέρα κόβει γιὰ καλὰ καὶ προχωράει καὶ τοὺς ἀργίνει ἐκεῖ, νὰ δουλεύουνε σκυρτοί στὴ γῆ, τὸ σκληρὸ μεροδούλι. Μὲ τὸ ζευγά, νὰ καθαρίζει κάθε τόσο τὶς λασπωμένες ἀρδύλες του μὲ τὴ φουκέντρα, μὲ ξελιγούρι τους, μοναχὸ τὸ νερὸ τῆς Βαρέλας καὶ τὸ λιγαστὸ ραντὶ τοῦ μπουκαλιοῦ καὶ μὲ συντροφιά τους, τὴν έδια κάθε τόσο φινή του ζευγά, ποὺ ἀκούγεται στὶς πλαγιές πέρα καὶ στὰ καταράχα.

— "Α... ντέ Τσίλα... ίσια Κώτσο... ἀ...

Τ' μεσημέρι, ξεκείνουνε τὰ ζά τὰ πᾶνε γιὰ πότησια στὶς κουτιγές δρύσες. Τοὺς ρίχγουνε τὰ σατσιάτα, τοὺς δάγουνε τὸ γτορδά μὲ τὸ καρπό καὶ ἀπὸ μετά, σκεπασμένοι μὲ τὶς μπόλκες τους, τρόπης κά-

του ἀπὸ τὴ κορομηλιὰ τὸ φτωχικό τους. Ἡ Τσίλα, γαργαρίζει ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Τὸ κρατάκι, θὰ τοὺς δυγαρίζει καὶ πάλι, γιὰ νὰ συνεχίσουνε τὸ σπαρτὸ ζισμεῖ τὸ δράδυ. Γιὰ γὰρ κλείσουνε τὸ μεροδούλι.

★

Λογά τὸ ἀπόγευμα καὶ ὁ Πάππα Γιάννης, βάρεσε στὸν Ἀγιάννη γιὰ τὸν Ἐσπερινό. Τούτη τὴν ὥρα καὶ ὁ ζευγάς, ἀφήνει πίσω του τὴν δργωμένη γῆ καὶ μὲ διαρειὰ δημιατα, θγάζει τὸ ζά ἀπὸ τὸ χωράφι.

Οἱ γυναικες, σκαλαζέουνε τὰ πράματα ποὺ θὰ πάρουνε πίσω στὸ χωράφι καὶ κείνος μὲ τὸ σέιμπρο, ξεκείνουνε τὰ ζά καὶ ἀκουμπάνε τὸ ἀλέτρι στὸ κορμὸ τῆς κορομηλιας. Θὰ τὸ ἀφίσουνε ἐδῶ ἀπόψε γιατὶ τὸ πρώτο, θὰ τὸ χρειαστοῦνε πίσω. Τούτο τὸ χωράφι δὲ τέλειωσε. "Εχει δυὸ μεροδούλεια ἀκόμια.

— Κυρά... ἔχει κακιμά στάλα νερὸ γιὰ διαρέλα:

— "Εχει μιὰ γούφτα... Η λύγε τὰ χέρια του καὶ νύψου καὶ λιγουλάκι, γιατὶ είσαι γοινάτος λάσπη.

Ξεκινάνε γιὰ νὰ πάγε πίσω στὸ χωράφι. Οἱ γυναικες καβάλα στὰ ζά καὶ οἱ ἄντρες ξωπίσω τους. Τὰ δουνὰ ἔνα γύρω, τοὺς ξέρουνε καλά. Τὸ έδιο καὶ οἱ πλευρες καὶ οἱ λάκες. Τὸ έδιο καὶ ὁ "Αγη Λιάς ἀπὸ τὴ ψηλὴ κορφούλα. Είναι οἱ έδιοι ἀνθρώποι, ποὺ κάνουνε τὴν έδια δουλειά, τὴν έδια ἐποχή κάθε χρόνο.

— Δόξα σοι ὁ Θεὸς Παναγία μου, μεγάλο τὸ δνομά σου... Καλὰ πήγανε καὶ σήμερα... Τὸ σούρουπο ἔχει πέσει: γιὰ καλὰ στὸ μικρὸ χωράφι. Ἡ νοικοκυρὰ στὸ σπίτι, μαγερεύει, σιγυριέται: καὶ ἀκούει: ἀπὸ τὰ παιδιά τὴν ἀγαφορὰ τῆς ἡγεμονίας. Ο νοικοκύρης, φέρεται τὴ μαντύα του καὶ θγῆται ξεκαμεῖ τὸ Καπνοπωλεῖο τοῦ Γιώργη τοῦ Φούνα. Γιὰ μιὰ κουδένατα... γιὰ ἔνα κατοπτάρι... γιὰ ἔνα χωρατό... Μὲ τὸ Γιώργη... μὲ τὸ Λάμπη... μὲ τὸ Χρήστο...

Οἱ ἀγκωμαγγιτὲς τοῦ χωριοῦ, ὁ ἄντρας καὶ ἡ γυναικα, στέκονται ἀκόμα ὀρθοί. Σὲ λίγο. Ήταν μαζέψουνε τὰ παιδιά τους, θὰ φάνε τὸ φτωχικό τους, θὰ σταροκοπηθοῦνε καὶ θὰ πλαγιάσουνε στὸ στρόμια μὲ τὰ πούσια, γιὰ γὰρ ξεκουράσουνε τὸ παιδεμένο τους κοριτσι.

Ἡ δουλειὰ ποὺ ἔχουνε ἀκόμια μπροστά τους είναι πολλή.

— Η ἔγνοια καὶ ὁ παιδειμὸς τοῦ σπαρτοῦ τίχρα δργίσει καὶ θὰ κρατήσει πολλὲς μέρες ἀκόμια...

Στάθη: Κ. Κόλλιας

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Θ' ς χρθω χωριό μου δημορφο φέτος τὸ καλοκαιρί γιὰ ν' ἀγεθῶ στὸ κάστρο σου νὰ ἴδω τὸ φασσονέρι στῆς ἐκκλησίας τὸ πλάτανο γὰρ δροσιστῷ λιγάνι τῆς ὁρύσσης σου γὰρ πιστὸ τὸ ἀθένατο νεράκι.

Νὰ κατεῖσθι στοῦ Καρκαλά ἔσυντα ν' ἀκούσω ἀγδόνια στὶς ρεματιές που γύριζα τὰ παιδιά μου χρόνια. Καὶ στὸ δρυσούλι χάραμια γιὰ ν' ἀγγαντέψω πέρα ν' ἀκούσω κουδουνίσματα κι' ἀπὸ μακριὰ φλογέρα.

Μέσα στὸ δάσος τοῦ Λιβανὸς θέλω γὰρ περπατήσω τὴν χαραυγὴν γὰρ τὸ διαβόλο περδίκια γὰρ προγκιών. Ν' ἀκούσω τὰ κοτσίφια του στὰ κέδρα γὰρ τὸ λένε, κι' ὅταν διαβόλο τὴν Λιβανὸν τὰ μάτια μου γὰρ κλαίνε

Χωριό στὴν ὄμισσην πλαγὴν μὲν τὸ κακιπταναριό σου τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας καὶ τὸ δημορφο σχολεῖο (σου στὸ κάστρο ἐγὼ δὲ γνώρισα ἀλλο δικό σου ταῖρι) Οὐ διαβόλο στὰ ΜΑΓΟΥΛΙΔΑ θέτος τὸ καλοκαιρί.

(Διασκευὴ) Ι. ΜΗΕΤΤΑ 1960

ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Λυπηρένο τὸ ἀλέτρι σὲ μιὰν ἀκρη... ἀργό.

Ἡ ἑφτάφωτη ἀγνοφέγγει...

— "Ἄχ! θυμήσου ἀλλὰ χρόνια, φτιγοπλύρου τὸ καϊ-
(ρό!

(ἡ δουκέτρα ποὺ — ἀφημένη — μὲ παράπονο
μιλεῖ...)

τὶ τιμές... χαρές... καὶ δέξα...

Τώρα, περιφρονημένο... κείτεσαι ἔδω...

ἀπραγο... ληρμονημένο...

— Μηχανές παγτού στὰ πάντα. Πέρασα στὴν ίστο-
(ρία...

— Κι' ὅμως, σύντροφος θὰ μείνεις
τοῦ φτωχοῦ μας τοῦ ζευγά
πού, ὅπου ἡ μηχανή δὲ φτάνει,
θὰ μοχθεῖ
καὶ θὰ δουλεύει τὴν μητέρα μας τὴν γῆ,
γὰρ τὴν κάνει καρπερή.

Πανούλα Βραχγού
·Λαγαγγιωτοπούλου —

Η ΚΑΡΥΔΙΑ

Στὴ στήλη ποὺ ἐγκαιγιάζεται μὲν τὸ παρὸν τεῦχος θὰ μιλάγουμε γιὰ ἔνα δένδρο ποὺ εἶναι γνωστὸ στὴν περιοχὴ σὰν δένδρο μικρών καλλιεργητικῶν ἀποικίεων καὶ προσαδοφόρο.

Πρόκειται γιὰ τὴν ΚΑΡΥΔΙΑ.

Δένδρο φραστό, δραδεῖς ἀναπτύξεως, αἰωνόβιο, περιάλιων διαστάσεων ποὺ φθάνει σὲ ὕψος μέχρι 30 μέτρα, πολύτιμο γιὰ τοὺς καρπούς καὶ τὸ ξύλο του.

Ἡ καρυδιά εὑδοκιμεῖ σὲ δροσερὰ ὑγρὰ μέρη, διποὺς ρεματιές, δροσερές πλαγιές κ.ο.κ.

Τὸ ἔδαφος πρέπει γὰρ εἶγι: βαθύ, πλούσιο σὲ χωμα, γὰρ περιέχει ἀσθέτιο καὶ γὰρ εἶγι: ἀρδευόμενο. Σὲ χώματα φτωχά, χωρὶς δάθος, δξειγα (χωρὶς ἀσθέτι) ἡ πολὺ ὑγρὰ δὲν ἀναπτύσσεται: σωστά. Καρυδιές ποὺ εἶναι: διπλα σὲ νερὸ πολλές φορές ἔχουν μέχρι: μία γῆικία καλή ἀνάπτυξη, αἴφνης ὅμως ἔρεψανται καὶ καταστρέφονται διότι ἡ πολλὴ ὑγρασία διπλα στὸν κορμὸ προκαλεῖ ταπείσια καὶ τελικὰ τὴν γένερωση τοῦ δένδρου.

Ἡ καρυδιά εἶγι: πολὺ εὐαισθητηγ, στοὺς ἀγοριξιάτικους παγετούς. Μὲ θερισκαραί ἔνα βαθὺ κάτω ἀπὸ τὸ μηρὸν ζημιώνεται: ἡ διάστημα, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ ἀνθοφορία κατὰ πολὺ. Ἡ καρυδιά ἔχει ἔχειριστὰ τὰ ἀρσενικὰ μὲν τὰ θηλυκὰ ἀνθη. Τὰ ἀρσενικὰ λέγονται: «Ιούλοι» καὶ συγήθιμος ἀνθιζούν λίγο πρὶν ἀπὸ τὰ θηλυκὰ ποὺ δρίσκονται: στὴν ἀκρη τοῦ καυνούργιου διλατοῦ τῆς ἀνοίξεως.

Ἡ λίπανση δὲν μπαίνει σὲ κανένα. Κάθε παραγόδης θὰ καταλάβει: μέχρι: πιὸ σημείο πρέπει: γὰρ δώσει λίπασμα πάντως ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθος τοῦ δένδρου τὴν ἐποχὴ ποὺ φουσκώνουν τὰ μάτια συνιστάται: 3 — 6 κιλὰ ἀσθετοῦμχος νιτρικὴ ἀμύωνία. Συνιστάται ἐπίσης ἀνακάτεμα λιγων κιλῶν φωσφορικοῦ καὶ καλλιούχου λιπάσματος στὶς ἀρχὲς τοῦ κειμένων (Νοέμβρη — Δεκέμβρη) καθε 2 — 3 χρόνια.

ΑΡΔΕΥΣΗ: Ἡ καρυδιά ἀπὸ τὸν Ιούνιο μέχρι γὰρ μαζευτοῦν τὰ καρύδια δὲν θὰ πρέπει γὰρ στεργηθεῖ σὲ νερό. Τὸ ἔδιο φυσικά ισχύει καὶ γιὰ τὰ μικρὰ καὶ γεφυτεμένα δένδρα τὰ ὅποια δὲν ἔχουν φτιάξει τὸ φίλικό τους σύστημα.

ΚΑΤΑΠΟΛΗΜΗΣΗ ΕΧΘΡΩΝ: Δύο εἶναι: οἱ πιὸ σπουδαῖοι ἔχθροι τῆς καρυδιᾶς στὴν περιοχὴ μας. Ἡ Καρπόκαψα καὶ ἡ Λυθράκνωση.

Ἡ Καρπόκαψα εἶγι: μία πεταλούδα ποὺ

τὸ σκουλίκι της πρώει τὸ καρύδι.

Καταπολεμάται μὲν φεκασιμούς μὲν ἐγτομοκτόνα: "Ο πρῶτος φεκασιμὸς ὅταν τὰ καρύδια είναι λίγο πιὸ μεγάλα ἀπὸ ἕνα (1) ἑκατοστό, ὁ δεύτερος μετὰ δέκα (10) ἡμέρες καὶ ὁ τρίτος 40 — 50 ἡμέρες ἀργότερα.

Ἡ Ἀνθράκωση είναι ἔνας μύκητας ποὺ προσβάλλει τὰ φύλλα — κλαδάκια — μίσχους καὶ τοὺς καρπούς. Δημιουργεῖ σκούρες κηλίδες (καῦτὸ ποὺ λένε οἱ παραγωγοὶ μαξ περονόσπορο) πτώση τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν καθὼς καὶ ποιοτικὴ ὑποβάθμιση τῶν καρπῶν.

Τὸ μόλυβδα (παθογόνο) διατηρεῖται στὰ προσβεβλημένα φύλλα ποὺ πέφτουν τὸ φθινόπωρο.

Καταπολεμάται μὲν φεκασιμούς μὲν ὀργανικὰ μυκητοκτόνα ἀπὸ τὴν περίσδο ποὺ θὰ ἀρχίσουν γὰρ φουσκώνουν τὰ μάτια μέχρι τὸ τέλος τῆς περιόδου τῶν δροσῶν.

Πολὺ σπουδαῖο είναι τὸ φθινόπωρο γὰρ μικρεύον-

ται τὰ φύλλα καὶ γὰρ καταστρέφονται μὲν φωτιὰ ἢ γὰρ παραχώνονται. Μὲ καῦτὴ τὴν ἐνέργεια μειώγουμε κατὰ πολὺ τὴν ἀρρώστια.

Ἡ συλλογὴ τοῦ καρποῦ γίνεται ὅταν τὸ ἐξωτερικό περίστλημα τοῦ καρποῦ ἀρχίσει γὰρ σκλετεῖ τότε ὁ καρπὸς πέφτει καὶ καθαρίζεται εύκολα.

Μετὰ τὴν συλλογὴ ἀκολουθεῖ λάσιψις γιὰ γὰρ μὴ μουχλιάσουν τὰ καρύδια.

Οἱ ἀποστάσεις φυτεύσεως είναι: 15 X 15 μέτρα ἢ 20 X 11 μέτρα σὲ ρόμβους ἢ τετράγωνα δένδρο ἀπὸ δένδρο. Πολλὲς φορές φυτεύουμε στὰ ἐνδιάμεσα ἀπὸ μία καρυδία καὶ ὅταν μεγαλώσουν καὶ ἐγκαθίσουν τὰ κλαδιά μεταξύ τους τὰ κόδιοις καὶ ἐπανερχόμαστε στὶς κανονικὲς ἀποστάσεις. Μὲ τὸν τρόπο καῦτὸ κερδίζει ὁ παραγωγὸς περισσότερη παραγωγὴ καὶ ἔνδο ποὺ είναι περιττή το γιὰ τὴν ἐπιπλοποία. "Ἀλλοτε φυτεύουμε ἀνάμεσα ἄλλα δένδρα ταχείας ἀναπτύξεως.

Π. Λ. Δ.

ΜΙΑ ΑΞΙΕΠΑΙΝΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Πήραμε τὴν εὐχάριστη πληροφορία, ὅτι ἀρκετοὶ συμπατριῶτες μας ἀρχισαν γὰρ φυτεύουν ΚΑΣΤΑΝΙΕΣ καὶ ἀκόμα συνεχίζεται τὸ ἀνοιγμα λάκκων ὅστε μέσα στὸ Δεκέμβρη νὰ συμπληρωθεῖ ἡ φύτευση. Ἀπὸ τὴν περιοχὴ Κυνουρίας, ἀγοραστήκανε 300 περίπου δενδρύλλια, διετὴ, ἀνεμοδιάστα καὶ τὸν ἐργάζενο Λύγουστο, θὰ γίνει ἐμβολιασμὸς ἀπὸ εἰδικὸ ποὺ θὰ ἥθει ἀπὸ τὸ Καστρὸ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

Στὸ Κάρπιγκ — Μητρόπουλος — Χριστοδούλιά, ὑπάρχουν λίγες καστανιές ποὺ εύδοκιμησαν.

Θυμίζουμε ὅτι ἡ καστανιὰ φοδάται τὰ χωράφια ποὺ ἔχουνε ἀσθέτι. Ὕπάρχουν ἀλλα, ἀπὸ ὅτι ἔρευνε, Μαγουλιανίτικα χωράφια, ποὺ δὲν ἔχουνε ἀσθέτι ἢ ἀν ἔχουνε, είναι σὲ μικρὴ ποσότητα.

"Οπου ὑπάρχει φτέρη στὸ χωράφι, δείχγει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀσθέτι.

Ἡ Καστανιὰ θέλει κλίμα θυρό, μὲ πολλὲς ὅρογχες, δὲν ἔχει πολλὲς ἀπαιτήσεις τὰν δένδρο καὶ γιὰ τὶς ὁρειγές περιοχές ἀποτελεῖ πυργὴ πλούτου.

Ἄτυχῶς οἱ κρατικὲς δασικὲς ὑπηρεσίες δὲν διαθέτουν φυτώρια Καστανιᾶς (ὅπως γίνεται μὲ τὴν καρυδιά) καὶ μόνο ἀπὸ ιδιωτικὰ φυτώρια μπορεῖ γὰρ τὰ προϊηθευτεῖ κανεῖται.

Πάντως, ἡ Καστανιὰ ἀντέχει σὲ μεγάλο ὑψόμετρο καὶ σὲ πολὺ χαμηλές θερμοκρασίες καὶ στοὺς χειμερινούς παγετούς δὲν διατρέχει κίνδυνο, φοδάται δημιουργεῖται καὶ ὀψιμούς παγετούς καὶ εἶναι εὐαίσθητη, καὶ τὸ δένδρο καὶ οἱ καρποὶ στὴν ἔγκρασία τοῦ καλοκαιριοῦ γιατὸ χρειάζεται πότισμα καὶ ιδιαίτερα στὰ πρῶτα χρόνια ἀπὸ τὴν φύτευση. Οἱ δρογκές στὴν ἀγθιση κάνουν ζημιά. Ἡ παραγωγὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν πέμπτο χρόνο.

Στὸ Βοτανικὸ «ΤΑ ΜΑΓΟΥΛΑΝΑ» θὰ ξεναγάφουμε περισσότερα γιὰ τὴν καστανιὰ καθὼς καὶ γιὰ τὴν φουντούκια καὶ λίγα λόγια γιὰ τὴν καλλιέργεια ἀρωματικῶν φυτῶν (ρίγανη, λεβάντα, κλπ.) ποὺ ἔχουνε γομιζούμενα κάποιο ἐνδιαφέρον.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

—Θεία Έλένη, θυμίσου νὰ μᾶς πεῖς γιὰ τὰ πανιά
— διλάρια ποὺ ὑφαίνατε στὰ γιάτα σας κάτω στὸ
χωριό... καὶ γιὰ τ' ἄλλα ὑφαντά...

—Τί μου θύμησες! τόσα χρόνια! τ' ἀληρμόνησα...
Νά! Άγοράζαμε τὸ «φιτακέτο» 10άρι, 12άρι, 14άρι,
16άρι. Βρέχαμε τὶς δροχαλίες μὲ πιτουρόνερο, γιὰ νὰ
μαλακώσει τὸ γέρα. Μετά, τράβηγμα, στέγνωμα, κα-
λάμισμα μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ τυλιγάδι σὲ χοντρὰ κα-
λάμια.

*Διάσιμο: Άπο δραδύς, ἀγοράζαμε τὶς τρύπες, τὶς
ποτίζαμε καὶ μπήγαμε τὰ διχάλια.

—Ποῦ διαζέσσαστε;

—Στὴν ἄκρη τοῦ ἀμάξιτοῦ, στὴ Μπάρτζελη, στ'
ἄλιμνια, στοῦ Δουλουρέργη, στ' ἀλιγάκι, στοῦ Νούση,
τοῦ Μπαύκουρα... Κανονίζαμε τὸ μάκρος μὲ τὸ σκο-
νι, τόσα ραβδιά σημάδι μὲ πρασιάδα, κατὰ ραβδί.
1 ραβδί = 12 χεροπίχια = 8 πῆχες. "Λγ δὲν εἶχε
μὰ τὸ τρόπο νὰ φέξει μονάχη τῆς 30, 40 ραβδιά, τὸ
σάνικρις 2 η 3 μαζί.

—Πῶς κανονίζατε τὸ φάρδος;

—Μὲ τὰ δεμάτια, ἀνάλογα μὲ τὸ τί θὰ ὑφαίνο-
με. Πετσέτες, μαξιλάρια, σεντόνια η γιὰ νὰ ράψου-
με διάφορα ροῦχα. Περγάμαμε τὰ καλάμια στὶς δέρ-
γες τῆς διάστρας πέρναγε η πρώτη στράτα καὶ στὰ
διχάλια γιγάνταν η σταύρωση. Μιά, καθόταν καὶ μέ-
τραγε τὰ ζευγάρια. "Λγ τὸ σχέδιο ήταν «οὐγιστό» ἐρ-
ρίχνωμε ἀνάμεσα καὶ τρίπλη. Τέλος, μαζεύαμε τὸ στι-
μόνι. δροχαλία στὸν δύτι καὶ πυργαίνωμε γιὰ τὸ τύλι-
γμα.

—Είχα ἀκούσεις πῶς καλὴ μαστόρισα γι' αὐτὴ τὴ
δουλειά, ήταν η Διαιράντω τοῦ Μαρίτσα.

—Λγάμεστα σὲ ἀνοιχτὲς πόρτες, μέσω στὸ σπίτι,
γιγάνταν τὸ τύλιγμα. Μιά, καθέτας ἀπάνου στὸ «μά-
κρος» γιὰ ν' ἀρχεται «κρουστό». Βάγουν τὸ «ἀντί» σὲ
2 σιδερωστιές. Στὸ βαθύστικά του, μπαίνει η «δέρ-
γα» καὶ στὴ σταύρωση, περνᾶμε 2 καλάμια. Τὸ μά-
κρος, τυλίγεται στὸ ἀντί, μὲ τὴ «κουρούνα» που μπαί-
νει στὶς 4 τρύπες του.

*Μίτωμα: Σπένουμε τὸ «λάκο». Τὸ «ἀντί» κρεμα-
γεται στὴ πίσω πλευρά τοῦ ἀργαλειοῦ. Λγάλογα μὲ
τὸ σχέδιο, τὸ γέρια, περνιέται στὰ «μιτάρια» καὶ με-
τά, στὸ «χτένι» που μπαίνει στὸ «ξυλόχτενο» τὰ «μι-
τάρια» δένονται στὰ «καρέλια» που εἶναι δεμένα ἀπὸ
ἔνα κοντάρι, τοποθετημένο ἐπάνω στὸ «λάκο». Στὸ
μπροστιὸ «ἀντί» δένεται τὸ «στιμόνι» που ἔχει πιὰ

μιτωθεῖ. "Αλληγορία δοηθάει νὰ τυλίγεται σ' αὐτό.
Τὸ σφιγγουμε μὲ «κουρούνα» γιὰ εἶναι καλὰ τευτωμέ-
νο. Σ' αὐτὸ δοηθάει η «ἀπλώστρα» ποὺ εἶναι μακρὸ
ἔνδιο σὰν κοντάρι καὶ μπαίνει στὶς τρύπες του πίσω
«ἀντιού». Τώρα, ἀρχίζει η δουλειά.

—Καὶ πόσο ὑφαίνεις μιὰν μφάντρα τὴν γημέρα;

Άγαλόγως. "Ενα ραβδὶ η ἔνα καὶ μισό. Ξέ-
χασα τὶς «προγκίδες» ποὺ κρατοῦσαν τὸ «διλάρι» τευ-
τικένο καὶ τὰ «ποδαρικὰ» ποὺ τὰ δένουν ἀπὸ τὰ «μι-
τάρια».

—Θυμιάμαι ποὺ τραγούδαγαν οἱ μφάντρες...

—Ναι... ἀλλοτε τραγούδαγαν, ἀλλοτε μαιρολογοῦ-
σαν κατὰ τὴ περίσταση.

—Μέσα στὴ σιγαλιά τῆς χειμωνιάτικης νύχτας,
τὸ τάκι - τάκι του ξυλότεχνου, μὲ τὸ πέταγμα τῆς
τσίτας καὶ τὸ σύγχρονο ἀλλαγματικὸν ποδαρικόν, φα-
νέρωνες έτι η κοπέλλα, κλειστρένη, στὸν «ἀραχλιαστιέ-
νο ἀργαλειό» κάνει ξεχύντι. Τὸ λιγοστὸ φῦσ τῆς
λάζιπας, κρειταριένης στὸ λάκο τρεινοφέγγει... έντο ο
νοῦς πετά, ταξιδεύει... καὶ σηνερα πλάθει...

Παρακάτω καὶ παραπάνω, ἀλλες μφαίνουν γιὰ
γὰ νύτουν τὴ φαιμελία η γιὰ τὰ προκατὰ τῆς ἀνίλι-
κης κόρης. Ή μιέρα τῆς γυναίκας ποὺ τὴν αὔγη,
τὴ καρτεροῦ οἱ δουλειές του σπιτιοῦ... τ' ἀνάστημα
τὸν παιδιῶν, οἱ ξεινούσιες, πίσω στὴ Λάκα, στὸν
Καρπέα...

Καὶ η παρέα τῶν... περαστικῶν... τραγουδάει...

Μαλακιατένιος ἀργαλειός
ώγ καὶ φιλητένιο χτένι
γειὰν χαρὰ στὴ νιὰ ποὺ ὑφαίνει.
Πιάνω νὰ τὴ καταραστῷ
ώγ καὶ πάλι τὴ λυπδημα
καὶ τὸ Θεό δοφάρικα.
Θέ μου νὰ ραϊστει τ' ἀντὶ¹
νὰ τῆς τσακιστει τὸ χτένι
Χάζιδω μου καὶ χαϊδεμένη
Νὰ τῆς κοποῦν πολλὲς κλωνές
γιὰ νὰ καθέται νὰ δένει
κόρη μικροπαντρεμένη
νὰ διρρεστήσει δένοντας
καὶ γὰρ περγοδιαβαγούτας,
γιὰ νὰ δηγει στὸ παραθύρο
γιὰ νὰ κάνουμε κατρι.

Τὴ καρδιὰ χτυπάει... Τὴ σάτια πυργαίνερχεται...
Τὰ πόδια ἀνεβοκατεβαίγουν καὶ ζεσταίγουτα: ἀπὸ έ-

τα ταψί μὲ «θράκα» πού ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ δύγανεων καὶ τροφοδοτεῖ ἡ μάνγια. Καὶ ὅταν, ἡ ποθητὴ τοῦ τέλους στιγμὴ φτάνει, τὸ ξεσκλάδωμα... κάποιο παλιὸ ἔθιμο λέει: «ρίξε τὴ δέργα στὸ σταυροδρόμι...».

Θυμᾶματι κι ἄλλο τραγούδι...

Μιὰ κόρη τοιαῖς παντι

μιὰ κόρη καλαρίζει

καὶ τὰ παιδιά ζουρλίζει.

Παρασκευὴ τὸ τύλιξε

Σαδόβατο τὸ ξυφαίνει

τῆς ψεύτην δὲ μοῦ ψένει.

Τῇ Κυριακῇ τὸ φόρεσε

νὰ πάει στὴν Ἐκκλησιά τῆς

π' ἄχε καὶ ἡ καρδιά της.

* Τὸ Λεύκαμα: Κοπριὰ γλαρή στὰ καζάνια — στὸ λέχο γιὰ νὰ λευκαθεῖ. Κι ὑστερα, στὸ ρέμπικ, σὲ γούδες... «κοπάνημα» μὲ δικὺ κόπανο στὶς πλάκες, τυπικασμένο μὲ τάξη. Κι ὅταν στραγγίσει, στὸ κεφάλι, κι ἀπλωθεῖ σὲ καθαρές ἀπλώστρες, χαλίκια, μάντρες, φράχτες... καὶ πάλι κόπανο ὅμιλο «πάρει».

— «Γειά σας κορίτσια... καλορίζικα! Βρέ - βρέ! τί ἀσπράδει! σάγ την γῆιοι!»

— «Καλῶς ώρίσατε... εὐχαριστοῦμε...»

Τὴ τελευταία γήμερα, τὰ κοφίγιαζαν...

*Βιώματα μιᾶς μακρινῆς ἀνεπανδηγητῆς ἐποχῆς, ποὺ πέρασε στῆς ἱστορίας — σελίδες ληρμονγμένες — τὰ κατάστιχα... Μιᾶς τέχνης — διοτεχνίας, ποὺ πλάστηκε καὶ ἀνθίσει γιὰ αἰώνες, μὲ τὸ νοῦ καὶ τὰ χέρια, τὴν ἐφευρετικότητα καὶ ὑπομονὴ τοῦ καθάριου μυαλοῦ του λχοῦ μαζί. Ν' ἀναλογιστεῖ κανεῖς, ὅτι δῆλα τὸ ἀπαιτούμενα ἀντικείμενα καὶ ἔξαρτήματα, ἔνγκιναν ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία του ἔνδου, μὲ τὰ τότε πρωτόγονα ἀργαλεῖα, χωρὶς μηχανήματα. Συμμετρία, μοχλοί, ἀναλογίες, λειτουργοῦσαν μὲ ἀκρίβεια. Σὰν διγειρό θυμᾶμα, πὼς χρησιμοποιούσαν οἱ γυναικες, τὴν ἀπλὴ μέθοδο του «ἀλφαριδιοῦ» ρίχγοντας νερὸ στὸ αὐλάκι του ἀντιοῦ καὶ στηλώνοντας τὰ πόδια του ἀργαλεῖο, ἀνάλογα, ὅταν ἔγερνε τὸ πάτωμα, γιὰ νὰ ρυθμίσουν ὁριζοντιώσῃ. Ἐπίσης, μετροῦσαν μὲ σχοινὶ διαγωνίως γιὰ νὰ ρυθμίσουν τίσιες τὶς ἀκμὲς του παραλληλογράμμου ποὺ δὲ ἀργαλεῖδες ἀποτελοῦσε σὰν σύνολο. Κανόνες τῆς γεωμετρίας σὲ πρακτικὴ ἐφαρμογή. Κι δῆλα αὐτά, γιὰ νὰ μὴ μωτιάζει τὸ «πανί»...

Καὶ τώρα, στὸ σπίτι νὰ τὸ μαζέψουμε «τρούμπλες». Μιά, καλοστεκούμενη — γερή, τὸ τσιτώνει γονατιστὴ διπλό, καὶ ἡ ἄλλη τὸ μαζεύει, σφιχτὸ ρολό.

— Χρησιμοποιούσατε κουκούλι;

— Θυμᾶματι, ποὺ ἔλεγαν οἱ παλαιὲς... ὅτι ἔθρεφαν σκουλάκια κάτω στὰ χειριδιά. Τὸ δύγνεθαν τὸ μετάξι

καὶ ὕφαιναν γιὰ καλὰ ροῦχα πουκάμισα, κουρτινάκια... καναπελίκια...

— Βρίσκονται: στὸ σπίτι μας δύο είκονισματοποδιές...

— Τώρα, θές, γὰ ποῦμε καὶ γιὰ τὰ κιλίμα;

— «Αν δὲ σὲ κούρασα...

— Γιὰ κιλίμα, διαδρόμους, σαλαπλάδες, κουρελούδες, ταχάρια, προσκέφαλα, τὸ πίσω — στιγμένι ἡταν: ἡ κόκκινο χοντρὸ πάνιγο, ἡ μάλλινο ψιλογεμένο μὲ τὸ ἀδράχτι, διπλοκαριένο καὶ βαλμιένο ἡ ἀσπρο. Τὸ μίτωναν σὲ χοντρὸ χτένι. Ἀγάλογα μὲ τὸ σχέδιο, δάφαιμε τὰ μάλλινα νέματα — ύφαδια. διάφορα σχέδια μὲ «κάριπο» μαῦρο ἡ γκρί, ἡ μπέζ καὶ πολλὲς κκγκαλίδες. Λιθά, ἥσχη «σκλαβίδια». Στὰ πλατιὰ χτένια — διγκαφα, γιὰ νὰ «πίξει» ἔμπαιναν στὸ λάκο καὶ διὺ κεντητρεες. Ροῦχα κρουστά, στηγά, ἀθάνατα. Στὰ λουράτα, τύλιγαν τὸ ύφαδι τέ δέργα.

— Γιὰ τὰ σατίματα:

— Σκέτο ἡ κόκκινο ἐμπρόδε πίσω. «Τστερα, γερατοῖνη.

Οἱ μπανταγίες, μὲ καλὸ μάλλινο — χοντρὸ τὸ ύφαδι — καὶ ὑστερα γεροτριθή.

— Οἱ κουβέρτες;

— Πάγινες ἡ μάλλινες, κουπωτές δίφυλλες μὲ τέσσερα ἡ ἔξη ποδοκαριά καὶ ωραία χρώματα.

— Πῶς δάφατε;

— Τὸ καρφὲ μὲ καρυδόφλουδα καὶ τὸ μπέζ μὲ δεντρόφλουδα. Τὸ μαῦρο μὲ «μελιδί». Τὸ μπλέ μὲ «πίνο» μαζί μὲ λιτρόσι. Καὶ μὲ ἀγαραστὲς μπογιές... στὶς γειτονίες, στὰ περιβόλια καὶ στὴ δρύση του χωριοῦ.

★

— Εγώ μὲ τὴ Σταθούλα, θράνουμε ρόδι: στοῦ Καραβίδια γιά νὰ πάρουμε κοξιά γιά τὰ σατίματα.

— Κυρά Βασίλαινα, θὰ μᾶς δοηθήμεις νὰ διαστοῦμε τὶς κουβέρτες; Ηῆρα σχέδιος ἀπὸ τὴ Σκουλαρίκιανα.

— Ηόσα ραβδιά θὰ ρίξετε; Μ' ἀφήγετε νὰ ρίξω καὶ μένα; Θέλω νὰ στείλω μὰ στὴν Ἀμερική, στὸ κουνιάδο μου τὸ Γιανθ.

— Η κυρά - Αγγιώ, ἥφερε ἀπὸ τὴ Δημητσάνα ἔνα σχέδιο γιὰ ἔξιμίταρες. Θὰ τῆς τὸ γυρέψω...

— Στὸ Βαλετσιγκό τη κυρά - Στάθινα, όφαγε μὰ «πάγτα» μὲ σχέδιο ἀπὸ χαρτὶ δηγαλιένο... Παραστανει: τσοπάγη ποὺ παῖζει φλογέρα καὶ γύρω του, πρόσθατα σὲ πράσινο χορτάρι. Πίσω κλαριά, Ούραγδος... Θὰ μου τὸ δώκει γιὰ σκέδιο. Πηγγαίνω καὶ ἀλέθω στὸ μύλο... καὶ μὲ γνωρίζει.

— Τὸ μάθατε; Η Λιού τοῦ Αχιπούση, ἀγόρασε μὲ «πέτσα» 52 πῆχες, κάπου πεντακότες δεκατζιές.

Σέ λίγα χρόνια... Ήταν παιάνουν «άγοραστά» οιλες...

Και οι γενιές έκεινες πέρασαν. Μὲ τὴ διαρροή τῶν χωριών μας στὰ κέντρα, τὴ διοικητική κατάστηση, ὁ άρχαλειδός πέρασε στὶς μνῆμες τοῦ λαοῦ μας καὶ τὰ θραντά, στὸ λαογραφικὸ παραδοσιακὸ θύλακό.

Μὲ γὰ ποὺ ἔχαγηρίζουμε στὶς ρίζες μας, στὴ τέχνῃ τὴ παραδοσιακή. Δυστυχῶς τώρα: ποὺ ὁ «λάκος» ἔχει τελειοποιηθεῖ· τὰ μηχανικὰ μέσα καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς στὴ παραγωγὴ πρώτων θλῶν διευκολύνουν τὶς ἐργαζόμενες ὁ Έλληνικὸς Ὀργανισμὸς Μηχανισσαίων Ἐπιχειρήσεων καὶ Χειροτεχνίας, ἰδρύει Σχολές στὴν Όπαθρο καὶ εἰδικά, στὶς προβληματικὲς

περισσές ὅπως ἔχει χαρακτηρισθεῖ ἡ δική μας· ποὺ ὁ Έθνικὸς Ὀργανισμὸς Ηρούσιας, προσπαθεῖ νὰ διατηρήσει τὴ Λαϊκὴ Τέχνη προσαρμοσμένη, στὶς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγοραστικοῦ κοινοῦ· ποὺ ἡ διάθεση τῶν προϊόντων εἶναι ἔξασφαλγμένη καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἐργαζομένων ίκανοποιητική, δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπαραίτητη ὑποδομὴ σὲ ἀνθρώπινο δυναμικό — ἐργατικὰ χέρια...

Μιὰ φίλη τοῦ Περιοδικοῦ.

N. Φιλαδέλφεια
Νοέμβριος 1980

ΚΑΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

—Τι! δὲν ἔχει κανεὶς νὰ πρωτογνωρίσει καὶ νὰ πρωτοθαυμάσει, σὰν περισθεῖει μέρες ἡγιειν, σὰν καὶ τὰ Χριστούγεννα, στὴ πατρίδα μας. "Ολοι τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ λουφάζουν στὴν ήσυχία τοῦ χειμῶνα καὶ τοῦ ἀλλού χρόνου, γίνονται μιοναδικά προτυπα, σὰν ἔρθει ἡ ὥρα τῆς παράδοσης. Τῆς παράδοσης, ποὺ δὲν ἔχει ἀφίσει ἀκόμα τὸ τόπο μας, ἀλλὰ σαχαργεῖει δλους καὶ ὅλους τοὺς ἑνώνει, μιά, δυὸς θδούλας, κι ὑστερα ἀργότερα, κι ὑστερα του χρόνου...

Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Φωτα, "Αι - Γιάνης" μέρες μιοναδικές, γεμάτες ἀγάπη καὶ μυστήριοι· μυστήριο κι ὀμορφιά· ὀμορφιά καὶ πλοῦτο παραδοσιακό.

Οἱ ἄνθρωποι τὶς μέρες τοῦτες, γίνονται ἀλλιώτικοι. Αθηναίς ψυχές, ἀκακες, ποὺ προσκυνῶνται τὴ γνώμη τῶν γιαγιάδων τους. Τίποτα δὲ σούριγε: ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς αἰώνιας Ἐλλάδας, τὴ φλόγα τῆς παράδοσης.

Παραμονὴ Χριστούγεννα κι ὅλες οἱ νοικοκυράδες ζυμώνουν καὶ κεντᾶνται τὰ χριστόφωρα. Φροντίζουν γιὰ τὴ πάστρα τῶν σπιτιών τους καὶ δὲν ξεχνάνε τοὺς φτωχοὺς κι ἀνήλιπτορους. Ήάντα ὑπάρχει χῶρος στὴ ψυχή, τέτοιες μέρες εἰδικά, γιὰ ἀγάπη. Θὰ τοὺς στείλουν κρέας ἀπὸ τὸ σφαγτό τους, φωμὶ φρεσκοζυμωμένο μὲ τὸ σταυρὸ στὴ μέση, καὶ κρασὶ ἀπὸ τὸ γιοματάρι.

Παραμονὴ Χριστούγεννα καὶ φτάγουν τὰ καρκέλια (λυκοτσαρτὰ — καλλικάντζαροι). Μαῦρα

πλάσιατα, σὰν δαιμόνια, πιγγαίγουν μαζί - μαζί καὶ μποροῦν νὰ μπαίνουν παγτοῦ καὶ γὰ κάνουν τοῦ κόσμου τὶς ζημίες καὶ τὰ πειράγματα. Ἀλλοίμονο ὁ κύτους ποὺ γυρνᾶνται ἔξω τὴ νύχτα. Κλείνουν πόρτες καὶ παράθυρα γιὰ νὰ μή μποῦν οἱ καλλικάντζαροι. "Ομως αὐτοὶ θὰ δροῦνται τρόπο. Υπάρχει καὶ τὸ τζάκι· μὲ τὸ καπνοδόχο του ἀνοιχτό. "Ολη νύχτα λαπόν τὰ δελανόδεντρα πρέπει· νὰ καίνε γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὰ Καρκατέζλια. Κι ἀν τύχει καὶ μποῦνε, μένουν ζεκεὶ στὸ τζάκι, μέσα στὴ στάχτη. Τὴ καρκατέλεσταχτη, τὴ κοσκινίζουν καὶ ραντίζουν τὰ δένδρα καὶ τὸ ἀμπέλια γιὰ νὰ μή τὰ πιάνει ἀρρώστεια.

Τελικὰ τὰ λυκοτσαρτὰ φεύγουν τὴς Πρωτάγιασης, γιὰ γ' ἀρθουν τὴν ἄλλη χρονιά, διλέπονται τὸ παππά ποὺ ἔρχεται γ' ἀγιάσει καὶ λέγονται:

«Φεύγετε νὰ φεύγουμε
γιατ' ἔρχεται ὁ τουρλόπαππας
μὲ τὴν ἀγιάστουρα του
καὶ μὲ τὴ μαγκούρα του.»

Παραμονὴ Χριστούγεννων κι οἱ κατακόκκινες ἀπὸ τὸ κρύο λυτίσει, χώνονται στὶς πόρτες ἀπὸ μπονόρα γιὰ νὰ ποῦνε:

«...Κι ἀν εἰστε ἀπὸ τοὺς πλούσιους
φλουριά μὴ τὰ λυπᾶστε
ἀν εἰστε ἀπὸ τοὺς δεύτερους
μεζέτια καὶ ζολωτες
κι ἀν εἰστε ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς
ενα ζευγάρι κότες...»

Γειμάτη, ἀπὸ παράδοση, φεύγει: Η παραμονή τῶν Χριστουγέννων.

«...Καὶ σᾶς καληγυχτίζουμε
πάτε γὰρ κοιμηθεῖτε
ὅληγον ὑπονού πάρετε
πάλι: γὰρ σηκωθεῖτε
Στὴν ἐκκλησίαν γὰρ τρέξετε
μὲν ἄκρα προθυμία
καὶ τοῦ Θεοῦ ν' ἀκούσετε
τὴν θεία λειτουργία.»

Καὶ φτάνουμε στὴν Πρωτοχρονία μὲ τὰ γραφικὰ ἀπὸ κάθε ἀποψη ἔθιμά της. Ο "Αι - Βασίλης θ" ἀρθει: τὴν παραμονή γὰρ ἐπισκεφτεῖ μὲ τὴν σειρὰ ὅλα τὰ σπίτια γιὰ γὰρ τὸν φιλέψουν. Γι' αὐτὸς οἱ νοικοκυρὲς δάνουν τὸ ἔνα σίνο (δίσκο) μὲν κούπα γιὰ ἔνα λαχινάκι μὲ νερό, διὸ γαβάθεις μὲν ἔροτίγρανα, λουκουιάδες καὶ ὅτι: ἄλλο γλυκό ἔχουν. Βάνουν μαζὶ καὶ ἔνα ρόδι, τὸ γουδόχερο γιὰ μία πέτρα, γιὰ γὰρ δρεῖ ὁ "Αι - Βασίλης γὰρ γλυκακεῖ καὶ γὰρ δροσιστεῖ, γὰρ ἔχει ἔτσι καὶ τὸ σπίτι γλυκαμένο καὶ δροσισμένο ὅλο τὸ χρόνο.

Παραμονὴ Πρωτοχρονίας καὶ τὰ ροδαλὰ μαργούλακια φέρουν τὸ φώνημα:

Ταχιὰ ταχιὰ εἰν' ἀρχιτηγιὰ
ταχιὰ εἰν' ἀρχὴ τοῦ χρόνου
ἀρχὴ εἰν' ἀρχὴ τὰ κάλαντα·
καὶ ἀρχὴ τοῦ Γεναρίου
Ηρώτα ποὺ δηγῆκεν ὁ Χριστὸς
στὴ γῆ καὶ περιπάτεις
καὶ δηγῆκε καὶ χαιρέτησε
ὅλους τοὺς ζευγολάτες.
Τὸν πρῶτο ποὺ χαιρέτησε
ἡταν ὁ "Αι - Βασίλης.
—"Αγιε Βασίλη δέσποτα
καλὸ ζευγάρι: ἔχεις.
—Καλὸ τὸ λέν ἀφέντη μου
καλὸ καὶ εὐλογημένο
ὅπου τὸ διλόγησε ὁ Χριστὸς
μὲ τὸ δεξῖ του χέρι,
μὲ τὸ δεξῖ μὲ τὸ ζερβί¹
μὲ τὸ μαλακιατένιο...
Πρινένιο είναι τὸ ἀλέτρο: μου
δαρφένιος δ ζυγός μου
δὲς καὶ τὸ δουκευτράκι: μου
βασιλικοῦ κλωνάρι
καὶ τὸ ἀποζεύλι τοῦ ζυγοῦ
κουκὶ μαργαριτάρι
Καὶ πάλιν ξαναπέρασε
καὶ ξαναρώτησε τον:
—"Αγιε Βασίλη δέσποτα

σὰν πόσα μόδια σπέρνεις;

—Σπέργω σιτάρι: δώδεκα
κριθάρι: δεκαπέντε
ταγὶ καὶ ρόδη δεκοχτὼ
καὶ ἀπὸ νωρίς στὸ στάδιο.
Ἐκεὶ ποὺ στάθε: ὁ Χριστὸς
χρυσὸ δεντρὶ ἔδρηκε
καὶ ἔκει ποὺ μιταστάθηκε
χρυσὸ κυπαρισσάκι.

Στὴ μέση εἰχε τὸ σταυρὸ
τεὴν ἄκρη τὸ Βαγγέλιο
καὶ στὰ παρακλωνάρια του
ἄργειοι, ἀρχαγγέλοι
καὶ κάτω στὴ ριζούλα του
μιὰ κρουσταλλένια δρύση
γὰρ κατεδάκινε: γιὰ πέρδικα
νὰ δρέχει: τὰ φτερά της.

Τὸ πρωΐ τῆς ἔδιας μέρας, οἱ παλιοὶ μυλωνάδες, ρίχγανε μέσα στὴ τρύπα του μύλου, ἔκει ποὺ πέφτει τὸ σιτάρι, σταφίδες, σύκα καὶ καρύδια, γιὰ γὰρ φιλέψουν τὸ στοιχεῖο ποὺ δηγαίνει κάτω ἀπὸ τὸ μύλο, ἔκει ποὺ είναι γιὰ φτερωτή.

Ο νοικοκύρης ποὺ ἔχει χωράφια θὰ πάρει: τὴν «Βοϊδοκουλούρα» κι ὅτι ἄλλα δῶρα ἔχει: γιὰ τὸ τσοπάνη του καὶ θὰ πάρει στὴ κατούγα (στάδιος). Θὰ δηγάλουν τότε τὰ δόδια ἔξω στὸ πλάτωμα καὶ θὰ τὰ δάλουν γὰρ πρωτοπατήσουν πάνω σὲ σίδερο γιὰ γὰρ εἶναι γερὰ καὶ σιδερένια ὅλο τὸ χρόνο. "Τσερά θὰ περάσουν τὴν δοϊδοκουλούρα ἀπὸ τὸ κέρατο του δοϊδοῦ. Τὸ δόδι: τινάξει: τὸ κεφάλι: του καὶ ἀπ' τὸν τρόπο ποὺ γιὰ κουλούρα θὰ πέσει: καταγῆς, ἀν δηλαδή θὰ πέσει: μὲ τὴν καλὴ πρόδη τὰ πάνω γιὰ τὴν ἀγάποδη, μικντεύουν καὶ πώς θὰ πάρει γιὰ σοδειὰ τῆς χρονιάς ἔκεινης, ἀν θὰ πάρει καλὰ γιὰ ἀνάποδα.

Κέδουν ἔπειτα τὴν δοϊδοκουλούρα, δίγουν τὴ μισή γὰρ τὴ φάει τὸ δόδι ποὺ κάνει τὸ κόπο καὶ καματεύει: τὸ χωράφι καὶ τὴν ἄλλη μισὴ τὴν ἀφήγουν γὰρ τὴ φάει δ παραγιός γιὰ δοϊδούς. Δίγουν ἀκόμα στὰ δόδια σύκα καὶ τὰ φιλένουν μὲ μιουστόπιτες. Στὸ τέλος δίγουν στὰ δόδια γὰρ φάγε καὶ τὸ περσιγό «σταυρὸ τοῦ σπιτιοῦ» τὴν περσινὴ σταυροκουλούρα ποὺ τὴν κατεβάζουν γιὰ αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἀπ' τὰ εἰκονίσματα. Στὴν ἄδεια θέση κοντά στὰ εἰκονίσματα καὶ γιὰ ἔνα χρόνο, θὰ κρεμάσουν τὴ φετεινὴ σταυροκουλούρα.

Παράξενα καμώματα ἔ; Σὰν ἀπὸ ἄλλο πλανήτη.
"Αγνωστα σὲ μᾶς καὶ τὴν πολυκατοικία μας.

Κι ὅμως ζοῦν, ὑπάρχουν καὶ πιστεύονται καὶ προσκυνοῦνται: στὰ χωρά μας καὶ σὲ κάνουν γὰρ αἰσθα-

θείς κείνες τις μέρες άλλωθικα, άδολα, παραδοσιακά.

Κείνη τη μέρα, πρέπει νὰ δρεθεὶ ἔνα παιδί κατάληγλο ποὺ ν' ἔχει «καλὸς ἀνυφραχός» (ποδαρικό) γρύο;, γιὰ νὰ πάει πρωī - πρωī σπίτι, γιατὶ τὸ ἄν θὰ πάει ἡ γρονιὰ καλὰ ἢ ἀνάποδα, θὰ ἐξαρτηθεὶ ἀπ' αὐτὸν που θὰ πρωτοδοῦμε κείγη τὴ μέρα.

Καὶ σήμερα μπει «γιὰ καλά» ὁ χρόγος, φτάνει καὶ ὁ παππᾶς στὸ σπίτι μας, σέργοντας τὸ παραπαῖδι, νὰ μᾶς λιθανίσει καὶ ν' ἀγιάσει τὸ σπιτικό μας. Νὰ μᾶς θυμίσει καὶ τὸ ὅγιοια τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ γερὰ τοῦ Ἱαρδάνη. Τῆς πρωτάγιασης ὁ παππᾶς ἀγιάζει ὅλα τὰ σπίτια τοῦ χωροῦ καὶ δὲ καθένας τοῦ ἔδινε καὶ ἀπὸ ἕνα κέρμα.

Παλιότερα αὐτὸ τὸ κέρμα, γιὰ τοὺς παππάδες ἦταν μὰ σεβαστὴ ἀμοιβή. Χαραχτηριστικὸς εἶγα ὁ παρακάτω διάλογος, μεταξὺ ἑνὸς παιδιοῦ καὶ τοῦ παππᾶ.

- Ποιῶγα; ἡ μάνγια σου δρὲ Γιάννη;
- Στὸ ποτάμι πλένει;
- Μὰ τὴ καταραμένη στήμερα πάει καὶ πλένει.
- Μπάριπα παππᾶ, μπάριπα παππᾶ πάνω στὸ τζάκι εἰν̄ τὰ λεφτά.
- Βρὲ τὴν εὐλογημένη μὲ θυμιήθηκε ἡ καψιένη ἢ εἰν̄ καλὰ κι ἢ πλένει.

Πραγματικὰ τῆς Πρωτάγιασης ὑπῆρχε ἡ συνήθεια νὰ πλένουν καὶ νὰ καθαρίζουν τὰ πάντα γιὰ νὰ ἀγιασθοῦν μὲ τὸ καϊνούργιο ἀγιασμό. Μὲ τὸν ἀγιασμὸ τῶν Φώτων ἀγιάζαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα. «Ἐθοξαν σ' ἔνα μπουκάλι ἀγιασμὸ καὶ τὸ ἕριθρο σ' ἔνα μέρος στὰ χωράφια τους, ἀφοῦ πρῶτα τὸ ἀγιάζαν, μέ-

χρι τὸν ἄλλο χρόγο. «Ἔτοι τὸ δέερχαν αὐτοὶ, κι ἔτοι τὸ γιόρταζαν κι ἔτοι τὸ τραχούδαγαν:

Σήμερον τὰ Φώτα, κι ὁ Φωτισμὸς καὶ χαρὸς μεγάλη τὸ ἀφέντη μις. Κάτω στὸν Ἱαρδάνη τὸν ποταμὸ εἴγαι ἡ Παναγία ἡ Δέσποινα μὲ τὰ θυμυματοῦργα τὰ δάχτυλα καὶ ὁ Κύριός μας κεριὰ κρατεῖ καὶ τὸν ἄη - Γιάννη παρακαλεῖ — «Ἄη Γιάννη ἀφέντη καὶ Πρόδρομε δύνασαι νὰ φωτίσεις Θεοῦ παιδί; — Δύναμι καὶ θέλω καὶ προσκυνῶ καὶ τὸν Κύριό μου παρακαλῶ· αὔριο ν' ἀγέδω στους οὐρανούς νὰ καταπατήσω τὰ εἰδωλα νὰ τοῦ φέρω δρόσον καὶ λιθανού καὶ καρτέριζέ με ὡς τὸ πουρνό που θὰ κατέδω εἰς τὸν ποταμὸ γιὰ νὰ δαρτίσω Σὲ τὸ Χριστό· ν' ἀγιασθοῦν οἱ κάρποι καὶ τὰ δουνά ν' ἀγιασθεῖ κι δὲ κύρης μὲ τὴν κυρά.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ «Ἄη - Γιάννησ, ἔπρεπε νὰ παρακαλουθήσουν τὸ φύτηρια τὸ δέρα. Λπό κεὶ θὰ ἐξατίθαν δὲ καλὸς ἢ κακὸς καὶρὸς ὅλης τῆς χρονιᾶς.

Καὶ... τὸ Ἀγιαννιοῦ τὴν ἄλλη μέρα, παρ' τὴ σάκκα σου καὶ φεύγα...

Κύλησαν τὰ χρόγια καὶ μᾶς ἔκαναν ὅλους ξένους κι ἀπόριαχρους ἀπ' ὅλα αὐτά.

Κυλάει δὲ χρόγος, φεύγει, χάνεται....

Χριστία Η. Λαζαρίδη.

ΟΙ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΝ

Σιγαλά θρέχει ὁ Θεός

Σιγαλὰ θρέχει δ Θεός,
σιγαλὸς φιχαλισμός,
σιγαλὰ πάω κι ἔγω
στὴν ἀγάπη π' ἀγαπῶ.
Πέρασα ἀπ' τὴν πόρτα σου
κι ἔγνεθες τὴν ρόκα σου,

κι είδα τὸ χεράκι σου
π' ἔστρωφτες τὸ δέράχτι σου·
δαχτυλίδι ἐλάμπησε
κι ἡ καρδιὰ μ' ἐράγισε,
μή σ' ἀρρεβωνιάσανε;
μή σὲ καπαριάσανε;
—Δὲ μ' ἀρρεβωνιάσαγε,
δὲ μὲ καπαριάσαγε,
τὸ δαχτυλίδι που φορῶ
τὸ ψιτασα στὸ χρυσικό.

«ΤΟ ΒΟΪΔΑΚΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

Μέσα στή γαλήνη τής γωριάτικης ζωής, θρησκευτικότητα μάστιγας της μάρτυρες τής Ελληνικής παράδοσης, την διξιασιών του λαού μας, και μάλιστα έκεινων της υπαίθρου.

Την πάραγει μιά ξεχωριστή, ρουτίνα της ζωής, το Ελληνικό χωριό. Είναι δημοφιλής αληθινότητης από διάφορους, δισειρής την ξεγραν, έκεινη τής Κυριακής. «Η έκκλησια, δισειρά το καρφενείο και τέλος το φαγητό της Κυριακής, έχουν κάποιο νόημα. » Έστερα, ξεκούραση! «Ε λοιπόν, έκεινη τήν ώρα, δύοι, έχουν κάτι νά πουν!

— Δάσκαλε, δάσκαλεσσε, άντηχει ή φωνή τής γειτονισσας, τής κυρά - Γιώργαινας.

Δέν είναι: και η πρώτη φορά, που μὲ φωνάζει: Στο δυνατά. Κάθε φορά δημιωρία, κάτι καινούργια: μισθίεις ή μου δείχγει. «Έτοι: και τώρα, χαμιγελώντας, άνοιγω διάπλατα το παράθυρο και τής άπλογιέμαι:

Γειά σου γειτόνισσα, έλα μέσα νά μου τά πεῖς.

Η φωνή μου, συγάντηρε τή σιλουέττα τής κυρά - Γιώργαινας και χάθηκε ίστερα, πέρα κει στά δουνά, που τή φθινοπωρινή αύτή μέρα, λέει κι από ντροπή, είχαν κρύψει τή γύρινα τους: μὲ πυκνή ήδικλη.

— Όμως ή σιλουέττα δὲν κινήθηκε, στεκόταν έπιμενα στό έδιο ιγρείο, σά δέντρο οικομένος.

— Είναι: μέσα ή δασκάλα; μὲ ρώτησε μὲ δυνατή φωνή. Σ' έκεινη, πάντα τά έλεγε, γιατί ήταν άπό τήν πρωτεύουσα και λίγα ήξερε γιά τή ζωή του χωριού, ένω έγω, ήξερε ότι είναι: άπό χωριό.

Τήν είχε άκούσει δημιωρία και η δασκάλα και άνοιγε κιόλας τήν ξέπορτα.

— Ελά κοπελλά μου γά σου δείξω κάτι!

Μὲ άπορία κι έγω γιά τά ένδιαφέροντα ζῶα και πράγματα, που πάντα μᾶς έδειχγε ή κυρά - Γιώργαινα, δηγήκα ξωπλώ.

Τή δικίλη, σταματούσε τήν άπεραντοσύνη τής ματιάς, σε λίγες έκατοντάδες μέτρων' οι άστραπές αυλάκωνων τά κατάρικυρα σύννεφα και οι δρογές, τρόμιαν και τούς τελευταίους άστεγους σπουργίτες.

— Νά! κοίταξε τό «Βοϊδάκι του Θεού»! Τά λόγια τής άστραψαν στή ψυχή μου και μπουμπούνισαν στό μυαλό μου! κι αύτή συγέχισε...

— Εδω, έδω κοίταξε κυρά δασκάλα, μπροστά μας! Όχι: πέρα κει στό δουνό. Νά το! αύτό είναι τό

βοϊδάκι: του Θεού».

— Οπως οι πρώτες σταγόνες έπεφταν στή γῆ, έτσι κι έγω έπεσα όπ' τά σύννεφα!

— Αγ και μεγάλωσα σε χωριό, ωτό πρώτη, φορά τι άκουγα και τό έθλεπα.

Ήταν σήν μιά σαύρα (σκουρτσέκλα — γουστέρα) μιά πιθαρή μήκος. Τό σώμα του, μάλλον κυλινδρικό και τό κεφάλι του, σήν τού βάτραχου, άλλα π.δ μικρό.

Μὲ τά δυό μπροστινά πόδια μεγαλύτερα, δρυθωνε κάτιποτο τό σώμα του και φαινόταν ή πρασιγνωπή κοιλιά του. Στή ράχη του κυριαρχούσαν οι πορτοκαλιές βούλες, που έσπαζαν δημιωρίας τους, άλλες, σκούρες και σταχτιές βούλες. Φάνταζε, μάλλον διάτο, παρά άσχημο, στά μάτια μας.

Δέν τό άνηρύχησε ή παρουσία μας και συγέχισε τό πολύ άργο του περπάτηρια γιά νά χαθεί μές στό γκρεμομένο πεζούλι.

Σταματώντας τή σκέψη μου, ή κυρά - Γιώργαινα, λέει: πώς «είγα: άμικρτία νά τό σκοτώσεις» και δη: φανερώνεται: πολύ σπάνια και τό έλεπουν λίγοι..

Παραμένω, άκορια γιά λίγο, έκασταπικός, στή θέαμα πού άντικρυσα. Νά λοιπόν και τό «βοϊδάκι: του Θεού», γά ένα άκορη πλάσμα τής φύσης, άγγυωστο στούς πολλούς! Βουδός, έστεκα νά χορτάσει: ή μηνήμη μου, δηι είδην τά μάτια μου, «τό βοϊδάκι του Θεού», γιά δλη μου τή ζωή, γιατί, ποιδες ήξερε, ήν δρεθεί κι αύτη κυρά - Γιώργαινα, νά μὲ φωνάζει: ήταν τό δει!

Μὲ συγέφερε δημιωρία, μὲ έπυγνησε, ή δυνατή μπόρα, που άπο ώρα προμηνύσταν και τώρα ξέσπασε.

— Ε! κυρά - Γιώργαινα! φώναξα δυνατά νά μ' άκούσει, γιατί κόντευε νά έκαφανιστεί, πίσω από τήν πόρτα του αυλόγυρου. Και τί είναι, τή σγραίνει, ήταν δγαίνει τό «βοϊδάκι του Θεού»;

— Χειμώνα, κυρ δάσκαλε, πολύ χειμώνα!

Γειά σου λοιπόν, καινούργιε μου γνώριμε, και θά προσπαθήσω νά σέ μάθουν τούλαχιστον δλοι: οι φίλοι μου, συγχομοριμούρια, καθώς έτρεχα νά κρυφτώ στό σπίτι, απ' τή δροχή!

Φάνης Τζωρτζόπουλος
Δάσκαλος χωριού.

«ΤΟ ΒΟΤΙΔΑΚΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

Μέσα στή γαλήνη τής χωριάτικης ζωής, δραστήριατε κάποτε μάρτυρες τής Ελληνικής παράδοσης, τών διοξειδών του λαού μας, και μάλιστα έκείνων της θυμαίθρου.

Την πάροχες μιά ξεχωριστή ρουτίνα της ζωής, το διατηρούντας οι Έλληνες χωριότεροι. Είναι δημοφιλής αληθησύνης άποψης, όσους τήν έχουν, έκεινη τής Κυριακής. Η έκκλησία, υστερά το καφφενείο και τέλος το φαγητό της Κυριακής, έχουν κάποιο νόημα. "Υστερά, ξεκούραση!" Είναι τότε ότι έχουν κάποιο νόημα. "Υστερά, ξεκούραση!" Είναι τότε ότι έχουν κάποιο νόημα. "Υστερά, ξεκούραση!" Είναι τότε ότι έχουν κάποιο νόημα.

— Δάσκαλε, δάσκαλες, άντηρχει ή φωνή τής γειτονισσας, τής κυρα - Γιώργανας.

Δέν είναι: και ή πρώτη φορά, που μὲ φωνάζει: Στις δυνατά. Κάθε φορά δημοφιλής, κάτι καινούργιος μισθίες: ή μου δείχνεις. "Ετοι: και τώρα, χαμογελώντας, άνοιγω διάπλατα το παράθυρο και τής θηλογιέμας:

Γειά σου γειτόνισσα, έλα μέσα γάρ μου τά πεῖς.

Η φωνή μου, συνάντησε τή σιλουέττα τής κυρα - Γιώργανας και χάθηκε υστερά, πέρα κει στά δουνά, που τή φθινοπωρινή αύτή μέρα, λέει κι: άπο ντροπή, είχαν κρύψει τή γύρινα τους μὲ πυκνή θυμίχλη.

"Ουως ή σιλουέττα δέν κινήθηκε, στεκόταν έπιμονα στό ίδιο σημείο, σά δέντρο οικούμενο.

— Είναι μέσα ή δασκάλα; μὲ ρώτησε μὲ δυνατή φωνή. Σ' έκεινη, πάντα τά έλεγε, γιατί ήταν άπο τήν πρωτεύουσα και λίγα ήξερε γιά τή ζωή του χωριού, ένω έγω, ήξερε δτι είμαι: άπο χωριό.

Τήν είχε άκούσει δημοφιλής, δασκάλα και άγονης κιόλας τήν έξωπορτα.

— Ελα κοπελλιά μου γάρ σου δείξω κάτι!

Μὲ άπορία κι έγω γιά τά ένδιαφέροντα ζῆνα και πράγματα, που πάντα μᾶς δένειχνε ή κυρα - Γιώργανα, δηγήκα ξωπίσω.

Τή δημίχλη, σταματούσε τήν άπεραντοσύνη τής ματιάς, σὲ λίγες έκατοντάδες μέτρων οι δισταπές αὐλάκωναν τά κατάκινα μάρτυρες σύννεφα και οι δροντές, τρόμιαν και τους τελευταίους άστεγους σπουργίτες.

— Νά! κοίταξε τό «Βοτιδάκι του Θεού!» Τά λόγια τής άστραφαν στή φυχή μου και μπουμπούνισαν στό μυαλό μου! κι αύτή συνέχισε...

— Έδω, έδω κοίταξε κυρα δασκάλα, μπροστά μας! έχει πέρα κει στό δουνό. Νά το! αύτό είγαι τό

θοιδάκι του Θεού».

"Οπως οι πρώτες σταγόνες έπεφταν στή γῆ, έτσι κι έγω έπεσα άπ' τά σύννεφα!

"Αν και μεγάλωσα σὲ χωριό, αύτό πρώτη φορά τί άκουγα και τό έδεπα.

"Ήταν σήν μιά ταύρα (σκουρτσέλα — γουστέρα) μιά πιθανή μήκος. Τό σῶμα του, μαλλιού κυλινδρικό και τό κεφάλι του, σήν τού βάτραχου, άλλα πόδια μικρό.

Μέ τά δυό μπροστινά πόδια μεγαλύτερα, δρυθωνε κάμπτοσα τό σῶμα του και φινύταν ή πραγιακή κοιλιά του. Στή ράχη του κυριαρχούσαν οι πορτοκαλιές έσσιλες, που έσπαζαν δημοφιλής τήν κυριαρχία τους, άλλας, σκουρες και σταχτιές δουλειες. Φάνταζε, μαλλον διάτοι, παρά άσχημο, στά μάτια μας.

Δέν τό άνηρύχησε ή παρουσία μιας και συγέχισε τό πολύ άργο του περπάτηρια γιά γάρ χαθεί μέν στό γκρεμομένο πεζούλι.

Σταριατώντας τή σκέψη μου, ή κυρα - Γιώργανα, λέει: πώς «είναι: δικαρτία νά τό σκοτώσεις» και δτι φανερώνεται: πολύ σπάνια και τό διέπουν λίγοι.

Παραμένω, άκορια γιά λίγο, έκατατικός, στό θέατρο που διάτικρυσα. Νά λοιπόν και τό «θοιδάκι του Θεού», γάρ ένα άκορη πλάσμα τής φύσης. Άγνωστο στούς πολλούσι! Βουδός, έστενα νά χορτάσει: ή μηνήμη μου, δτι είδαν τά μάτια μου, «τό θοιδάκι του Θεού», γιά δλη μου τή ζωή, γιατί, ποιδες ήξερε, ήν δρεθεί κι άλλη κυρα - Γιώργανα, νά μέ φωνάζει δταν τό δει!

Μέ συνέφερε δημοφιλής, μὲ ξύπνησε, ή δυνατή μπόρα, που άπο ώρα προμηνύσταν και τώρα ξέσπασε.

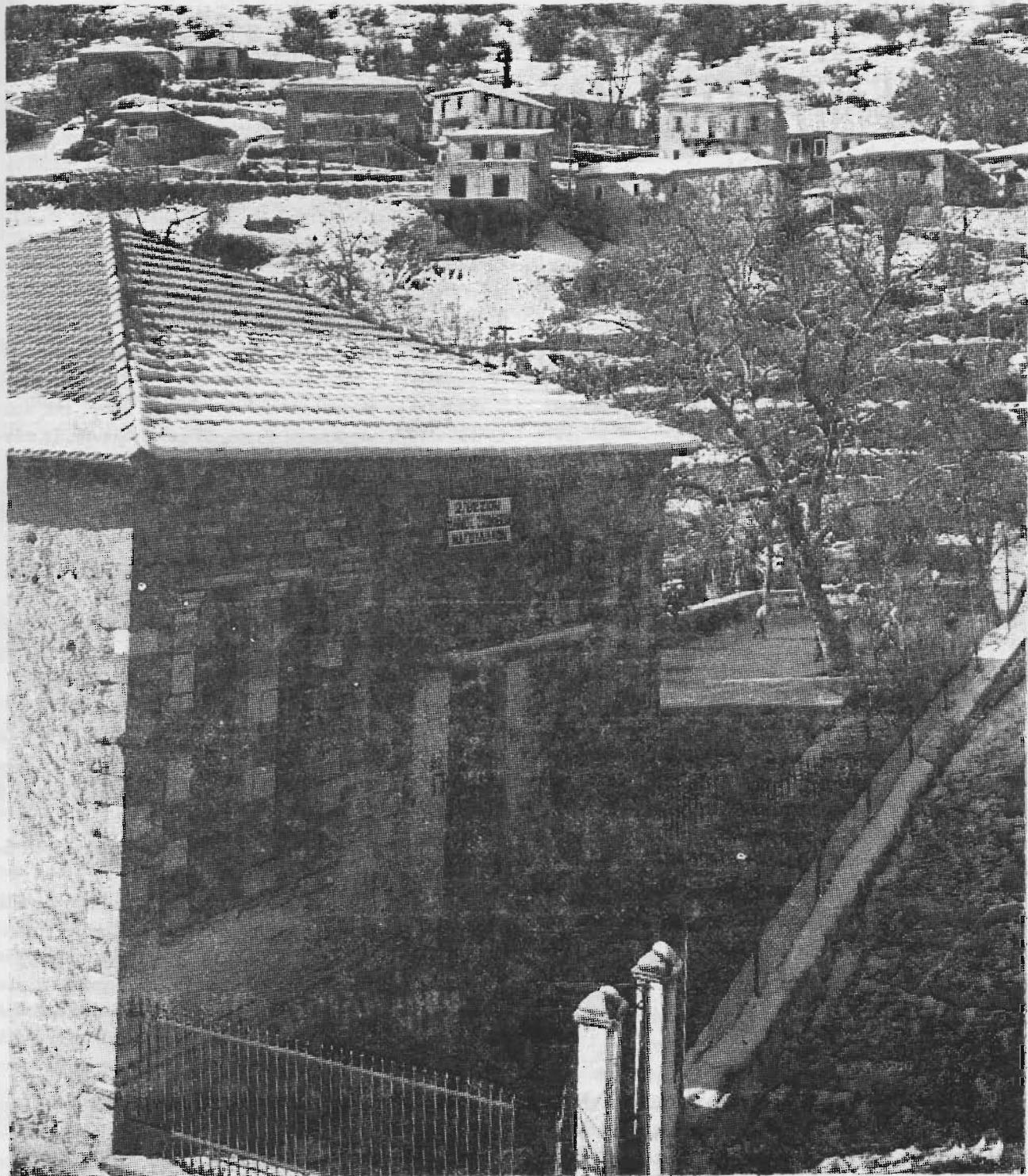
— Ε! κυρα - Γιώργανα! φώναξα δυνατά νά μέ άκούσει, γιατί κάντευε νά έξαφανιστεί, πίσω απ' τήν πόρτα του αυλόγυρου. Και τι είλαν, τή σγραίνει, δταν δγαίνει τό «θοιδάκι του Θεού»;

— Χειμώνα, κυρ δάσκαλε, πολύ χειμώνα!

Γειά σου λοιπόν, καινούργιε μου γνώριμε, και θά προσπαθήσω νά σέ μάθουν ταύλαχι: στον δλοι: οι φίλοι μου, σιγομούρμούρισα, καθώς έτρεχα νά κρυφτώ στό σπίτι, απ' τή θροχή!

Φάνης Τζιωρτζόπουλος
Δάσκαλος χωριού.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

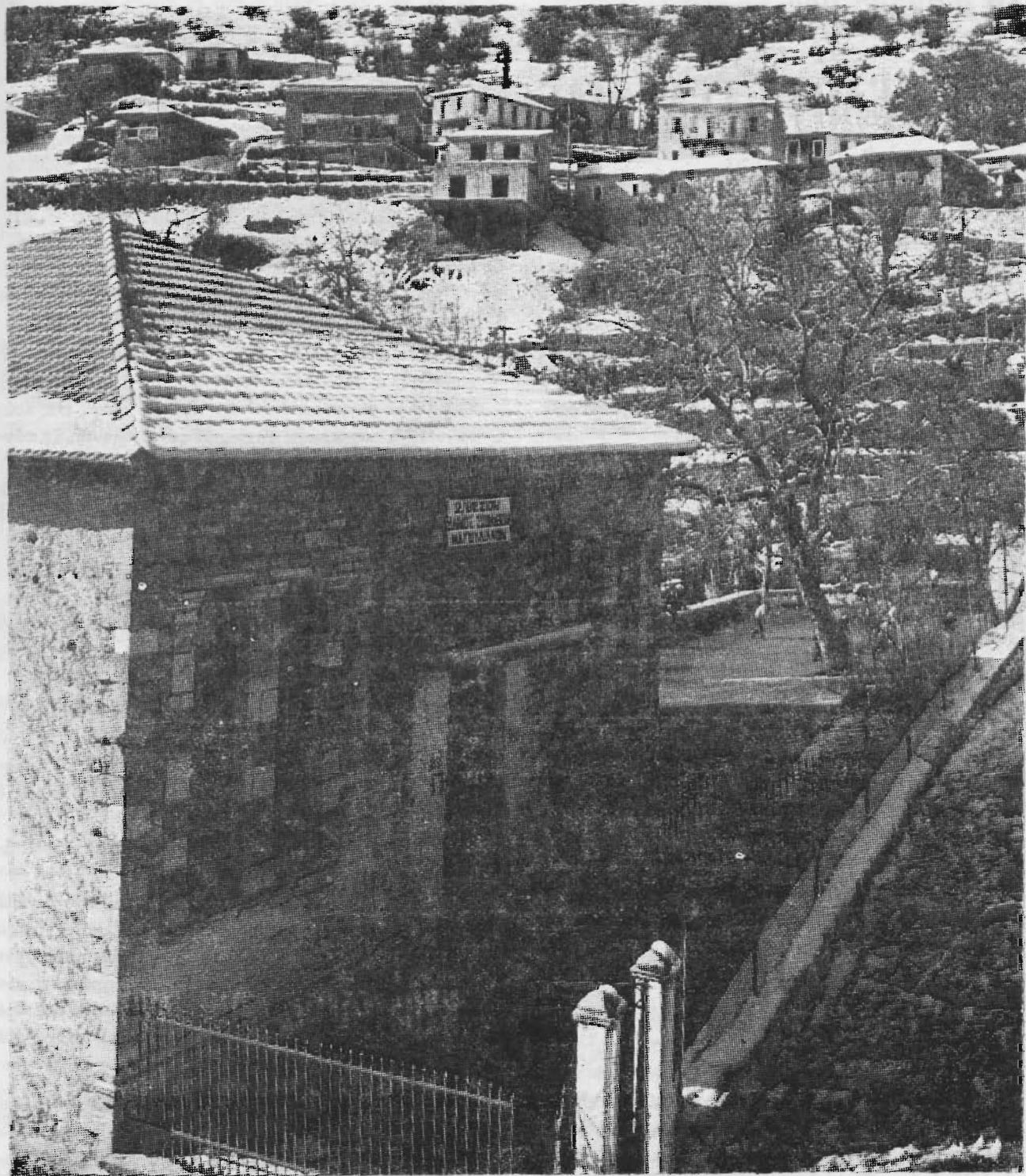

Από το Φωτογραφικό Αρχείο
Αλιβιλιανού Αλεξοπούλου

Φωτ.: 17-2-1980

(...δρασκελίζεις σήμερα την όντιχτη σιδερένια του πόρτα και γυριζεις μὲ τὴ θύμησή σου κά
μποσα χρόνια πίσω. Χιλιάδες οἱ παιδιάστικες φωγές στ' αὐτιά σου... χιλιάδες τὰ παιδιάστικα
παιγνίδια στὰ μάτια σου... στὸ νεῦ σου, γλυκές οἱ μαρφάτες τοῦ δάσκαλου καὶ τῆς δασκάλας
καὶ στὸ λαιψό σου, ὁ κόμπος τριχώς.)

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

Από το Φωτογραφικό Αρχείο
Αλεξιανού Αλεξοπούλου

Φωτ.: 17-2-1980

(...δρασκείζεις σήμερα την όντως τιμή σιδερένια του πόρτα και γυρίζεις μὲ τη θάλυψή του κάποια χρόνια πίσω. Χιλιάδες οι παιδιάστικες φωνές στ' αυτιά σου... χιλιάδες τὰ παιδιάστικα παιγνίδια στὰ μάτια σου... στὸ γεῦ σου, γλυκές οι μαρφές του δάσκαλου και τῆς δασκάλας και στὸ λαϊκό σου, ὁ κόμπος τριχώς.)

Η ΓΑΤ' ΔΟΥΡΙΤΣΑ ΜΑΣ

Τοῦ ΔΥΣΣΕΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ λέων καὶ μὰ τὴν Παναγίᾳ καμαρώνω . Θέλεις πιστεύεις θέλεις μὴ τὸ πιστεύεις . Λίγες κοτούλες, μὰ γουρούνα καὶ μὰ γκιδουρίτσα ἥτανε τὸ βιός μας.

Τὸ μεῖρο τετελέρε: τῆς μάνας μου καὶ ἡ δική μας ὀρφάνια ἥτανε ἡ σημιαδούρα τῆς μοίρας, ποὺ μᾶς σημιάδεψε καὶ μᾶς ἔριξε σὲ μὰ καλύβα νὰ πεθάνουμε . Τι τὰ θέλεις ὅμως ὁ Θεὸς εἶναι: μεγάλος . Έμεις δὲν πεθάναμε . ὅπως πολὺ θὰ τὸ θέλεις ἡ κυρά — μοίρα: τῆς ξεφύγαμε καὶ ζήσαμε . Μιὰ φορά τὸ θάλε κείγη πεισμα δέκα ἐμεῖς.

Βέβαια αὐτὸ τὸ «ἐλειεῖς» εἶναι: ὑπερβολή, γιατὶ ἐγὼ καὶ τὸ ἀδέρφια μου ἔμμαστε κουτσούδελα καὶ τὸν πόνο τῆς ὀρφάνικῆς δὲν τὸν πολυκαταλαβαίναμε . Ή μάνα μου ἥτανε ἐκείνη ποὺ σφιγγε τὸν πόνο στὴν καρδιὰ καὶ παρευότανε νὰ μᾶς προτίθει στὴ ζωή.

«Όλα τοῦτα μπορεῖ νὰ τὰ ξεχάσω καμιά φορά — λόγος τὸ φέρνει: — ὅμως τὴ γκιδουρίτσα μας ποτέ . » Ήτανε γιὰ μᾶς ἡ πηγή πλούτου . «Οπως ἀς ποῦμε γιὰ τὸν ἔφοπλιστὴ εἶναι τὰ καράδια του . Δεξὶ χέρι τῆς μάνας μου . Τὶ δουλειὰ ἥθελες καὶ νὰ μήν εἶναι παροῦσα . Θέλαιμε νὰ σπείρουμε: στὴ πρώτη γραμμὴ ἐκείνη . Τῆς φορτώναμε τὸ σπόρο, τὸ ἀλέτρι, τὸν καστίκιον καὶ ὅτι ἄλλο χρειαζόμενο γιὰ τὸ παραπάνω .

Ἐκείνος ποὺ λένε διώστου τοῦ γκιδουρίτσα καθιστὸ καὶ δὲ θέλει τίποτα ἄλλο, στὴ δική μας γκιδουρίτσα ἥτανε ἀγγωστό καὶ ἀσυμβίστατο μὲ τὸ χαραχτήρα της . Λέεις καὶ καταλάβαινε τὴ φτώχεια μας — τάρπιως καὶ δὲν ἔθλεπε — ἔθαξε τὰ δυνατά της νὰ προσφέρει: τὶς ὑπηρεσίες της μὲ τὸ παραπάνω .

Πρωὶ - πρωὶ — πάντα πρώτη καὶ ἀπὸ τὰ κοκοριὰ — φώναζε ἀπὸ τὸ κατώ: γὰ τὸ σημαθοῦμε . Καὶ ἀν καμιὰ φορὰ τὴν ἐπαιρύει ὁ ὕπνος καὶ σημανθάστε πρῶτοι ἐμεῖς, μόλις ἀνάδαιμε τὴ λάιπα, πεταγότανε ἀμέσως ἐπάνω . Καὶ εἴμαι σίγουρος πώς θὰ στενοχωρίσταν γιὰ τὴν καθυστέρηση .

Οέλαμε νὰ πάμε στὸ μύλο τὸ ἄλεσμα; τὴ γκιδουρίτσα μας εἰχαμε: νὰ φέρουμε ξύλα ἀπὸ τὸ λόγγο ἢ νερὸ ἀπὸ τὸ ποτάμι: πάλι: τὴ γκιδουρίτσα μας .

«Ἐνα κύργουστιάτικο κατακιεστήμερο, τὸ θυμάτια τὰ νάνια τώρα, γύριζα ἀπὸ τὸ πρῶτο μου ξενοδούλι . Εἶχα πάει κείνο τὸ καλοκαίρι: γὰ δουλέψω κανὰ μήνα ἔξω ἀπὸ τὴν Πάτρα: φτιάχναμε κάτι φράγματα σ' ἔνα ξεροπόταμο .

Τὴ ἀγωνία μου πότε νὰ φάσω στὸ καλύό: μας δὲν περιγράφεται . Ηγδαγα τὰ πουργάρια σὸν τρελλὸς καὶ σὲ πέτρα γ' ἀνατάνω δὲ σταυράτηρα πουθενά . Μονάχα μόλις ἔσανάνα στὰ Κοτρώνια — εἶχα μπει στὰ λημέρια μου . Καὶ δρῆκα τὸ μπάριπα . Βασίλη τοῦ Θύμου, ποὺ τίνηκε μάλιστα ἀχλάδα ἔκαστα καὶ ξαπόστατα .

Κάτω ἀπὸ τὴν ἀχλάδα τοῦ λεγκα τὰ νέα μου καὶ κείνος τὰ δικά του .

—Λοιπόν πῶς τὰ πέρασες μπαριπάκο; (ἔτοι μὲ φιλοξένους οἱ πιὸ πολλοὶ συγγενεῖς, γιατὶ ἔχω πάρει τὸ δνομικα τοῦ συγχωρειμένου τοῦ πατέρα μου) . Θὰ κουρεύστουνα σὰν πρώτη φορά ποὺ ξενοδούλευες, εἰς πάντως μάλιστα είσαι: μπράδος παΐδι μου!

—Καλὰ τὰ πέρασα, μπάριπα, δόξα σοι: ὁ Θεός! Έδω τὶ νέα; διλέπεις τὴ μάνα μου καμιαὶ φορά: τὶ κάνει;

—Καλὰ εἶναι καλά! Νά, χτές τέλειωσε καὶ τὸ ἀλινίσμα καὶ σήμερα κουβάλαγε τὸ ἀχερα στὸ καλύό: «Ἄμ» τὸ ἄλλο ποὺ γὰ τὸ λέων . Γιὰ κοίτα ποὺ πῆγα γ' ἀληθινόντων τὸ καλύτερο νέο! Δέν γέρω τὸ μαθεῖς.

—Ποῦ νὰ τὸ μάθω, ρὲ μπάριπα: τί ἔγινε;

—Γιὰ κοίτα ἀπὸ κάτω στὴν πουργάρια στὸ χωράφι σας . Βλέπεις ἔνα μουλάρι ποὺ σταλίζει: εἰς, εἶναι δικό σας . Βασταγούρικο φαίνεται: τώρα τὶ: θὰ δηγεῖς ὁ Θεός καὶ ἡ ψυχή του .

—Ναὶ σου λέω! τὸ ἀγόρασε χτές ἡ μάνα σου ἀπὸ τοὺς γύρφους .

«Ἐκεῖ ποὺ καθόμαστε στὸ ἀλώνι καὶ περιμέναμε γιὰ νὰ λιγνίσουμε τὸ γέννημα, περάσανε κάτι γύρτοι μὲ κάρποσα ζωγταγά . Τὰ φέρανε ἀπὸ δῶ, τὰ φέρανε ἀπὸ κεῖ καὶ στὸ τέλος τὰ καγούσανε καὶ κάνανε τράπιπα . Τούς ἔδωκε ἡ μάνα σου τὴ γκιδουρίτσα καὶ δυδ κατοστάρικα ἀπὸ πάνω καὶ πῆρε τὸ μουλαράκι . Νὰ σου πῶ καλά ἔκανε, μπέμπη μου .

«Ἐκείνος ποὺ χει πιὸ πολὺ τὴ φροντίδα της καὶ τὴν ἀγάπη της — δέσμοις δὲ θέλω νὰ τὸ πιστέψω — ἥτανε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου ὁ Χρῆστος . Οταν δὲ τὴ χρειαζόμαστε γιὰ δουλειά, τὴν ἐπαιρύει καὶ τὴν πήγαμε στὸ χωράφι μας στὸ κάιπο . Εἶχαμε ἔνα ποτιστικό χωραφάκι στὸ Λάδωνα, ὃσπου ἦρθε ἡ ΔΕΗ καὶ μᾶς τὸ πγίξε μὲ τὸ φράγμα της καὶ τὰ ἔκανε δλλ λίγη .

Χωνότανε ὁ Χρίστος μέσα στὶς ἀραιοσιτιές, ἔκο-
δε κορφάδες καὶ μουχρίσσα καὶ τῆς τὰ δίνε στὸ στό-
μα, μέχρι ποὺ καταλάθαινε πὼς δὲ θέλει ἄλλο. Τὰ
φόρτινε μετὰ ὅσο φυποροῦσε, γιὰ νὰ τὴς φί-
χνει καὶ τὴ νύχτα νὰ τρώει καὶ ξανάπαιργε τὸ δρό-
μο τῶν γυρισμοῦ γιασιάτος χαρά, ποὺ ἔθλεπε τὴ γα-
δουρίσσα του χορτασμένη.

Ἔφθε ὅμως ὁ καιρὸς ποὺ ὁ Χρίστος, ὅταν τέλειω-
σε τὸ δημιουρικό, ἀναγκάστηκε νὰ μᾶς φύγει. Τὸν πῆ-
ρε ἡ θειά μου ἡ Μαρία στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ πάει στὸ
γυμνάσιο κι ἔτσι ὁ ξενηγειός του ὑποχρέωσε ἐμένα
καὶ τὸν ἄλλο ἀδερφό μου τὸν Κώστα νὰ φροντίζουμε
τὴ γαϊδουρίσσα μας.

Τὸ καλοκαίρι, μόλις ὁ κόσμος τέλειωνε τὸ θέρο
στὰ γεννήματα κι ὁ τόπος δὲν ἀμποδιέτανε, τὴν ἀφί-
ναψε τὶς νύχτες ἐλεύθερη στὶς καλαμιές.

Δὲγ θὰ ξεχάσω ποτὲ μιὰ φορά ποὺ μὲ ἀρρώστηρε
καὶ ἤριουνα μονάχος μου στὸ σπίτι, γιατὶ ἡ μάνα μου
κι ὁ Κώστας λείπανε γιὰ ξενοδούλι.

“Ολη τὴ νύχτα καθέμουνα κοντά τῆς στὸ κατώ·
καὶ τῆς ἐπλενα τὴν πληγὴ μὲ ἔνδονέ, ποὺ τὸν ἀγόρα-
σα μὲ τρία αὐγά, θυμιστικά, διπὸ τὸ συγχωρεῖμένο τὸν
Μπαρμπαντιώνη τὸ Ντούσιο.

Μαζώχηγκα σὲ μάνι ἀκορι, του κατωγιού καὶ μὲ
πῆρε ὁ ὕπνος μὲ τὸν ἔνδονέ καὶ τὴ σουλφακιδόσκοντη
στὰ χέρια.

Τὸ πρώτο ποὺ ξύπνηρα ὅλεπι τὴ γαϊδουρίσσα μου
καὶ τράβαγε ἔνα χερόδολο σανὸ ἀπὸ τὸ παχνί. “Πταν
καλύτερα πέσῃ, εὐτυχία ἔνιωσα δὲν περιγράφεται.

Σιγὰ σιγὰ ἡ πληγὴ ἔκλεισε μέσπου ἔγινε κακά.
Στὸ διάστημα τῆς ἀρρώστιας τῆς κουβάλαχε νερὸ ἀ-
πὸ τὴν Κατσούρη, ζαλίζει καὶ τῆς ἔφερνα νὰ πιει.

Ἔφθε ὁ καιρὸς ποὺ πίγκαμε καὶ μεῖς στὸ γυμνά-
σιο μπροστά καὶ δῶ ἡ γαϊδουρίσσα. Πάνω τῆς φόρ-
τινε ἡ μάνα μου τὸ καρδέλι: τὸ φυτό, τὰ προσανά-
ματα καὶ τὶς σειρήνες γιὰ τὴ φωτιὰ καὶ τὰ κουβά-
λαχε στὴ Στρέζοδα νὰ πυρωθοῦμε τὸ χειμώνα.

“Ἄλλη φορά στὴ ξωῇ μου δὲν εἶχα καταπληγω-
θεὶ τόσο. Μὲ τὴ σκέψη, μονάχα, πώς πηγαίνοντας στὸ
καλύδι δὲ θά δροσικα τὴ γαϊδουρίσσα μου, μου ὑγό-
τανε νὰ τρελλαθῶ. Μὲ κοινέγχ πόδια καὶ μὲ μάτια
ποὺ δὲ διλέπανε μπροστά τους ἀπὸ τὸ καλάμια, πῆρα τὸ
δρόμο γιὰ τὸ καλύδι.

Πέρασα μπροστὰ ἀπὸ τὸ «Γύφτο» — δὲ μου ἡ φα-
γε τίποτα τὸ μουλαράκι — κι ἀπὸ περιέργεια τοῦ
ἔριξα μὲ ματιά. Μὲ κοιταξε κι αὐτὸ καὶ σὰν νὰ τοῦ
φάνηρα ἀνεπιθύμητος ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ συ-
νέχισε νὰ κοψιάται δρθιος.

Αἴγο ἀκόμα κι ἔφερα στὸ καλύδι. Βρήκα τὴ μά-

να μου νὰ ταΐζει τὶς κότες καὶ μόλις μὲ εἶδε ἡ κα-
κογοίρα τὰ παράτηρε ὅλα κι ἔτερες νὰ μὲ πάρει στὴν
ἀγκαλιά της.

“Ούμως ἔγώ — συγχώρει μανούλα μου — δέο
καὶ γά τιθελα γὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά τῆς δὲν τὸ ἀκ-
να. ”Οχι, πὼς δὲν τιθελα, μὰ τὸ κακό ποὺ μου γέ-
κάνει ήταν τόσο διαρύ καὶ μου ὥρθε τόσο ἀγκαπάντεχα
ποὺ ἡ ακριδιά μου εἶχε γίνει πρύτανη σὰν πέτρα.

Ἐκείνα πού μου ἦταν γὰ κάνω τὴν δάλω τὰ
κλάματα καὶ μὲ λυγμούς γὰ τὴ ρωτάω:

—Γιατί, σὲ μάνα, μᾶς τὸ ἀκαγει αὐτό; γιατί πού-
ληρες τὴ γαϊδουρίσσα μας; μᾶς ρώτηρες ἐμπλεῖς; καὶ
διώστου τὸ κλάμα γὰ πργαίνει κορδύμηλο.

Τι τὰ θειά καὶ τὰ λεγκα τοῦτα; Μόλις τῆς εἰπα
τοῦτα τὰ λόγια ἀρχίσε καὶ κείνη γὰ κλαίει καὶ γά
μη σταγιατάσι.

—“Ελλα κάτσα, παιδάκι μου, πρώτα γὰ ξανασά-
νεις λιγούλι κι ὕστερα θὰ στὰ μολογγήσω σῆλα· τότε
θὰ ιδεῖς πώς θὰ μὲ περιπάτεις.

Σκούπισε τὰ μάτια τῆς μὲ τὴν ἀκρη τοῦ μαύρου
μαντηλιού, πήρε μὰ δαθία ἀνάτα καὶ συνέχισε:
«Παιδάκι μου, δεκαπέντε χρόνια τώρα ἀπὸ τότε ποὺ
γάληρα ὁ πατέρας του δὲν ἔπειψε σῆτε στιγμὴ γά
δουλεύω μὲ τὸν κατηπλού πίσω ἀπὸ τὸ λευκάρι τοῦ κα-
θένα καὶ γά τοῦ θερέτρου, γιὰ γά μᾶς φέρουν τὰ ἔδα τους
γά σπειρουμε καὶ γά ἀλιωνίσουμε καὶ μεῖς δυὸ κλιωγιά
γένηρια. Εἶπα καὶ γά γὰ διατάνω, παιδάκι μου, λι-
γούλι· γι’ αὐτὸ ἔδωκε τὴ γαϊδουρίσσα μας καὶ πῆρα
τὸ μουλάρι. Μπάτε καὶ λέες πὼς δὲ στενογιωργήθηκα καὶ
δὲν ἔκλαψα·».

Τοῦτα τὰ λόγια ἴστην ἀρκετὰ γά μου κρύψουν τὸν
πόνο καὶ γά μὲ κάνουν γά διλλάξω γνώμην. Μόλις δρό-
σισε τὸ ἀπογευματάκι πήρα γά φέρω τὸ «Γύφτο» ἀπὸ
τὴν πουργάρα ποὺ τὸν εἶχα ἀφίσει τὸ μεσημέρι. Εἰ-
χανε περάσει τόσες ὥρες καὶ δῆμα δὲν εἶχε διλλάξει·
στεκάστηκε στὴν ἔδικη θέση. Μήγ τὰ πολύλογω τὸ μου-
λάρι δὲν ἤτανε σότε δὲν μποροῦσε γά πάρει τὰ πόδια
του. “Οταν τὸ ἀγόρασε ἡ μάνα μου φαινόταν ἀγήτος
περιγράφων, γιατὶ τὸ νέφτι διλέπεις, ποὺ τοῦ εἶχαν δά-
λει σὲ γύφτοι, τὸ ἀκαγει γά φαίνεται παλικάρι. Μόλις
δημιού τὸν πέρασε τὸ τσούζικο φάνηρε ἡ παλικαριστύ-
νη του.

Τέλος πάντων κείνο ποὺ θίθελε ἡ μάνα μου γά πε-
τύχει δὲν τὸ πέτυχε· ξανάσαρια ἀπὸ τὸ «Γύφτο» δὲν
εἶδε. Χρόνι δὲν ἔκλεισε καὶ μᾶς φύσηρε ὁ δόλιος.
Πάει ὁ «Γύφτος» πάει καὶ ἡ γαϊδουρίσσα!!

Ἐχουνε περάσει τόσα χρόνια ἀπὸ τότε κι ὅταν
διλέπω γύφτο γά περγάδει καμιά φορά ἀπὸ μπροστά
μου, σέρνοντας ξοπίσω του μουλάρια καὶ γαϊδουρίσσα.

μισού σφίγγεται ή καρδιά μου και πάει νὰ πετάξει.. Νομίζω πώς θὰ ίδω τη γαλδονήσα μου ν' ἀκολουθήσει παραπονημένη. "Αχ και νὰ την έβλεπα και τι; δὲν θὰ δίνα νὰ την ξαναπάρω πίσω!

"Ο πατριώτης μας Δυσσέας Κωνσταντιγόπουλος στὸ πανελλήνιο διαγωνισμὸ δηγρίματος 1979, που προκήρυξε ὁ Σύνδεσμος Φιλίας «ΕΛΛΑΣ — ΚΥΠΡΟΣ», δρασεύτηκε ἀπὸ τοὺς πρώ-

τους. Τὸ διαγωνισμὸ ἀθλοθέτηρε τὸ Ἐμπορικὸ καὶ Βιομηχανικὸ Ἐπιμελητήριο Θεσσαλογίκης.
"Απὸ τὴ Σύνταξη.

"Αναδημοσίευση ἀπὸ τὸ περισσότερο «λάσκοβα»
τοῦ Σ) γου ΜΥΤΔΑΛΙΩΤΩΝ (ΓΛΑΝΙΤΣΙΩΤΩΝ)
(Τεῦχος 6, Ἀπρίλιος 1980)

ΣΚΟΡΠΙΣΜΕΝΑ ΔΩ ΚΑΙ ΚΕΙ

Μαγούλιανα τῇ 10 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1900
Φίλτατε Συμπατριώτα

Μετὰ χαρᾶς Σᾶς ἀναγγέλλοιμεν, ὅτι ἐν τῇ ιδιαιτέρᾳ Τιμῶν πατρίδι, τὰ Μαγούλιανα, συγέστη δὲ τῆς ὑπὸ ἀριθ. καὶ ἀπὸ θυρὶς Αὐγούστου ἐτοῦς συιδολαιογραφικῆς πράξεως «Κοινότης Μαγουλιάνων» μὲ ἐπιτροπὴν τὰ κάτωθι ὑπογεγραμμένα μιέλγη.

"Ο Τόπος τῆς γεννήσεως Σας, εἰς τὸν διποίον τὸ πρῶτον σᾶς ἔθεριμαγε τὸ γλυκὺν τοῦ ἡλίου φῶς, ποὺ ἡ ιωροδόλος ἐλάτη καὶ τὰ κυρυτάλλινα νερά, τὸ δροσερὸ ἀγέροι τοῦ δουνοῦ καὶ τὴ ζωή, ἡ χάρις καὶ ἡ εὐημορφία καὶ ὅλα τὰ ὅλλα παρόμιοια καρίσιματα τῆς φύσεως, τὰ δόποια σᾶς ἐνεδυνάμωσαν τὸν θραχίονα δὲ τὴν ἔντιμον ἐργασίαν, καὶ σᾶς ἐνίσχυσαν τὴν γοῦν ἵνα προκόπτητε εἰς τὸν ἄγρων τοῦ κόσμου, δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι, ὑπὸ τὸν ὥρατον οὐρανόν μας, θὰ είναι πάντοτε, κτῆμα μας ἀναφαίρετον.

"Αλλ' ἡ φύσις μόνη δὲν ἀρκεῖ*. Οἱ δρόμοι μας, εἰνε ἑλεσινοί, ἡ κορφαὶ τῶν Μαγουλιάνων καὶ τοῦ κάστρου, ὃν σκοποῦμεν τὴν ἀναδάστωσιν εἰνε φαλακραῖσι, δηισάζουν ὥρατον λεδέντηρη ποὺ τοῦ πεσαγ τὰ μαλλιά. Τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ μας κτῆμα τῆς κοινότητος, ἔνθι μέχρι πέρυσιν ἦτο Ελργοδικεῖον καὶ Δημαρχεῖον, καταπεσὸν ὑπὸ τῷν χιόνων χρήζει: ἐκ θειελίων ἀνοικοδομήσεως καὶ μεταβολῆς, ὡς σκοποῦμεν, εἰς ωραῖον καφφενεῖον καὶ Ελργοδικεῖον, ἐνοικιαζούμενων ἐν δημιουρασίᾳ ἐπ' ὀνόματι τῆς κοινότητος: δενδροστοιχίαι, τὰς δόποιας βλέποιμεν ἀλλαχοῦ, δὲν ὑπάρχουν.

Φιλόπατροι Συμπατριώτα,

"Ἐχομεν τὴν φυχικὴν δύναμιν ἵνα ἐργασθῶμεν παντὶ σθένει, ὅπως καταστήσωμεν τὰ Μαγούλιανα, Ἐλδετικήν κωμίδοιν, προσελκύοντες τοὺς ἔγειρους καὶ καθιστῶντες τὴν διαιρούντα μας ὥρατορεαν καὶ εὐγενεστέραν, ἵνα μὴ τὴ ζωή μας εἴνε κατάρα ἀλλ' εὐ-

τυχία πρὸς δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τοῦ Θεοῦ.

"Ο Κολοκοστρώνης ἔλεγε «Προσευχὴ καὶ Πέτραις» Ἡ προσευχὴ ὑπάρχει, διώσατέ μας σεῖς οἱ ἐν τῇ ξένῃ τοῦ τιμίου ἰδρυτοῦ τὰς κερδαίνοντες. .. .σατέ μας τῆς πέτραις δογμήσατέ μας, καὶ ἀφίσατέ μας ἐλευθέρους νὰ κάμιωμεν γῆμεις ὅ,τι γνωρίζομεν ὡς ὥραιότερον καὶ ἀναγκαῖότερον.

"Μὴ μᾶς ἐπιβάλλητε γὰρ κάμιωμεν τοῦτο ἢ ἔκεινο. "Λγ ἔχητε πεποιθηριγν εἰς τὸν γκρακτήρα σας, δώσατε μας ἐλευθερίαν, καὶ σᾶς ὑποσχόμεθα, ὅτι διαν μὲ τὴν δογμήσαν τοῦ Θεοῦ ἐπανέλθητε εἰς τὴν ἀγαπητήν Πατρίδα, θὰ σᾶς ἐναγκαλίσθη κατη ώραιότερα, εὐγενεστέρα καὶ γλυκοτέρα.

"Περάνοντες ἀναψιωνοδιηρεύετε γένενο, τὸ δόποιον εἶπεν ὁ φιλόσοφος Σωκράτης. «Τὸ ὥραιότερον, τὸ τιμώτερον, τὸ εὐγενέστερον, τὸ ὑψηλότερον, είναι: ἡ γλυκυτάτη Πατρίς.»

"Πᾶσα ἐπιτολὴ ἀπευθύνεται: πρὸς τὸν κ. Κωνστ. Μασούραν ἀντιπρόσδοτον τῆς κοινότητος, πᾶσα δὲ χρηματικὴ συνδρομὴ πρὸς τὸν ταμίαν κατῆς κ. Πάνον Παπακονδύληγν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Κωνστ. Μασούρας

ΤΑ ΜΕΛΗ

Πάνος Παπακονδύλης

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

* Λπὸ τὴν ἴδιωτικὴν συλλογὴ¹
Τάκη Ι. Δημητρακόπουλου.

Ἀριθ 1

Τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον Μυλάσοτος, συγκείμενον ἀπὸ τὸν Πρόεδρον κατοῦ καὶ τῷν κάτωθι μελῶν Συνελθὸν ἐκτάκτως εἰς συγεδρίασιν εἰς τὸ ἐν Μαγου-

λιάνοις δημιαρχιακόν κατάστημα σήμερον τὴν 9ην του μηνής Φεβρουαρίου του 1910 ἔτους, ἡμέραν Τρίτην καὶ ώραν 9ην Η.Μ. παρουσίᾳ καὶ του Δημάρχου Μυλάσυτος Κ. Γ. Γόντικα προτείγαντος ὡς ἀντικείμενογ συνεδριάσεως, τὴν σύστασιν ἐν Ἀθήναις Ἐπιτροπῆς ἐκ δημιοτῶν, ἡτις θέλει ἀντιπροσωπεύει τὸν Δῆμον ὅπου δεῖ, πρὸς ἐπανόρθωσιν του προσγενηθέντος εἰς τὸν τόπον μας ἀδικήματος ὡς ἐκ τῆς καταργήσεως του Εἰρηνοδικείου μας συστήσαντος καὶ εἰπόντος τὰ ἀκόλουθα*

«Ἐκάλεσα ὑμᾶς κ. σύμβουλοι διὰ τοῦ κ. Προέδρου ὑμῶν ἔκτάκτως κατόπιν του προχθές Κυριακήν λαζαντος χώραν παγδήμου συλλαλητηρίου, ὅπως διὰ πράξεως σας, διορίσογετε ἐπιτροπὴν ἐκ δημιοτῶν μας κατοικούτων ἐν Ἀθήναις, ἐξουσιοδοτοῦντες αὐτὴν ὅπως ἐνεργήσῃ παρὰ τῷ Σεδαστῷ ἡμιών "Αγακτί, τῇ Σεδαστῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, τῇ Σεδαστῇ Κυθερνήσει" τῇ συσταθείσῃ ἐπίτηρδες μεγάλη ἐπιτροπὴ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν καταργηθέντων Εἰρηνοδικείων καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ δεῖ καὶ ἐπανορθωθῆ τὸ προξενηθὲν μέγα κακὸν εἰς τὸν τόπον μας, λόγῳ τῆς ἀδίκου καὶ ὅλως ἀδικαιολογήτου καταργήσεως του Εἰρηνοδικείου μας «Κλείτορος Μυλάσυτος» ἐκδίδοντος πλέον τῶν 500 πολιτικῶν καὶ πλέον τῶν 1500 ποινικῶν ἀποφάσεων ἐτριώς, συσταθείσεος ἀλια τῇ ἀνεξαρτησίᾳ του "Εθνους" μας, κατοικουμένου καὶ κεντρικένου του τόπου μας ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ ἦτοι, συγχοινωνίαν δι' ἀμαξιωτῆς ὁδοῦ, εἶναι κέντρον τῶν ὅμιδρων Δῆμων Κλείτορος καὶ Νυμφασίας ἀπέχοντος του ἀπωτέρου χωρίου του Δήμου Κλείτορος. τῶν Μαγουλάνων πρωτευούσης του Δήμου μας, ὃς περισσότερον τῶν τριῶν ὥρων, ὅμοιώς καὶ του ἀπωτέρου χωρίου του Δήμου Νυμφασίας, ὃς πλέον τῶν τριῶν ὥρων, ἐνῷ γέ, νέα ἔδρα ἦτας προσδιωρίσθη, διὰ τῆς ἐσχάτως ἐκδοθείσης ἀποφάσεως του Ἀγωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου Βυτίνα, εἶναι τὸ ἀπωτέρον ὅλων τῶν κατοικουμένων χωρίων τῆς περιφερείας μας, ἀπέχοντος του ἀπωτέρου χωρίου πλέον τῶν 7 1) 2 ὥρων, σὺ μὴ, ἀλλὰ καὶ λόγῳ του ἐλαχίστου ἀριθμοῦ τῶν ἀποφάσεων του Εἰρηνοδικείου Νυμφασίας, μὴ ὑπερβαίνοντας τὰς ἑκατὸν ἑτηρίων, ἀποδεικνύει ὅτι οἱ πυκνῆς κατωκτιμένοι Δῆμοι Κλείτορος καὶ Μυλάσυτος, προσφανῶς ἀδικήθησαν, πληρώσαντες χάριν μόνον τῆς μητρίτης τῶν καλῶν τάκην τῆς Βυτίνης ἀειμνήστων Παπακρητικούσιους καὶ Οἰκονομίδου, τὴν παγετελή

καταστροφήν των, ἐνῷ κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην, τὴν μητρίτην τῶν προσαναφερθέντων τάκην τῆς Βυτίνης, ἔδει νὰ τὴν τιμήσῃ ἀλλως τὸ Ἀγωτάτον Συμβούλιον καὶ οὐχὶ διὰ τῆς παντελούς καταστροφῆς δύο πυκνῶς κατοικουμένων Δήμων καὶ ἐγαντίον του Νόμου, περὶ καταργήσεως τῶν Εἰρηνοδικείων, ὅστις ἐφιφίσθη χάριν οἰκονομῶν, χάριν καλλιτέρας δικαιοισύνης τῶν πολιτῶν, πρὸς ἔξυπηρέτησιν τοῦ διαρέος φορολογουμένου λαοῦ καὶ οὐχὶ χάριν ἐξυπηρετήσεων προσωπικῶν, ἀλλως, τὸ Εἰρηνοδικείον Νυμφασίας, συγέστη χάριν πολυτελείας κατὰ τὸ 1886 ἐνῷ τὸ ἥμετερον ὅπερ συγέστη, εἰς πράξιν, ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας του "Εθνους" μας, συμπεριελαμβανεῖ ὅχι μόνον τὴν Νυμφασίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ Λαγκάδια μὲν ἔδρα τὰ Μαγούλιανα.

Κύριος: Σύμβουλοι,

«Ο Νομοταγῆς λαός του Δήμου μας, ὁ πλειστερον ἀπὸ κάτιε ἄλλον ἀδικηθεῖς, δὲν παρηκολούθησε οὔτε συνειρείσθη τὰς οἰασθήποτε ἐκγόμιους ἐνεργείας τῶν ἄλλων μερῶν, καίτοι πραγμῆς διὰ τῆς καταργήσεως του Εἰρηνοδικείου του διέπει πασιφανῆ τὴν καταστροφήν του τόπου του πεποιθός ἦδη, ὅτι τὸ δίκαιόν του είναι μέγα καὶ ὡς τοιούτον θ' ἀναγνωρισθῆ γενν παρὰ τῆς πολιτείας, μὲν ἐνέτειλλε ἵνα ὑποδειξεῖν ὃντις μέλη τῆς ἐπιτροπῆς τούς ἐν Ἀθήναις ἀξιοτίκους συμπολίτας μας κ.κ. Θεόδωρον Μαριολόπουλον, δικηγόρον, Ἀνδρέαν Μαριολόπουλον, δικηγόρον, Δ. Γ. Κοσμόπουλον, ἀξιωματίκον του πεζικοῦ καὶ Παναγ. Θανόπουλον ἔμπορον.»

Τὸ Συμβούλιον ἀκούσαν μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὰ ὑπὸ του κ. Δημάρχου λεχθέντα,

«Ἀποφαίνεται Ὁμισθώνως

Διορίζει ἐπιτροπὴν τοὺς ἐν Ἀθήναις συμπολίτας κ. κ. Θεόδωρον Μαριολόπουλον, Ἀνδρέαν Μαριολόπουλον, δικηγόρους. Δημ. Γ. Κοσμόπουλον ἀξιωματίκον του πεζικοῦ καὶ Παναγ. Θανόπουλον "Εμπόρον καὶ ἔσουσιοδοτεῖ ὅπως ἀπὸ κοινοῦ παρουσιασθῶσι παρὰ τῷ Σεδαστῷ ἡμένῃ "Αγακτί, τῇ Σεδαστῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, τῇ Σεδαστῇ Κυθερνήσει καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ κατέτη, γοιμέσει ὅτι πρέπει καὶ ἐκφράσει εὐχὴν ἥμιτον καὶ σύμπαντος του λαοῦ του Δήμου Μυλάσυτος καὶ ἐπανορθωθῆ τὸ προσγενηθὲν εἰς τὸν τόπον μέγα ἀδικημάτιον, διὰ τῆς ὅλως ἀδικαιολογήτου καταργήσεως του Εἰρηνοδικείου μας «Κλείτορος — Μυλάσυτος» διατηρηθῆ δὲ τοῦτο, μὲν μόνιμον ἔδραν τὰ Μαγούλιανα, δι-

ούς δικαιους και ισχυρούς λόγους προσαγαφέρει: ο κύριος Δήμαρχος.

Παρακαλεί τὸν κύριον Δήμαρχον γὰρ διαδιστάσει ἀντίγραφον τοῦ παρόντος εἰς ἓνα ἔκαστον τῶν Μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐγένετο καὶ ὑπεγράφη ἐν Μαγουλάνοις αὐθημερὸν.

Ο Πρόεδρος

Τὰ μέλη

Κωνστ. Δ. Γόντικας

Γ. Καρπακλῆς

Φ. Καρυώρης

Κ. Λαμπούσης

Γ. Δημάρχος

Χ. Χρηστόπουλος

Γ. Χριστοδουλόπουλος

"Οτι ἀκριβέστερος ἀντίγραφον

Μαγουλάνα 10 Φεβρουαρίου 1910

Ο Δήμαρχος Μυλάνοτος

Κ. Γόντικας

* Λπό τὴν Ἰδιωτικὴν συλλογὴν

Αἰμιλιανοῦ Κ. Ἀλεξιπούλου

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25.11.1953

Πρὸς

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον

Μαγουλάνων

(διὰ τοῦ κ. Προέδρου αὐτοῦ)

καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τοὺς κατοίκους

Μαγουλάνων.

Κύριε Πρόεδρε καὶ κύριοι: σύμβουλοι,
Πρὸς τοὺς, ἐλαχίστους, καιροῦ ἀπεδίωσεν ἐν Ἀχαρναῖς ἀφανῆς καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Ἀττικὴν γῆν ἔνας ἀπλοῦς μὲν συμπολίτης σας, ἀλλὰ μέγας "Ελλην, δι' ὃν, ὡς καὶ διὰ τὸν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀποδιώσαντα ἔτερον ἀδελφὸν του ἀείμνηστον Κοσμικὸν, πρέπει ἡ Κοινότης σας, τὰ Μαγουλάνα, νὰ εἴναι ὑπερήφανος, διότι τὸ χωρὶς αὐτὸν ἐξέθρεψε τοιούτους σπανίους ἄνδρας. "Εσχον τὴν τιμὴν καὶ τὴν τύχην νὰ συγδεθῶ μετ' αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ εἴμαι εἰς θέσιν περισσότερον παντὸς "Ελληνος νὰ γνωρίζω τὴν ἀφθαστον τούτων ἀξίαν*

"Ἐξεπλήσσωσα πρὸς τὸν ἀείμνηστον Κοσμικὸν ἔνα Τερόν μου καθῆκον ἐξάρας διὰ δύο μου λόγων (ἐπι-μηνημοσύνου καὶ ἐπικηδείου) τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ. Δὲν γρύπχησα δύμας λόγωφ ἀγγοίας τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Δημητρίου Κοσμιπούλου οὐ μόνον νὰ ἐξάρω τὸ ἐξαίρετον αὐτοῦ ἔργον, ἀλλ' οὕτε καὶ νὰ παραστῶ εἰς τὴν κηδείαν του.

Τὸ Μέγα τοῦτο κενὸν ἔρχεται: ἐν μέρει νὰ ἀγαπητηρώσῃ, ἢ παροῦσα, τὴν δρᾶσιν ἀπευθύνω εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς γενέτειράς του, ἀφοῦ ἄλλους στενοὺς συγγενεῖς δὲν κατέλιπεν δημιουρός του.

"Ισως νὰ μὴ γνωρίζουν, ἢ μᾶλλον ἀσφαλῶς, οἱ πλειστοὶ τῶν Ἐλλήνων, ὅτι: ὁ Δημιτρίος Κοσμόπου-
λειος σέ μέσα του ὀλόκληρου τὴν Ἐλλάδα" ἀσφαλῶς εἶναι: ἐπικεφαλῆς τῶν τοιούτων ἀξίων Ἐλλήνων: εἰ-
να: η ζωὴ του συνδεδειγόντη μὲν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν
του ἔθνους τῆς τελευταίας πεντηρονταετίας: ὑπῆρξε
φυσιογνωμία φωτεινή, μὴ δυναμιένη νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸν
στενὸν τοῦτον χώρον.

Συνήθως, ἐν Ἐλλάδι: ιδίως, ἡ ἀξία τῶν μεγάλων
ἀγδρῶν ἀναγνωρίζεται μετὰ θάνατου: διότι: εἴτε ἡ με-
τριοφροσύνη τῶν μεγάλων, εἴτε ἡ ἀγνοια τῶν πολλῶν,
εἴτε αἱ μικρότερες καὶ αἱ ταπειγότερες δὲν ἐπιτρέ-
πουν τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν ἀγαγνώρισιν τῶν λαμ-
πρῶν ἀτέρων καὶ τῶν ἐπιφανῶν φυσιογνωμιῶν.

Τὰ Μαγουλάνα ἔστω καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ
περιφραγῆς τέκνου των δέσου γὰρ είναι ὑπερήφανα.

"Ἐγώ δὲ ιερὸν καθῆκον ἐκπληρῶν χαράσσω τὰς
ὅλιγας ταύτας ταπεινὰς γραιαιάς εἰς αἰώνιον μηγμό-
συνον τοῦ Μεγάλου Ἐλληνος Κοσμιπούλου καὶ μεθ'
ὑπερηφρανείς τοιούτων διότι: δὲν ὑπῆρξε ως πρὸς τοῦτο
ἐπιληφθεύς, ἀλλ' ἀναγνώρισα, διεκόρυξα καὶ διεκοι-
νωσα ἐπὶ σειρὰν δεκαετριδῶν τὴν Ἰστορικὴν δρᾶσιν
καὶ τὴν ἐθνικὴν συμβολὴν καὶ τὴν σπανίαν ἀξίαν Ἐ-
κείνου, τὸν δρᾶσιν πρὸ δηλόγου εἰς ἀπέριττον τάφον ἐ-
δέχθη ἡ φιλόξενος Ἀττικὴ γῆ.

Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ Μεγάλου τέκνου τῶν Μαγου-
λάνων Δ. Κοσμιπούλου!

Μετ' ἔξαιρέτου τιμῆς καὶ συντετριμμένης καρδίας.

Παγαγιώτης Παλούκος

Καθηγητής

Ζαχαρίσσα 4 Ἀθῆνα.

* Λπό τὴν Ἰδιωτικὴν συλλογὴν
Αἰμιλιανοῦ Κ. Ἀλεξιπούλου

Αναγνώστης

Ποτέ ναι παρεί ποτέ τό δόξο μου σπουδή,
καὶ να λογάρισμον οὐδὲ οὐ, καὶ ναλί δέην να γν.

Ἐγε, σπουδή, ταύτων εἰς ποτὲ να τάπει τοῖρα,
να ταῦτα ἐσάντε τὰ δύοντα, τὸ παθόποιον αἶσα.

Ενī ποτὲ πεντηναυτεῖ χωρὶς τὸν Μαγνησίαν,
τούτη τὸν γανόστοντον, τὸν τιμῶνταν τὸν οὐαλαρών.

Να τάπει τὸν Κορροφύρια, τὸν βάρια τὸν Νεύριον,
Εισάτε εἰνī τὸν Αγιοθάνατον τὸν Παραγγελμένον ζπιαν.

Σὲ τὸν Ηροόπολην τὸν ιππό τοῦ τούτα τελεῖον,
Τίμα τὸν Αιλογνύα τὸν τούτον οὐαπα ναίν.

Σὲ τὸν Καρνατοῖς τὸν Νιόλερνα, εισάρω τὸν Μαδαρά,
Τίμητον τούτους πορνοὺς ναι τίνι ποντονί αὐλάπα.

Τὸν παστρό ναι τὸν πορνεῖς ναι τὸν Τσεργαρία,
Τοῦτον περνούσαμε γαζοῖς τὰ μέσα τὰ ποιραρία.

Τὰ τραγαία ναι τὸν βενιαλίης, τοῦ πατέρος πορρό τούτο,
ὅπον ταυτοῖς περνούσαμε γαζοῖς μεγάρο ποτό.

Τοῦτο ναι τοῦτο ταύροντες αἴρειν τὰ δάσην,
Τοῦτο τοῦτο μάδε ἀνδριώτος αἴρειν τὰ τραβήν.

Να τοῦτον τερό τὸν Ερινα ναι τὸν Καζαναρία,
τὸν γαστρί, τὸν Δερβίον τούτον να ταύρος κυρία

οτα' έχετα

Να τοῦτον τερό τὸν πῆλα, τὸν αρδαλένα.

Να τοῦτον τὸν διάβολον τούτον ναι οὖτα τὰ βολανία

Τούτο τούτον τοῦτον ταύρας τὰ πατέρα μας γρόνια,
τὰ δάσην τύρα τεράστια μα... σγάμα τὰ γαζοῖς.

— O — O —

* Λιγότερο πολύτιμη του Στρατηγού Δημητρίου Κοριβπούλου
Στάλθηκε στη Σ.Ε. από την συγχειρίαν Νίνης Κοσιάθελη.

ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ

ΣΤΟ δρόμο Τριπόλεως — Δημητράγης, άφου περάσουμε τη Βυτίνα και ακριθώς άπεγναντι: άπό τὸ χῶρο, ποὺ στήθηκε ἡ προτομὴ τοῦ Μητρόπουλου και ποὺ δρίσκεται και τὸ νέο MOTEL. Μαγουλιάγων, θλέπουμε στὰ δεξιά μιας ψηλά, ἔνα χωριούδακι σὰν «ἀετοφωλιά». Είναι τὰ ώραια και ιστορικά Μαγούλιανα ἔνα γραφικό και γιορτινό άπὸ ιστορία χωριό, μὲ περίου 500 σήμερα κατοίκους κτισμένο ἀμφιθεατρικὰ στὴ μεσημβρινὴ πλευρὰ τοῦ οἴρους Λαργυροκάστρου, σὲ ὑψόμετρο 1350 περίου μέτρων, τὸ ὑψηλότερο ἀπὸ τὰ μινιμά κατοικούμενα χωριά τῆς Πελοποννήσου*.

Τὰ Μαγούλιανα πολλές φορές θὰ τὰ συναντήσουμε στοὺς ιστορικούς τῆς Ἐπαγαστάσεως τοῦ 1821 και μᾶλιστα στὸ Φωτάκι, τοῦ ὄποιου ὑπόρχεαν και ἡ ίδιαιτέρα πατρίδα. Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς Ἐπαγαστάσεως πολὺ συνεισέφεραν κι' αὐτά, ὅπως και διόλκηρη ἡ λαρκαδία, σὲ χίρια και σὲ χρῆμα.

Ἄπὸ κάτω ἀπὸ τὴν πλατεῖα ὑπάρχει: ἡ θολωτὴ θύρη τοῦ χωριοῦ μὲ τοὺς πολλοὺς κρουνούς της, μὲ τὸ κρύο και γάργαρο νερό της, ποὺ ἀλλοτε χρυσήμενε και γὰρ ἐντευκτήριο ἀκόμη, τῶν νοικουράδων τοῦ χωριοῦ. Άπὸ πέρυσι θύρας, δλο τὸ χωριό ὑδρεύεται: ἀπὸ τὰ μικρήσι τὰ λιγράτηρας νερά τῆς Κορφοεξιλίας. Λέιστρημείωτη, ἐπίσης εἶναι: ἀπὸ πέρυσι και ἡ πρόσδοση τοῦ χωριοῦ ὡς πρός τὸν πλήρη κοινωνικὸ και ίδιωτικὸ ἥλεκτροφωτισμό του, ποὺ μαζὶ μὲ τὰ κοινωνικὰ «τόξα» παρατίθεται: ἀπὸ μικρούς λαζαρέρδο γυντερίνο Ήέμια.

Τὰ πολλὰ ἀρχοντικὰ διώροφα και τριώροφα σπί-

τολιστικένους ἔξοδοτες, κάνουν ἐπίσης ἐπιύπωση, στὸν ἐπισκέπτη. Μέσα σ' αὐτὰ εἰδαν τὸ φῶς γνωστὲς οἰκογένειες, ὅπως τῶν Μπούκουρα, Οίκουρησι, Μαριολαπούλου, Ζουβέλου, Γόντικα κλπ., αὐτὰ δὲ καθὼς και οἱ τρεῖς τωδόμενες ἀκόμη ώραιες ἐκκληγρίες, μαρτυροῦν τὴν πρὸ τοῦ 1900 μεγάλη ἀκριὴ και ἀρχοντικὰ τοῦ χωριοῦ. Σὲ μὰ ἀπὸ αὐτές τις ἐκκληγρίες, στὴν Ηαναγία, ὁ ἐπισκέπτης θὰ θυμιάσῃ και τὸ ἀπὸ καρυδιὰ εἰκονοστάσιο, ἀριστούργημα ἔνλογλυπτικῆς τέχνης, ποὺ τὸ ταῖρι του ὑπάρχει μονάχα στὸ Γαλαξεῖδι. Γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ εἰκονοστασίου αὐτοῦ ἡ παράδοση, λέει: ὅτι ἐργάστηκε ἔνας μοναχὸς τοῦ Λαζαρίου "Ορους, ἀριστος ἐνδογάλυπτης, μὲ δύο δογματίς, ἐπὶ ἐγγέα ἔτη".

Άπὸ ἀπόψεως φυσικῆς διμορφικῆς και τουριστικῶν

προσόντων, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι: ἡ μητέρα φύσις ἐπλούτισε προνομιακὰ τὸ χωριό αὐτό.

Ἡ θέσις του, στὸ κέντρο τῆς Ηελοποννήσου, τὸ οὐρανιερό του, ὁ μετριμόριον προσανατολισμὸς του, τὸ ἔγχρο του κληρικα, ὁ εὐρύτατος ὀρίζων του μὲ κάτω ἀριστερὰ τὸ λεκανοπέδαιο τῆς Βυτίνας και ψηλότερα τὸ κατάφυτο Μαγναλός και τὰ δουνά τῆς Αλωνισταινας, μὲ ἀπέγναντι και δεξιώτερά του τὸ ὄρος Μαδάρα, τὰ πρός Δυτικὰς και Βορράν πληγίσια ώραια ἀμυγῆ δάση, ἐλάτης τῆς Κορφοεξιλίας και Λαργυροκάστρου, μὲ τὶς ποιητικές δρυσούδεις τους και μὲ τὰ κρῦα και γάργαρα νερά τους, δπως τοῦ Φασογεριοῦ και τῆς Λαγίας Ἐλεούσης, μὲ τὶς ιστορικές σπηλαίες τους, οἱ γραφικές τέλος δουνοχορυφές του, δπως τοῦ Λαγίου Γεωργίου μὲ τὰ ἐρείπια μεσαιωνικοῦ φρουρίου (τόπος παραθερισμοῦ κατὰ τὸν μεσαίωνα τῆς θαρώνης τῆς Λακοδελης) ἀπὸ δηπου διέπει: κανεὶς τρεῖς ἐπαρχίες, κάνουν τὸν ἐπισκέπτη γὰρ γοιώθη ὅτι δρίσκεται πραγματικὰ «κοντὰ στὸ Θεό».

"Ολα αὐτὰ τὰ φυσικὰ τουριστικὰ προσόντα τοῦ χωριοῦ μαζὶ μὲ τὴν κατὰ 9 περίπου διαθήσιον διαφορὰ θερμοκρασίας του ἀπὸ αὐτὴ τῶν Λαθηρών, τὴν ἀπόλυτη γκλήνη, τὴν συγκοινωνία του μὲ τὴν Τρίπολη, και τὴν ἔργωτη, εὐγένεια τῶν κατοίκων του, θὰ μποροῦσεν, χωρὶς αὐτοβούλια, νὰ τοῦ ξαγαδώσουν τὴν ἀντάξια θέση του μεταξύ τῶν καλυτέρων τουριστικῶν κέντρων τῆς Ελλάδος μιας, θέσι: ποὺ εἶχε καταλάβει: δικαιωματικὰ κατὰ τὰ ἔτη 1925 — 29, και νὰ ἀνακάρψουν τὸ ρεῦμα τῆς ἐγκαταλείψεως του ἀπὸ τοὺς νέους ποὺ δὲν θέλουν μπροστά τους παρὰ μονάχα ώραια δάση ἀπὸ ἔλατα, χωρὶς εἰσόδημα.

ΔΗΜ. Γ. ΜΑΡΙΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

* Άπὸ τὴν Ιδιωτικὴ συλλογὴ
Λίμνης Κ. Λαζαρίου

ΜΟΥ ΠΑΡΑΓΓΕΙΛΕ ΤΙ ΑΗΔΩΝΙ

Μοῦ παράγγειλε τὸ ἀγρόν μὲ τὸ πετροχελιδόνι,
νὰ τοῦ πλέξω τὴ φωλιά σ' ἀγθιμένη, ἀμυγδαλιά.
Νὰ τὴν πλέξω μὲ μετάξι, και ἡ ἀγάπη, θέλει: τάξη,
νὰ τὴν πλέξω μὲ τὸ τέλι, και ἡ καρδιά μου ἐτέγυ θέλει.
Τοῦ παράγγειλκαι ἐγώ, τὸ μετάξι εἰν' ἀκριβό.
Μοῦ παράγγειλε κι' ἐκείνο, τὸ μετάξι: ἐγώ στὸ δίγω.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΠΠΑ - ΓΡΗΓΟΡΗ

76ριος 1902

Πρώτη Λη ημέρα Κυριακή ήχα λυτουργία του Διόνιου Γόντικα επίγαιε νά ἀγιάσαιε ηχα τὸν Κοσμὰ τὸν Γεωρ. κουρπέση καὶ τὸ Θεοδορὴ ἐπιάσαιε ἀπὸ πάνου πρότα εἰς τὸν κουριπεσέους δὲν ἐπίγα ηλθα ἐδὲ εἰς τὴν (1) ἡ ὥρα ἐφάγαιε ἑκημίθικα ἐσικόθικα ηχαίε ἀπὸ τὸ ρέμα καὶ πέρα τὰ περάσαιε καλὰ ἐμαζέψαιε μετριτὰ (5,40) καὶ γένιαια ὄκαδες (62).

2 Δευτέρα. Ἀγίου μάριαντος ἐλυτούργισα εἰς τὸν "Ἄγιον Δημήτρ. Επίρα καὶ ἔνα πρόσφορο ἀπὸ Βασιλ. Γόντικα ὁ Γεωργ. ἐπίγε εἰς τὸν μύλο σιτάρη, ὄκαδες (45) καὶ σινιγὸ ὄκαδες (42). Εγὸ καὶ ὁ Θεοδορῆς ἐπίγαιε εἰς τὰ ἀμπέλια Ἀντρουλὰ καὶ καμάρη, τὸ καμάρη ητον ἐν τὶ δόξει του σταφίλια καλὰ τὸ ἀποιεισήλερο ἐπίγα μὲ τὴν πινελόπη, ἔνα φόρτωμα φουσκή στὴς μυλιαῖς εὐγάλαμε τὰ ξίλα ἀπὸ τὸ ρέμα ἀπάνου ἐφορτόσαιε καὶ ἐφίγαιε. Αὐτὴ τῇ ημέρᾳ ἐπίγα νά διαβάσσε τὴν εἰρινοδίκευνα διότι ἡθελαφύγουν τῆς ηπα ἀμια σαραντίση νά πάγι πάλην νά ἐκληροστῇ ἐπίρα ἔνα φράγγο. Λύτῃ τῇ ημέρᾳ ἔδοσα του λιὰ παπαγιάνη δρχ. (5) διὰ τὸ Χορίγη ἔχουμε καντάριν (6) κάνη δρχ. (8:40).

3 Τρίτη. ἐπίγα ἐγὸ καὶ ὁ Γεωργ. εὐτιάσαιε δραγάτα εἰς τὸ καταράχη, ἡ τσιούπαις στὸ σπήτη.

4. Τετάρτη. Ἐπίγαιε εἰς τὸ ἀμπέλη στὸ καμάρη καὶ ἐκαθίσαστε. ἡ τσιούπαις ἐπίγανε διὰ ξίλα.

5. Ημέτη. ηλθε μπονόρα ὁ Νότης ἐγίρευε τὸν Γεωργ νά πάν στὸν δρόμο ἐγὸ ἐπίγα εἰς τὰ ἀμπέλια. ἡ Ηγελόπη διὰ κλάραις.

6. Η αρασκεδή, ο Γεωργ. στὸν δρόμο στὴν καρκαλοῦ στὴν συτίσιγ, ἐγὸ στὸ ἀμπέλη ἡ Ηγελόπη διὰ κλάραις ἐγὸ ηλθα Γρήγορα νά σηλέσ τὸν Γιάννη, Κέτσιου κάτη μου ἔλεγε περὶ Ηγελόπη διὰ μαγούλα. Λύτῃ τῇ ημέρᾳ ηλθαν ἀρεσονάσανε τὴν τσιούπα του Θεοφάνη Δημητρίου τὸ παιδή του Βασιλ. Γυφτόγιανη μαγούλα.

7. Σαββάτο. ηχα λυτουργία τῆς λαμπασκούλεγας ἐλυτούργισα ἐπίγα στὰ ἀμπέλια ἡ Ηγελόπη διὰ κλάραις ὁ Γεωργ. στὸν δρόμο ἡ χρίσι ηφενε Λύτῃ τῇ ημέρᾳ μου ηφεραν τὸ χαρτόσαιμο νά κάμι

ἀναφορά διὰ στεφανοχάρτη του Κώστα Μπουρού μετὰ τῆς Δεσπινῆς Δημη. Δημιοπούλου ἐχρονολογίθη ἀπὸ (30) κύριούστου.

8 Κυριακή, καὶ ἡ γένησης τῆς Θεοτόκου ἐλυτούργισαιε καὶ οἱ δυὸ εἰς τὴν Παναγία κατὰ τὰς 3 Μ.Μ. ἐστεφάνοσα τὸν Κώστ. Γ. Μπουρού μὲ τὴν Δεσπινὴν Πατατένη Ἀγάδοχος ὁ Δημίτρ. Γ. Κοσμόπουλος Ἀλλὰ γυφτόγιαμος ἐπιάσαιε μόνον ἐπτὰ δρχ. ἔδοσα τὸ Παπακιάδι δυὸ μόνον ἐμάλοσα μὲ δαύτους ὁ Νούντη μόνος ἔνα Δύφραγγο ἔριξε δὲν ἐδισαρεστήθηκα διὰ αὐτὸν καθίλου διότι δὲν θὰ ηχε δ "Αγιθροπος Σημερηγος ομος του ηλθε δ μπροσθιασμὸς ἐκρέμασε μακρὴ σπαθὴ ἐδὲ τὸ φόρεσ τόρα τὸ μετηρέρη. Αὐτὴ τῇ ημέρᾳ ἔσυμφωνισα κάτι λαγγαδινοὺς νά φτιάσο τὸ κηρύκην εἰς τὸ κατόη καὶ εἰς τὸ καλίθη νά φτιάσουν τὸ μπούρτζη, τοὺς μπαλὴ ἀπὸ πάνου στὸν κουή τὸ κεντρή καὶ νὰ γίτουν καὶ λίγο πιγαδάκη τὸ συμφονίσαιε δρχ. (12) ηλθαν.

9. Δευτέρα. ηχα λυτουργίσα ἐγὼ καὶ ὁ Παπαδημ. τῆς λαμπασκούλενας εἰς τὴν Παναγία τους μαστόρους τους ἐπίρε ὁ κάκος ηχε ἀνάγκη, ηθελε νά φτιάση τοιάκη, ὁ Γεωργ. στὸ δρόμο η τσιούπαις στὸ σπήτη.

10 Τρίτη. ηλθαν οι μαστόρη ἀρχήσανε ἐώς τὸ δράση τὰ τελιόσανε θὰ πίγη χορίγη ἐώς (7) καντάρια, ὁ Γεωργ. στὸν δρόμο. Λύτῃ τῇ ημέρᾳ ἐγίνησε ἡ μπραμο Νικόλενα. "Αρρένο η Παπαδημ ματή

11 Τετάρτη. ἐφίγανη ἡ δυὸ μαστόρη καὶ ἔμινε ἔνας νά τελιόσαιε λίγη δουλειὰ εἰς τὸ πιγαδάκη κανὰ δυὸ μραὶς ἡ ἄλλη, ἐφίγανε ἐπίγανε εἰς τὴν καρκαλοῦ στὸν νούτη, ἐφάγαιε τοὺς ἔδοσα τὰ λεπτὰ ἐπίρα καὶ (4) δρχ διανικαὶς ὅλα μὲ στενοχόρια γίνουντε ἀλλὰ μὰ ἀπόφαση ηγανη καὶ πρέπη, νά προσχωρή κανένας κάτι νά φτιάνη. Τὸ ἀπομεσήμερο ἐπίγα μὲ τὴν Ηγελόπη στὴς μυλιαῖς νά φορτόσαιε δυὸ φορτόριατα κούτσουρα ἐπίγαιε στὸ ἀμπέλη ητον χινομένο καλὰ η ἀλουπούδαις κόκιναις γινομέναις. Ο Γεωργ. στὸν δρόμο στὴν καρκαλοῦ ἐγὸ ἀπὸ τῆς μυλιαῖς ἐπίγα στὸ καμάρη, ἔκανε κρίσι καὶ τὸν γονέων διστε τὰ δόντια ἐτσιακουνάγανε. Λύτῃ τῇ ημέρᾳ μου ηφερε δ Κωντ. Πρώτης ἀπὸ πύργο τὸ Καλιμακύ μου.

12. Πέμπτη. ἐσκόθικα μπονόρα ἐπίγα στὸ ἀμπέλια στὸ Καϊάρη ἐώς τώρα δὲν μᾶς ἐπιράχανε καὶ τὸ φύλακα καλὸς ἦναι ἀλλὰ κρίσις καρδὸς καὶ τὸν γονέων.

Ἐκτές τὸ δράδη, ἥλθε ὁ Γιαν. ὁ Κολόσακας ἀπὸ Ηύρος καὶ μὲν ἡφέρανε τὸ καλυκιαύκι μου τὸ Καλιμαύκη τὸ στέλγη ὁ Γαλανής τοῦ Παπαδιονίου τὸν ἥχη τὸν μέτρο στελιμένον καὶ τὸ κουτὴ μου τὸ στέλνη, δορεά.

13 Παραπομπή. Ἐγὼ ἐπίκα στὸ ἀμπέλη, ἐπιτα ἥλθα. Ἐπλήγαιε τὴν φόρο, ὁ Γεώργη στὸν δρόμο. ἡ τοιούτης στὸ σπίτη.

14. Σαββάτο, καὶ ἡ ὄψισης τοῦ σταυροῦ ἐλυτούργισαμε εἰς τὸν Πρόδρομο καὶ ἡ τρεῖς ἐπίρα ἀπὸ δύσκο (3:50) ἡ τρεῖς παπάδαις ὁ παπαμάις (2:50). Ἐπιτα ἐσίκοσα ὄψιν στοὺς Παναγ. Κολόσακα ἐπίρα λεπτὰ (50) ὁ Γεώργ. ἥτον τὸ Βαυτεσινίκο μὲ τὸν κριμπά.

15 Κυριακή. Ἐλυτούργισα στὸν Ἀγίου Δημήτριου τὴν δύσι παπάδαις Αὐτὴ τὴν ἥμέρα ἐδάπτισα τὸ παιδῆ τοῦ Κώστ. Ιω. Κολόσακα Ἀνάδοχος ὁ Κώστ. Δ. Γόντικας Τὸ ὄντιμας Ιωάννης. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπίρα κρέας ἀπὸ Πάνου Γόντης κα γουρουνοπούλα ἐπίγαιε καὶ τὸν δυὸ Περδιαρέων. Τὸ κρέας πληροιένο (1:95).

16. Δευτέρα: Ἐσκόθικα μπονόρα ἐπίγα στὸ Ἀμπέλια ἀκούσα κατέπάνα κατὰ τὰς (9) ἡ ὥρα ἔμεθη ἐπέθηνε ἡ κατερίνη, τοῦ ἕιγγα ἥλθα τὴν ἐνταφιάσκηε εἰς τὰς (2) Μ.Μ. Ἐπίρα δργ. (2) ὁ Γεώργη στὸν δρόμο ἡ τοιούτης στὸ σπίτη. Ἐπίγαιε στοὺς ἕιγγιά. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπίγαιε μπονόρα δυὸ κοφίναις εἰς τὸ ἀμπέλη Ἀντρουλά ἀσχησα ἐιράζεσθα τῆς ἐγένεσα ἀκούσα τὴν κατέπάνα ἔφιγα. Ἐνταφιάσκαιε τὴν γυναικα ἐδάπτησα ἔγα παιδῆ ἔνδες κοσταντή Τριφογόπουλο ἀπὸ καλυνήτσα κάτοικος εἰς τὸ κάτο ἀγρόδη. Ἀνάδοχος ἡ μακρίτσα σύζυγος Κώστ. Δ. Γόντικα τὸ ὄντιμας Γεώργιον τὸ δράδη, ἥφεραιε τὰ σταφίλια δύο φορτόμιτα καὶ τὸ χαλάστην ἀφίσαν τὸ κάστιο τὸ δράδη ὅλον μέσα.

17. Τρίτη, ἐκάθισα ἐτούτηπισα τὰ σταφίλια ἐδράλαιε καμιὰ (25) μπότσαις ἐκράτισαν σταφίλια ἐτρόγαιε τρεῖς τέσσαραις ἥμέραις Αὐτὴ τὴν ἥμέρα ἐπίγαιε εἰς τὴν Κορφοξέλια ἔγδ καὶ ἡ παπαδιά μου ἐδάπτησε μὰ τοιούπα τῷ Γιαν. Πέτρο. μπουργά Ἀνάδοχος ἡ Χρίσιο Σύζυγος Παναγ. Μπουριὰ ἐπίρα ἔγα διφράγγο ἐδιάθεσα καὶ τὸν Παλιαργύρη μπουργά ἐπι-

ρα καμιὰ ὄκα φασόλια ἐπίρα ἔνα γουζή ἀπὸ τὸν Νικολ. Ρουσάκ ὁ Γεώργ. στὸν δρόμο. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπιληγε ἡ παλιασωφιά τὸ δαχένη. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπίρα ἔνα κατσουλάκη ἀπὸ τὴν πιπίνα.

18 Τετάρτη. Ἐσκόθικαμε τὸ δαχένη. ἐρίξαμε μέσα τὸ καρασή σὺν τσίπουρο ὁ Γεώργη. στὸν δρόμο ἡ τοιούτης στὸ σπίτη.

19 Πέμπτη. ἥχαιμε μάστορη, εἰς τὴν ἐκληρία. νὰ δάλομε ἐδάλαιμε τὸν διαγό τῆς δρίσης. ἥχαιμε τὸν κοντοστάιπελα. τὸν ἔθγαλε τὸν ἐδιογθούσαιμε καὶ ἐμεῖς.

20 Παραπομπή. Ἀγίου Εύσταθίου ἐλυτούργη. μπονόρα ἥλθε ὁ Γεώργη. μπουργάς γὰ πάσι γὰ ματαλάδο τὸν Ἀργίην μπουργά δέν γηθέλισα γὰ πάσι ἐπίγε ὁ παπαδιγάτρη. ἐπιτα ἐπίγα μὲ τὸν κουμπάρο τὸν μποτσιορή ἐδαπίσο εἰς τὸν ζερδοῦ καὶ ἐξεπελέκισε ὄκτη μηλίδια ἐφορτόσαιμε καὶ τὸ μουλάρη, ἔλα καὶ ἥλθαιμε γηθέλε γὰ πάσι τὸ δράδη, γὰ πάσι πάροιμε ἥλθαν γὴ δασοφυλάκη καὶ ὁ ὑπονοματάρχης τῆς δασικῆς δέν ἐπίγαιμε δασοφυλάκη ἥτον ἔνας Ήλίας ἀπὸ τὸν Ἀγιάσιμην καὶ ἔνας Ιωάν. μάμαλης ἀπὸ Τρίπολη ἀπὸ κώτους δέν ἥχαιμε φόρο.

Λύτη τὴν ἥμέρα ἔμεθον δὲι ἐδιορίσθη ὁ Λανδρέας κλη τύρος θεομήτορος Ἐπίρε καὶ ὁ λασκαρόγιανης τὸ ταγγιδρούριον ἀπὸ Ἀνδρ. Παπαγιαννακόπουλον. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπίγε ὁ μίτσιος Ἀργ Ζιούδελος εἰς τὸ ἀμπέλη στὸ καμάρη καὶ μᾶς ἔκοψε μερικὰ σταφίλια μὰς ἥπε ὁ ψύλακας ὁ Κωνστ. Χ. Δημιόπουλος ὁ Γεώργη. στὸν δρόμο. Λύτη τὴν ἥμέρα ἥλθαν γὰ δρεδονιάσουν τοὺς Θεοφάνη, Δημιουλά τὴν τοιούπα εἰς μαγούλα ὁ Παναγ. Δ. Κονδύλης καὶ ὁ Λποστ. Αθ. Πολίτης.

21 Σαββάτο ἐσκόθικα μπονόρα ἐπίγα εἰς τὸ ἀμπέλη καμάρη ἥδρα κάτη σταφίλια κομένα καὶ δυὸ κιδόνια παριμένα ἡ κιδονιὰ ὅλα (4) ἥχε ἐπίρα καὶ ἔγδ τὰ δύο γινομένα ἥσαντε ἥλθα πίσο γρίγορα διότι ἥχαιμε τὸ μάστορη, εἰς τὴν ἐκληρία ἐσουσταῖκαιμε τῆς κολόναις καὶ πίσο εἰς τὰ στασίδια τὰ σούρκαις ἐδόθε ἔργουντε εῖκοσικα. Λύτη τὴν ἥμέρα μου ἥπε ὁ Ιωάννης Κ. λούρης δὲι τὸν ἥπε ὁ Γεώργ. ὁ μπερέτσος δὲι θὰ ἔλθουν ἐδό διὰ τὴν δουλιὰ ὅπου λέμε περὶ μαγούλα. Ὁ Γεώργη. στὸν δρόμο ἡ τοιούτης στὸ σπίτη ἡ παπαδιά ἐπότιζε τῆς κολοκιθιαῖς ἡ πινελόπη εὔτικτε λίγη μουσταλεθριά.

22 Κυριακή. ἥχαιμε νιάτα τῆς Κατερίνης ἕιγγιά ἐλυτούργη. στὸν Πρόδρομο ἥτον καὶ ὁ Παπαπαναγώ-

νέας καθημερινής.

Το ευογενέστερο τοίχα γιατί αν γο-
ων γενεράτερον να έρθετε πόσο φορ-
λόγουται μετρούμενος κανείς τον σειρά-
να, πλούτον γνωρίζειν μεταξύ της απονομώντας
καινούριας γνωριμίας;

Ο βασικός γενεράτορος για μετρητούς
για την ίδια γνωριμία τοίχα τον μετρητή την
νεορείαν την ιδιαίτερη οργή της Σολής έπειτα
καινούριαν. Αυτό την γέγονη μετρητή της θεοτόκης.
Μετρητός αυτό τούτο τον μετρητή της γνωριμίας

12 Πλευράς, Πλευράς Εστιαδικής γνωριμίας
τοίχα για σειράνες τον μετρητή της Λαζα-
ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-
ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-
ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-

ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-
ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-
ρίδης της επαρχίας της Καρδίτσας της Λαζα-

*Από το χειρόγραφο ημερολόγιο.

της φεριμένος γίχαιε ένα κόκορη, σφαμένος έπίρια κρέας όπο του πάγου Γόντικα πληρούμενο δὲν τὸ ἐφάγαμε διότι γίχαιε τὸν κόκορη ἡ τσιούπαις ἐπίγαν εἰς τὸ ἀμπέλη στής μυλικῆς καὶ ἔσσοσαν τὰ κιδόνια. Αὐτὴ τὴν ἥμέρα ἔκαμε ὁ Γιαν. Κότσιος γράμμικα εἰς μαγούλα. "Ἐκαμα γράμμικα ἐγὼ τοῦ Ἀποστόλη τοῦ Φώτη εἰς Ἀμερική νὰ στήλουν τὰ λεπτὰ τῆς ἐκκλησίας. "Ἐκαμα γράμμικα τοῦ Χαραλ. Κ. λούρη εἰς Ἀμερική τοῦ ἔλεγα διὰ σινισφορὰ μοὺ γίπε ὁ μπερετσάκος διὰ μαγούλα καὶ ὁ παγαγ. τοῦ Δημη. Κονδύλη. Τὸ δράδη ἐπίγαμε μὲ τὸν Ἀθανασ. Δ. Κανελλόπουλον καὶ ἐφορέσαμε τὰ δικτὸν φυλίδια ὅπου μοὺ γίπε ὁ μποτσιορῆς δηγαλμένα δὲν μᾶς ἔδει κανής.

23 Δευτέρα. Ἐπίγα εἰς τὸν Καιμέα μὲ τοὺς ἐργάτες διότι ὁ Γεώργ. γίτον μάρτυρας εἰς τὸ δικαστήριο γίλθω εἰς τὰς (2) Μ.Μ. ἐγὸς ἔφιγα. Λύτη τὴν ἥμέρα ἐπέθανε ὁ Ἀργύρης ὁ μπουρνάς ἐγὸς γίπε μοὺ γίπαν, γίπε μοὺ γίπαγ, γίπε ἐπίγα οὔτε ἐπίγενα.

24 Τρίτη. Ἐσικόθικα μὲ τὸν Βασίλ. Γόντικα ἐπίραμε τὰ μουλάρια ἐπίγαιμε εἰς τὸ Πετρούπολη, διὰ ἄλιο τῆς ἐκλγήσας δὲν γίρραιε καλὸν γίλθαιε τὸ ἀπομεσήμερο ἔπληγα μιὰ φόρα ἡ τσιούπαις στὸ σπήτη. ὁ Γεώργ. στὸ δρόμο.

25 Τετάρτη, ἐώς τὸ μεσημέρη γίλιουν στὸ Σπήτη, ἔφυγα ἐπίγα εἰς τῆς μυλικῆς ἔκοψα δύο φορτόματα ἔλια ἔδγαλα καὶ (3) κέντρα χογδρὰ καὶ ἔφιγα ὁ Γεώργ. στὸ σπῖτον καὶ ἡ τσιούπαις ἔπλεναν.

26 Ηέμερη, καὶ Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Θεολόγου ἐπίγα εἰς Κορφοζέιλικ ἔλυτούργ. γίτον ὁ γαντάκος καὶ ὁ Γεώργ. καὶ ὁ Θεοδορής μού γίπε ἡ γριὰ Δημητράκενα καὶ μπουρνοῦ δὲ τῆς γίπε ὁ Ἀργύρενα θέλη, νὰ κάμη, γίνα Σαραγαταλύτουργο νὰ μοὺ δέση τόσα γίνα κοντόραστο κενούργιο καὶ (30) δικάδες σιτάρη, καὶ δὲ τὸ ἄλλο πλέον νὰ μοὺ δέσῃ, τὴν "Αντιξη, ἡ μελιά, ἡ κολιά λεπτὰ γένιμα δὲ τοὺς γίπα δὲ τὸ κάνο νὰ μοὺ δέσουν τέρα καὶ τὴν ἀγγεγη δὲ τοὺς δέσουν μοὺ γίπαν λιπιδὸν νὰ πάσ ἡ θέλω τὸ Σαββάκο νὰ λυτουργίσω διὰ γιάτα τοῦ Ἀργύρη τοὺς γίπα δὲ πάσ. ὁ Γεώργ. ἐπίγε γά δέση, τὰ καρίδια τοῦ λιὰ παπαγιάννη ἡ γυναικαῖς ἔκτενήδαν μαλιὰ γίχαν καὶ κάτη, ἄλλας γιναίκαιας.

27 Ηαρασκενή, ἔδάλιαν εἰς τρίγο εἰς τῆς φερίμας καὶ γρυναρίκα ὁ Γεώργ. ἐπίγε γά κουδαλήση, τοῦ Νταγιάντη, ἐγὸς ἐπίγα εἰς τῆς μυλικῆς ἔκοψα καὶ γίνα

φόρτομα γίλα.

28 Σαββάτο. Ἐπίγα εἰς Κορφοζέιλικ νὰ λυτουργίσω γιάτα τοῦ Ἀργύρη μπουρνὰ γίχα τὸν γαντάκο κοντὰ καὶ τὸν Θεοδορή ἐσυμφονίσκω νὰ κάμι μισὸ Σαραγαταλύτουργο τοῦ Ἀργύρη, μπουρνὰ ἐπίρια μιὰ καπότα καὶ δὲ ἄλλο μού δέσουν τὴν "Αντιξη ὁ Γεώργ. ἐπίγε πάλην στοῦ Νταγιάντη.

29 Κυριακή. Ἐλυτούργισε ὁ παπαδημητρής στὸν "Αγίου Δημήτριον

30 Δευτέρα. Ἐπίγαιμε γιὰ τρίγο εἰς τὸ Καμάρη ἐγὸ δὲν ἐπίγα ἔκληρα τοῦ Ἀνδρέα τὸ διαγένη. ἤρέραν δύο φορτόματα κρατή ἐπίγα εἰς τῆς μυλικῆς γίτον ὁ Κώστ. ὁ Στάθης κοντὰ ἡ χρίσιο γίλθε στὸ σπήτη, ἀπὸ τὸ καμάρη ἐπίγα καὶ ἐγὸ εἰς τῆς μυλικῆς γίρρα τοῦ κοντοστάπλελια τὰ δόδια μέσα Λαρχίσαμε τρίγο γήφεραμε τρίκ (3) φορτόματα κρατὶ καὶ (6) κοφίνια σταφίδια.

MIA ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΑΞΙΑ ΜΙΜΗΣΗΣ

Λάδαρις καὶ δημιοτεύουμε τὸ πιὸ κάτω γράμμια:
ΠΡΟΣ

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Πανελλήνιου
Συλλόγου Μαγουλιαγιτῶν
Εγταύθα

Κύριοι,

Μὲ τὴν παρούσα, σᾶς γγωρίζω δὲ ἀπὸ φέτος ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 1980 καὶ κάθε χρόνο θὰ διατέτω μέσω τοῦ Συλλόγου τὸ ποσὸ τῶν δέκα χιλιάδων (10.000) δρυ. γιὰ νὰ δίνεται κάθε παραμιτή Χριστουγέννων ἀπὸ 5.000 εἰς τοὺς δύο πρώτους μαθητές τῆς τελευταῖς τάξης τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τοῦ γωριοῦ μας, εἰς μνήμην τοῦ πατρός μου Παναγιώτου Ν.κ. Κοσιάδελου.

Τὴν διαδικασίαν διατίθεσω τῶν χρημάτων ἀναθέτω εἰς τὸ ἐκάστοτε Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου.

Φιλικότατα

Ν.κ. Κοσιάδελος

Παναγιώτης: μέσω Συλλόγου εἰς δάσκαλον Δημοτικοῦ Σχολείου Μαγουλιαγιών.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΙΤΙΣΑΣ

Μαγούλιανα, Μαγούλιανα
χωριό μου ἀγαπημένο.
Χωριό μου το πανέμορφο
και χιλιοδαξαστιένο.

Χωριό ἀπὸ σένα διγίκκανε
ήρωες παλληκάρια
λαζαντισες ἀρχάγιτισες
ποὺ ἔγκαλαν διλατάρια.

Μεγάλους ἐπιστήμονες
πολὺ τρανὰ κεφάλια
ποὺ εκόρπισαν τὸ ζλιγκιάνη
διστάσαν τὴν Ελλάδα.

Μαγούλιανα ποὺ στέκεσθε
ψηλὰ καμαρωμένα
μὲ ἀνοιχτὸ δρίζοντα
και καθαρὸ ἀέρα.

Εἶπα καὶ γὰρ μὲν νοσταλγής
τοῦ δημοφουρού χωριοῦ μου
Τὰ χρόνια ποὺ ξέγρα τέκει
δὲν διαίνουν ἀπὸ τὸ νοῦ μου

Καμάροι τοῦ μυκροῦ χωριοῦ
οἱ τρεῖς οἱ ἐκκλησιές μας
ποὺ μυκρὰ παιδάκια κάναριε
ἴκει τὸ προτευχές μας.

Στὰ βριπά στὰ Μαγούλιανα
εἶγαι τὴν Παναγιά μας
ἔλπιδα, ταύπη και χαρὰ
μὲ και παρηγοριά μας.

Και τοῦ μέσον τοῦ Χωριοῦ
οἱ "Λγιές μας Δημήτρης
οἱ Καθολάρης οι καιλὸς
οἱ φύλακες και προστάτης"

Και στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ
την κονταλλένια δρύση
κάτω ἀπὸ τὸ γήρο Ηλάτανο
οἱ Πρόδρομοι οἱ "Λη - Γιάννης.

Και μὲ τὰ κρύα
τὰ πολλὰ τὰ χόνια
Χριστούγεννα, Η ρωτοχρονιά
Η ρωτάγιαση και Φθιτα.

Και τότες χωριουδάκι μου
εἰχει μεγάλες χάρες
τὰ κρύα και στὶς παγωνιές
νύκτα κτυπούν και πάνες.

Μὲ τὶ χαρὰ ἑτρέχωνε
ὅλοι στὴν Ἐκκλησία
νὰ προσκυνήσουμε Χριστὸ
και τὴ γλυκειά μας Παναγία!

Κ: άμεσως μετὰ τῆς γειτνίας
οἱ ἀποκριές ἐρχόνται
μὲ κρύα, ζεροπαγωνιές
τὰ γιαρινὰ σκοτώνειν

Και σὲ λιγάκι τὴ ἀνοιξη ξεπρόσιλε
και ο Κούκος μὲ τὸ Κότσιφα
ἀργίσαν νὰ τὰ λένε
στὴ «Κουκουδάγια» στὶς «Κορφές»
τὸ «Κάστρο» τὸ «Βρυσούλι»

Και μέσα σ' αὐτές τὶς δημοφιές
τὶς διληπτόνητες κύριες
ξέμισε τὸ Ηάσκα

Οἱ "Λγιές μέρες τὴς Λαζαρής
τὴ διεροφιά τὴς φύσης
τρέπει κάτι χωριστὸ
κάτι ποὺ δὲν ξεχνιέται
ένα καρμάζι τὴς ξωθί μας διαλεχτὸ

Μὲ τὸ Κριστὸς Λανέστη
τοῦ Ηάσκα τὴ χαρὰ
τρέπει τὸ "Λη Γιώργης μας
τὸ Κάστρο έκει φηλά

"Ολοι θυηφορούμενοι
μέροι παιδιά και νέοι:

νὰ προσκυνήσουμε τὸν Ἀγιό μας
ποὺ εἶναι τοῦ Χωριοῦ ἢ Σκέπη.

Μ' εὐλάβεια ἀκούγαμε
τὴν θεῖα λειτουργία
τοὺς ἀναστάσιμους φαλκούς
τὴν θεῖα εὐλογία

Καὶ σὰν σχολοῦσε ἡ Ἐκκλησία
χορός, τραγούδι καὶ χαρὰ
μέχρι τὸ μεσημέρι
καὶ μὲ τὴν ἔσια τὴν χαρὰ
γνωρίζαμε στὸ χωριό μας
γιὰ νὰ συνεχιστῇ καὶ κεῖ
ἡ Λαμπροφόρος μας γιορτή.

Λίγο μετά τὴν Πασχαλιά
ἔμπαινε ὁ Μάνης
μὲ χαρές, μὲ ἀγάπες καὶ λουλούδια
ἀργίας τότε τὸ χωριό
ἀπὸ πρασινάδες καὶ ἀνθό

Καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ ὑπέροχο
τῆς φύσης πανηγύρι
γιόρταζε ὁ "Ἄγιο Νικόλαος μας
τὴν θεία Του τὴν γυήμην.

Στὸ ἀμπέλια τοῦ μακροῦ χωριοῦ
ήταν ἡ ἐκκλησία Του
κι ὅσιοι μαζί ἐπέχαμε
εὐλαβικὰ κοντά Του.

Κι ὑστερά πιὰ Ἄγιληψή
Κονσταντίνου καὶ Ἐλένης
Τέλειωμε καὶ ἡ ἄνοιξη
κι ἔμπαινε καλοκαίρι.

"Ἄχ! χωρούσακι μου μαρδ
καλὸ κι ἀγαπημένο
τι νὰ σω πρωτεύμηθω
χωριό μου λατρειένο.

Κι ὁ Θεριστής ἔχει ὀμορφιές
μὲ καὶ ὁ ἀλωνάρης
ποὺ γέλιαζε μὲ θειωγιές
τὰ κάτιο καὶ πάνω ἀλώγια
ηρχόντο παραθεριστές
γιὰ ν ἀπολαύσουν ὀμορφιές
τὰ πρῶτα ἐκεῖνα χρόνια.

Βόλτες, καντάδες, ὀμορφιές
τὶς φεγγαρόλουστες δραδιές
τὸ ἀπόλαυση σωστή
ἡ κάθε του ἀναπνοή.

* Αγια Λιάζ, "Ἄγια Παρακατευή
Κορφοξύλια δραστηρή
"Άγια Ελεούσα καὶ Ζερθοῦ
Βάλτος καὶ Φασονέρι
σεῖς μὲ τὰ κρύα σας νερά
καὶ τὸ καθάριο ἀγέρι.

Καμπέας καὶ Νικολιτσά
"Ελισκα, Στρατελίτσα
Μαδάρα καὶ Κατσίποδας
Σφυρίδα καὶ Κεργίτσα

Κάτω στὸ Ηεροθούγιο
εῖναι καὶ κεῖ μὲ ἐκκλησιὰ
κάτιο ἀπὸ τὰ πρίνα τὰ θεριά
ὅπου γιορτάζει ἡ Παναγιά

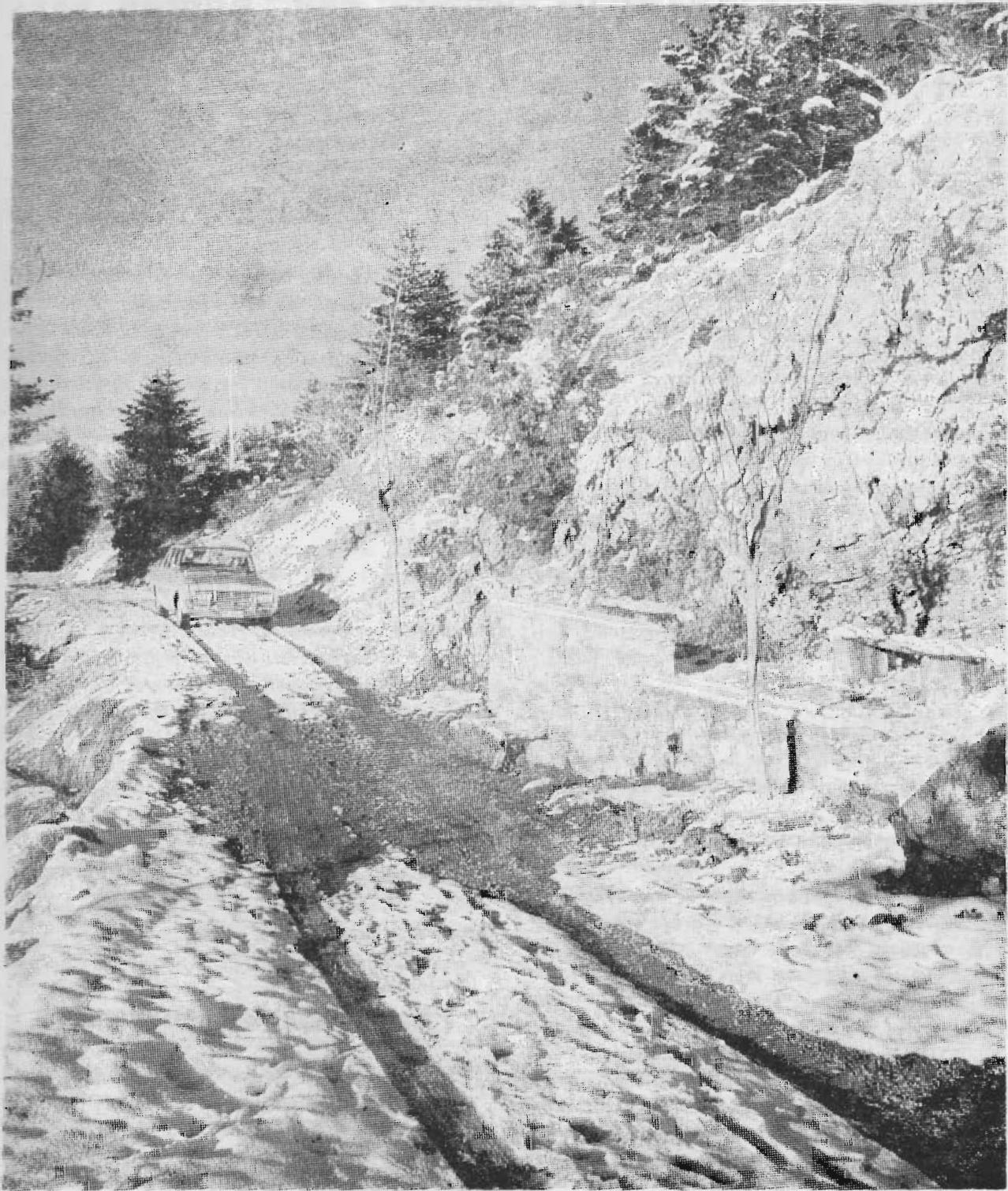
Μαγούλιανα, Μαγούλιανα
καὶ τώρα σᾶς ἀφήνω (καὶ μένω)
μὲ τὴν ἀγάπη τοῦν καρδιά
καὶ μὲ τὴ σκέψη τὴ γλυκεῖά
νὰ δογθάγῃ ἡ Παναγιά
νᾶρχοις γὰ σᾶς δλέπω.

* Λαναδημοσίευματη ἀπὸ τὴν ἑφτηνερίδα «Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ» — Αὔγουστος 1976 — χωρὶς τὴ παραμικρὴ προσπάθεια ἀλλαγῆς τοῦ πρόπου γραφῆς του, ποὺ φανερώνει, ἔτος ἀνεπιτίθεντα, τὴ νοσταλγία τοῦ ἔσνιτειένου Μαγούλιανίτη, γιὰ τὸ χωριό του, γιὰ τὶς παλιές του συνήθειες, γιὰ τὶς γιορτές καὶ τὴ ἔθιμά του.

Παιδιά μ' σά Θέλτε λεθεντιά

Παιδιά μ', σὰ θέλτε λεθεντιά καὶ κλέφτες νὰ γενήτε,
ζητέντα νὰ ριτήσετε πῶς τὰ περγάν σὲ κλέφτες
ταράντα χρόνια ν-έκαια στοὺς κλέφτες καπετάνιος,
ζετεῖτο φωιτοῦ δὲν ἔφαγα, γλυκό κρασί δὲν ἥπια,
τὸ σπίτι μ' δὲν ἀνέθηκα, τὸ σπίτι μου δὲν τὸ εἰδα,
τὸν ὅπνο δὲν ἔχόρτασα, τοῦ ὅπνου τὴ γλυκάδα:
τὸ χέρι μου προσκέφαλο καὶ τὸ κοριτό μου στρώια,
καὶ τὸ καριοφίλακι μου σὰν κόρ' ἀγκαλιασμένη.

Η ΒΡΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑ ΛΕΟΥΣΑΣ

Από το Φωτογραφικό Άρχειο
Αθηλιανού Αλεξοπούλου

Φωτ.: 16-2-1980

«...καλή μας δρυσσώνα, που άγγαντεύεις από τα ρίζιά της
πλαγιές της καρφές πέρα. Ήσσους στρατολάτες ξεδίφασες και
πόσους θὰ ξεδιψάσεις άκρια καλή μας δρυσσώλα.»

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

—Τὸ χωριό σιγά σιγά ἀλλάζει: ὅψη. Τὰ χαλάρωτα ὅλο καὶ λιγοστεύουνε. Οἱ φευγάτοι Μαγούλιαγίτες δάγουνε μαστόρους καὶ φτιάνουνε τὰ πατρικά τους σπίτια. Τὸ ἔδοι κάνουνε καὶ οἱ ἄδοι. Σπίτια φτιάνουνται καὶ καινούργια καὶ ἀγαράζονται καὶ ἄλλα παλιὰ καὶ οἰκόπεδα.

Τὸ χωριό μας παίρνει καὶ πάλι τὰ πάνω του. Μπορεῖ ύστερα ἀπὸ κάμποσα χρόνια, ἢν δὲν γίνουνε εὐκολίες γιὰ νὰ γυρίσει ὁ κόσμος πίσω νὰ μήν γέχει μόνιμους κατοίκους. Σὰ χωριό ὅμως συγκαξιόσυχων καὶ παραθεριστῶν, θὰ ζήσει καὶ θὰ στεριώσει. Μακάρι καὶ ξέστι.

★

—Τὸ χωριό τὸ χειμώνα δὲν εἶναι πιὰ τόσο πολὺ ἐργματιένο. Τὰ Σαββατοκύριακα καὶ τὶς γιορτές, ὅλο καὶ κατεδαίγουνε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γῇ ἀνεδαίγουνε ἀπὸ τὴν Τρίπολη οἱ φευγάτοι συγχωριανοὶ γιὰ δόλτα ξεκούραση καὶ δουλειές. Στὰ καρφενεῖα καὶ στὰ μικρά, ὅλο καὶ κάτι γίνεται. Λκούγεται μιὰ κουδέντα. Πίνεται ἔνας καφές καὶ ἔνα καρσί. Βλέπεις διὺς ἀνθρώπους. Μαθαίνεις δυὸς νέα. Στέλγεις ἔνα πράγμα καὶ μιὰ παραγγελὴ στοὺς δικούς σου. Νοιώθεις ἀθρωπός. Βλέπεις ζωή.

★

—Ο τρύγος καὶ ὁ σπαρτὸς τελειώσανε. Αἴγοι ἀνθρώποι, λίγα πράματα. Τὰ ἀμπελάκια κάτι: ὅγάλανε καὶ φέτος ἀλλὰ γῇ ἐποχὴ μὲ τὰ ἀσκιά, τὰ πατητήρια, τὶς δούτες καὶ τὶς κάδες πέρασε πιά. Οἱ πιὸ πολλοὶ δάγουνε μούστο ἀπὸ τὴν Νεμέα καὶ τὴν Ἡλεία.

“Αγ θέλετε νὰ μάθετε, ἔγινε καὶ δργωματα μὲ τρακιέρ στὰ Μαγούλιανα. Οργανώθηκε ἡ μισή Καγκαλάκια τοῦ Νίκου τοῦ Σπυρούλια.

Τελείωσε καὶ τὸ μάζωμα τοῦ καρυδιοῦ, ποὺ εἶναι: ἔνα καλούτσικο εισόδημα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ. Δὲν ὑπάρχουνε ὅμως ζὰ γιὰ νὰ τὰ κουδαλήσουνε στὸ χωριό. Σὲ λίγο δὲ θὰ ὑπάρχει οὕτε γαϊδούρι. Μήπως πρέπει μέσα στὰ πολλά, νὰ φροντίσουμε νὰ ἀνιγοῦνε ἀγροτικοὶ δρόμοι;

★

—Φύγανε οἱ ἀνθρωποί, ξεραθίκανε τὸ ἀιτέλια.

Μου φαίνεται ὅμως, πώς γίνεται κουδέγτα ὅτι στὸ τόπο τους γίνεται ἡ καστανιά. Μήπως μποροῦμε νὰ φυτέψουμε καστανιές; Δὲ ζητᾶνε λένε πολλὰ πράματα.

“Ενας γεωπόνος μπορεῖ νὰ μάς συμβουλέψει.

★

—Οἱ λίγοι ἔθοι ἑτοιμάζουνε τὰ καψόξυλά τους. Χειμώνας ἔρχεται. Ζὰ ὅμως φορτωθείνα μὲ κούτσουρα καὶ λιανόξυλα, ποὺ καὶ ποὺ θλέπεις. Εἴπαιμε καὶ παραπάνω ὅτι εἶνι λιγοστά. Στὸ χωριό τὰ φέρνουνε τὰ φορτηγὰ αὐτοκινήτα καὶ γιὰ τὶς σόμπες καὶ τὶς στάφες τὰ κόδουνε τὰ πριόνια μὲ τὰ μοτέρ. Η καρμανιόλα πάει καὶ κύτη. Σιγὰ σιγὰ χάγεται. “Οποιος ἔχει καρμαλία μειγειένη, στὸ ιπίτι του, τὸν συμβουλεύω νὰ τὴν φυλάξει. Σὲ λίγο θ’ ἄχει λεφτά σὰν ὅλα τὰ παιάνια.

★

—Μάθετε τὰ παιδιά σας ν’ ἀγαπᾶνε τὸ χωριό. “Ιταν τὰ φέρνετε δῶ, μὴ τ’ ἀφίγνετε μοναχὰ στὴν ἀγορὰ καὶ στὴ γειτονιά σας καὶ μὴ τὰ πυργαλνετε μοναχὰ βόλτα λσαμε τὴ στροφὴ τοῦ Πάστρα καὶ τὰ κάτιο μέλινια. Γυρίστε τα σὲ δλες τὶς γειτονιές καὶ σὲ δλευς τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ. Πρέπει: νὰ τὸ μάθουνε ὅλο. Πρέπει: νὰ τὸ ἔχουνε στὸ μυκλό τους δὲν’ ἀκηρη τ’ ἀκρη. Πρέπει: νὰ ξέρουνε νὰ τὸ γυρίζουνε μοναχά τους. Καλὸ κάνει.

Νοέμβρης 1980

Άγδρέας Γόντικας

Νεραντζούλα φουντωμένη

Νεραντζούλα φουντωμένη, ποῦ γιαὶ τ’ ἀγθη σου, ποῦ γιαὶ ἡ πρώτη ἐμορφιά σου, ποῦ γ’ τὰ κάλλη σου;

—Φύσης δοριάς κι ἀνιάρα καὶ τὰ τίναξε.

—Σὲ παρακαλῶ, δοριά μου, φύσα ταπεινά, γ’ ἀριενίσουν τὰ καράδια τὰ Ἑλληνικά, πό’χουν ναῦτες παλληράρια κι ἐμορφα παιδιά. Οὖλα τὰ καράδια ἥρθαν κι οὖλα ἀράξανε, κι ὁ δικός μου ὁ λεβέντης δὲν ἐφάνηκε.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Στις 23) 11) 80, όπως είχε ανακοινωθεί έγινε στήν αίθουσα της Παναρκαδικής Ομοσπονδίας ή τακτική Γενική Συνέλευση, τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου μας, πού πήραν μέρος πολλοί Μαγουλιανίτες.

—Πρόεδρος τῆς Γενικῆς Συνέλευσης ἐκλέχτηκε ὁ Δ. Κ. Παπαδημητρόπουλος καὶ γραμματεῖς ὁ Κ. Γ. Μπουρνᾶς καὶ ὁ Π. Α. Γόντικας.

—Ο Γ. Γ. τοῦ συλλόγου Μ. Μπουρνᾶς διάβασε τὰ ὄντα ποὺ ἔφυγαν γιὰ πάντα, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα Φεβρουαρίου — Νοεμβρίου 1980 καὶ κρατήθηκε «ένδος λεπτοῦ σιγή»:

Γρηγόριος Περδίκης
Μαρία Κ. Παπαγιαννακοπούλου
Γρηγόριος Εύστ. Κανελλόπουλος
Κων. νος Ν. Καλόσακας
Μαρία Χ. Καλόσακα
Λευτέρης Χ. Καλόσακας
Αλέξιος Αθ. Σωτηροπούλου.

—Η Γ.Σ., μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀνακήρυξε τὸν κ. Κιον. Παπαδημητρόπουλο ἐπίτιμο πρόεδρο τοῦ συλλόγου γιὰ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ ἔχει προσφέρει: τὸ σύλλογο καὶ ἔξιουσισδέτηρε τὸ προσδρεῖο νὰ τὸν ἐπισκεφθεῖ σὲ σπίτι του καὶ νὰ τοῦ τὸ ἀνακοινώσει, ἐπειδὴ γιὰ ἀρρώστειά του δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ παραυρισκεται στὴ Γ. Σ.

—Τὴν Γ. Σ. χαρέτερης ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου τῆς Λάστας κ. Π. Καγιούλης καὶ μίλησε γιὰ τὰ φιλία ποὺ ἔνθηνε τοὺς δύο συλλόγους καὶ τὰ χωριά.

—Στὸν κ. Καγιούλη ἀπάντησε ἐκ μέρους τοῦ Δ. Σ. ο Ηλ. Λαζαρόπουλος καὶ ἀφοῦ τόνισε τὰ πλεονεκτήματα τῆς φιλίας, συμπαράστασης, συνεργασίας πρότεινε τὴν συγαδέλφωση τῶν δύο συλλόγων, λόγῳ κοινῆς προσδημάτων, καὶ τὴν συνεργασία τους, σὲ διάφορες ἐκδηλώσεις, χορούς, ἐκδρομές, παραστάσεις τὲ ἀρμόδιους καὶ πάλι. Η πρόταση έγινε ὅμοφωνα ἀποδεκτή.

—Ο Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. Στ. Κόλλιας ἔκανε τὸν ἀπολογισμὸ τοῦ Δ.Σ. γιὰ τὸ χρονικὸ διάστημα Φεβρουαρίου — Νοεμβρίου 1980. Μεταξὺ ἄλλων εἶπε: 1) ἐνθουσιασμὸς τῶν συμπατριωτῶν μας δικταπλασιάσε τὰ μέλη τοῦ συλλόγου, ἀργότερα δημιώς, ὅταν ἔπαιξε νὰ ὑπάρχει ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμός, παρουσιάστηκε μιὰ στασιμότητα. Σάν παράδειγμα ἀνέφερε ὅτι τὰ κάποιε τέσσερα ἐκδρομικὰ πούλμαν ἔγιναν, σταδιακὰ τρία, δύο, ἔνα καὶ στήν τελευταία του ἐκδρομή, ὁ τοῦλογος εἶγε παθητικὸ 700 δρχ. καὶ συγέχισε:

Γιὰ νὰ ἐπιτύχει ὁ σύλλογος τοὺς πατριωτικούς του σκοπούς, χρειάζεται τὴν συμπόρευση τοῦ Δ. Σ. καὶ τῶν μελῶν του. Χρειάζεται τὴν ἐνεργητικότητα, τὴν πίστη τους σ' αὐτόν, τὴν ἀνιδιοτέλεια, τὴν ἀγάπην ὁλῶν τῶν Μαγουλιανιτῶν. Τὸ Δ.Σ., ἀπὸ τὶς πρώτες κιόλας ἡμέρες, στάθηκε ὅπως σᾶς είναι γνωστό, μὲ τὴν εργασίαν της φροντίδα, στὴ σχέση καὶ στὸ δεσμὸ τοῦ Μαγουλιανιτή μὲ τὸ σύλλογο καὶ προσπάθησε μὲ τὶς ἀπανωτές ἀνακοινώσεις του καὶ μὲ κόνδυνο νὰ θεωρηθεῖ κουραστικὸ ἢ ἐπικινδυνα πρακτικό, νὰ τοῦ ἐμφυστήρει ἢ νὰ τοῦ ἀφυπνίσει τὴν συλλογικὴ συγειδηρογραφία.

Προέτρεψε τοὺς συγχωριανούς μας:

—Νὰ ἀγκαλέσε τὸ σύλλογο καὶ τὸ χωριό μας.
—Νὰ συμμετέχουν στὶς ἐκδηλώσεις.
—Νὰ περνήνε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ συλλόγου.
—Νὰ κάνουν παρατηρήσεις, υποδειξεις στὸ Δ.Σ.
—Νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ οἰκονομικὰ του.
—Νὰ στέλνουν μεταβολὴ κατοικίας καὶ πάλι. γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν σχετικῶν διδλίων.
—Νὰ εἴμαστε ἀπλοὶ καὶ παταδεχτικοί.

Εἶπε δὲ χαρακτηριστικά: «Ἀγαπητοί συγχωριανοί ἂν δὲν ἀπαγκιστρωθοῦμε ἀπὸ ὅλα τὰ πιὸ πάνω ἐπουσιώδη, ἂν δὲν παραμερίσουμε τὴν ιδιόρυθμην, νοστροπία μας καὶ τὸν ὑπέρομετρο ἀτομικούμ μας, ἂν δὲν πάψουμε γὰρ θλέπουμε τὸ σύλλογο. σὰν μέσο μόνο ἐξυπηρέτησης, ἂν δὲν γίνει σὲ ὅλους μας πίστη, καὶ σίωπα, τὸ χρέας μας καὶ ἡ ἀγάπη μας πρὸς ὥστὴν καὶ ἂν δὲν τοῦ δώσουμε ὅλος μας ἀγεξιαρέτως, κάτι πιὸ δυστή, ὁ σύλλογος Ήλιας ἀποτελματωθεῖ καὶ πάλι καὶ κανένα Δ.Σ. δὲν θὰ μπορέσει πλέον νὰ τὸν ἐπαναφέρει» καὶ τελείωσε:

«Σύστοιπο τὸ ἀπερχόμενο Δ.Σ. σᾶς δηλώνει: ὅτι γιὰ ἀριστή του, γιὰ τὶς πολλές ἢ τὶς λίγες ὑπηρεσίες του θὰ είναι ἢ ἐπιπρακτη ἀγάπη σας πρὸς τὸ σύλλογο».

—Ο Ταμίας Κ. Μαρίτσας ἔκανε τὸν οἰκονομικὸ ἀπολογισμὸ:

Σύνολο Έσόδων : 164.999

* Έξόδων : 76.911

Τυπόλοιπο : 88.088

—Κριτικὴ στὰ «πεπραγμένα» ἔκανε ὁ Κ. Β. Κανελλόπουλος, ὁ ὅποιος ἀναγνώρισε τὶς προσπάθειες τοῦ Δ.Σ. καὶ ἔκανε ὠρισμένες παρατηρήσεις καὶ υπο-

δεξιεις.

—Ο Σωτήριος Κόλλιας έπαινες τη δράση του Δ.Σ. και τόκισε ιδιαίτερα τη προσφορά του.

—Στή συνέχεια μίλησε ο Ν. Γόντικας και είπε ότι: ή προσφορά του Δ.Σ. στὸ χωρὶς δὲν γίνεται Ηετική, παρ' ὅλες τὶς προσπάθειές του, ἐπειδὴ δὲν δρῆκε ἀνταπόκριση ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου καὶ πρέπει δῆλος γὰρ καταλάβουμε ότι χωρὶς δραστήριο Κοινοτικό Συμβούλιο δὲν μπορεῖ γὰρ γίνει τίποτα στὸ χωρὶς.

—Μετά ἔγινε, ὁμόφωνα, ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀπερχόμενου Δ.Σ.

—Τέλος ἔγιναν ἐκλογὲς γιὰ τὴν ἀνάδειξη νέου Δ.Σ. Ἐκλέχτηκαν αἱ:

- 1) Κόλλιας Σωτήριος
- 2) Γόντικας Δημήτριος
- 3) Παπαδημητρόπουλος Δημήτριος
- 4) Κόλλιας Στάθης
- 5) Μπουργάς Μαρίνος
- 6) Γόντικας Ἀνδρέας
- 7) Ζουδέλος Ἀθανάσιος

σὰν τακτικὰ μέλη καὶ οἱ:

Κοσιάδελος Δημ.

Κανελλόπουλος Κώνυμος

Γόντικας Παναγ.

Κανελλόπουλος Γεώργιος

σὰν ἀναπληρωματικὰ μέλη.

—Ο συγταξιούχος δάσκαλος Σωτ. Κόλλιας ποδὲκλέχτηκε χωρὶς τὴν Ηέληγρι, του, παραιτήθηκε ἐπειδὴ ἀπουσιάζει: γιὰ λιγάκια χρονικὰ διατίθεται ἀπὸ τὴν Ἀθηναγ., δύλωσε δημιοῦρος δὲ: θὰ δοκθήσει τὸ Δ.Σ. τὰ διεδίποτε τὸν χρειασθεῖ.

—Η σύνθεση τοῦ νέου Δ.Σ. ἔχει: ως ἑξῆς:

Πρόεδρος: Γόντικας Δημήτριος

Αντιπρόεδρος: Παπαδημητρόπουλος Δημήτριος

Γ. Γραμματέας: Κόλλιας Εὐστάθιος

Ταμίας: Μπουργάς Μαρίνος

Μέλη: Γόντικας Ἀνδρέας

Ζουδέλος Ἀθανάσιος

Κουσιάδελος Δημήτριος

Καλὴ ἐπιτυχία στὸ ἔργο του.

Η. ΛΑΜΠΟΥΣΗΣ

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

—Γιὰ τὴν συνέχιση τῆς ἔκδοσης τοῦ Περιοδικοῦ, ἔστειλαν χρήματα οἱ πιὸ κάτω Μαγουλιανίτες.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΡΧ.

Βασίλειος Γ. Καλόσακας	500
Ἀλέξης Γόντικας	300
Κώνυμος Ζουδέλος	100
Γεώργιος Ο. Μπουργάς	100
Ἀγριέρας Ἀθ. Παπαγιαννακόπουλος	200
Κυριάκος Κυριακόπουλος	500
Παναγιώτης Ἀλ. Αλιμούσης	1000
Σωτήριος Κόλλιας	1000
Πλίνης Μαριολόπουλος	2000
Δημήτριος Μαριολόπουλος	1000
Ἐλένη Δημιουλᾶ	500
Γιώτα Κωστοπούλου	500
Ἰωάννης Τσαφαρᾶς	200
Νίκος Κ. Κόλλιας	1000
Νίκος Η. Κοσιάδελος	5000
Γεώργιος Ἀπ. Δημόπουλος	300
Σπυριδόνιας Β. Λαζαρούση	1000
Δημήτριος Φουτάκης	400
Θεόδωρος Γ. Τελάς	550
Ἀλέξανδρος Παπακούδης	200

Σπυριδών Β. Κουδύλης 1000

Παναγιώτης καὶ Ιωάννης Τζέριος 6000

Τηλέμαχος Κ. Κόλλιας 500

Παναγιώτης Κ. Ἀλεξόπουλος 1000

Αγριέρας Κ. Ἀλεξόπουλος 1000

Δημήτριος Β. Κουμπούρης 400

Ἀθανάσιος Η. Γόντικας 400

Ρουμπίνη Κορδῆ 1500

Κώνυμος Η. Ζουδέλος 2000

Γεώργιος Χ. Καλόσακας 400

Ἐλένη Πλακοκεφάλου 500

Ἀπόστολος Κ. Πολιτόπουλος 500

Θεόδωρος Παπαγιαννακόπουλος 1000

Ἐλένη Κ. Κόλλια 500

Εύσταθία Η. Ζουδέλου 700

Σούλα Ἀγριαντώνη 1000

★

Ο Μαγουλιανίτης γιατρὸς Θεόδωρος Παπαγιαννακόπουλος πρόσφερε στὸ Σύλλογο τὸ ποσὸ τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν, ἀντὶ στεφάνου, εἰς μνήμην Χρήστου Κ. Γόντικα.

